

UJ KELELET

PARTONKIVÜLI NAPILAP
ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ: Dr. MARTON ERNŐ ת"ד א. מרטון ז"ל

1.20 FONT 20 OLDAL

TEL-AVIV, 1973 JANUÁR 26., PÉNTEK

7461. szám

Benyújtották a vádiratot Ehud Ádiv és buntársai ellen

Ehud Ádiv repülőterekről, radar-állomások elhelyezéséről és páncélos alakulatokról informálta az ellenséget

Megdöböntő részletek a sziriai kémhálózat szolgálatában álló izráeliek hazatéréséről — Libanonból várták a fegyverszállítmányokat szabotázsakcióik végrehajtásához — Február 11-én kezdődik a monstre bűnper a haifai törvényszéken

A haifai törvényszéken tegnap reggel benyújtották a vádiratot a sziriai kémhálózat két zsidó és négy arab tagja ellen, akiket a vadhatóság a kémhálózat központi személyiségeinek minősít. Ezek között van Ehud Ádiv, Gán Smuel (Hásomér Hácír) kibuc egykori tagja, Dán Vered, Daud Turki, akit a szervezet központi irányítójaként tartanak, valamint Szimon Chádád egyetemi hallgató, Szubchi Náhárani és Anisz Káráni.

A vádirat szerint Ehud Ádiv feladata az volt, hogy további zsidókat toborozzon a kémhálózatba, akiket majd az arabok fegyvertorgatásra és robbanóanyagok kezelésére oktattak. A másik vádirat Ádiv ellen az, hogy fontos, szigorúan titkos információkat szolgáltatott ki a sziriaiaknak katonai repülőterekről, valamint a hadsereg különböző parancsnokságairól.

Tegnap délelőtt a haifai törvényszéken meghosszabbították a hat vádolt vizsgálói fogságát. A törvényszék közelében számos kiváncsiskodó gyülekezett és így a rendőrség torlaszokat állított a törvényszék épületének köré, hogy megakadályozzák nemkívánatos személyek belépését. Bel- és külföldi újságírók és a tévéhálózat munkatársai is nagy számban jöttek el.

A vádiratban, amelyet Jicchák Gárbáli az északi kerület ügyésze és Avigdor Ráviv helyettes ügyész nyújtott be, többek között az áll, hogy 1968-ban és 1969-ben a fővádlott, a 45 éves Daud Turki

ki marxista szervezetet próbált létesíteni azzal a céllal, hogy megdöntse a jelenlegi izráeli rendszert és helyébe forradalmi rendszert állítsen. Ez időben Turki a Ciprusban tartózkodó Chábíb Kauhádzsival levelezett, aki összeköttetést teremtett köztük és a sziriai hírszerző szolgálat egyik ügynöke között.

A vádirat kihangsúlyozza a Turki által létesített szervezkedés földalatti jellegét, amit az is bizonyít, hogy a szervezet egymástól teljesen elkülönített sejtekből állt, amelyek tagjai különböző fedőneveket viseltek. Turki a szervezet „zsidó szárnyának” felelőse is volt és a 34 éves Szimon Chádádét nevezte ki állandó helyettesévé.

Tavalyelőtt nyáron ismerekedett meg Turki Ádivval Tel Avivban és a találkozáson mások is jelen voltak. Valamivel később Ádiv közzétette hajlandóságát, hogy belépjen a szervezetbe és rövidesen átvette Turkitól a zsidó részleg vezetését.

Ugyanez év szeptemberében Ádiv Görögországba repült, ahonnan „Musza” fedőnév alatt táviratot küldött Beirutba. Néhány nappal később Chábíb Kauhádzsi meghívta Ádiv atheni hoteljében, ahol hosszas eszmecsere folytattak.

Ennek során Ádiv elmondotta az arabnak, hol vannak elhelyezve az izráeli hadsereg különböző ejtőernyős egységei és milyen ezeknek az egységeknek a felépítése. Ezenkívül részleteket mondott el neki a hadsereg által használt repülőterekről, valamint a hadsereg különböző egységeiről, amelyek e fegyverrel kapcsolatban használnak. Ugyancsak elmondotta neki, hol fekszik az egyik páncélos egység parancsnoksága, milyen feladatokat végez a hadsereg egyik őrzési egysége, hol van az egyik fegyvergyár és hol vannak a legelhárított útekek.

Részleteket mondott el az izráeli légvédelmi szolgálatról is.

A vádirat megállapítja, hogy Kauhádzsi a sziriai hírszerző szolgálat ügynöke. Ádiv, a vele

folytatott beszélgetés után Sziríába utazott, ahol további részleteket árult el különböző hadi témákról, többek között azt, hogy az egyik hadosztály az ország északi részében táborozik és hogy milyen páncélos fegyverekkel rendelkezik egy másik, na gyobb katonai egység. Hasonlóképpen kiértékelte különböző magasrangú tiszték képességeit. Pontosan

elmondta azt is, hol van elhelyezve a hadsereg egyik radar készüléke az ország északi részében.

Az Athénben lefolyt beszélgetés során megállapodtak abban, hogy Ádiv folytatja az információ beszerzést Izraelben és haladéktalanul értesíti megbízóját, ha rendkívüli, vagy a megszokottnál nagyobb mérvű sorozásról szerzett tudomást. Megállapodtak, hogy

Ádiv ezt láthatatlan tintával írja egy papírlapra előre meghatározott részére, majd ugyanerre a papírlapra rendes tintával jelentéktelen dolgokat ír és egy megadott atheni címre küldi a levelet.

Ádiv le is fejtéképezte magát a görög fővárosban és átadta a képeket megbízójának, akikől 700 dollárt kapott költségekre. Hazatérése után találkozókat bonyolított a különböző szélsőséges elemekkel, akik közül további ügynököket akart toborozni.

Tavaly augusztusban felaján-

lotta Dán Verednek, hogy utazzon Görögországba, ahol Kauhádzsival találkozhat és 1500 font adott át neki költségekre.

Vered el is utazott Athénbe, ahonnan Sziríába folytatta útját.

Visszatérése után átadott Ádivnak 2900 fontot, amely összeget Kauhádzsi küldte számára. Ugyanakkor üzenetet hozott tőle, hogy akkor üzenetet hozott tőle, hogy Ádiv jöjjön Athénbe. Ez meg is történt és Ádiv onnan Damaszkuszba repült, ahol átadta Kauhádzsina izráeli okmányait és ezek helyett sziriai iratokat kapott.

Tíz napon át tartózkodott a sziriai fővárosban, ahol 15–20 oldalra terjedő részleteket jelentett szerkesztett. Ez a jelentés felöleli az izráeli élet különböző politikai, gazdasági és katonai vonatkozásait.

Ugyanakkor katonai kiképzést is kapott, beleértve a robbanóanyagok használatát.

Emmanuel Szlonim törvényszéki bíró tegnap délután úgy rendelkezett, hogy perük befejezték a vádlottak kivétel nélküli vizsgálói fogságban maradnak. A bíró magáévá tette az ügyészség képviselőjének érvelését, hogy a vádlottak egy részét olyan főbűnjáró hazatérési büntetésekkel vádolják, amelyek miatt elmarasztalás esetén halálbüntetés jár és ilyen körülmény fennforgása esetén nincs helye az óvadék ellenében való szabadlábra helyezésnek.

A megszabású kémkedési per február 11-én kezdődik a haifai törvényszéken.

Célt févesztett a pokol gép

Az izráeli konzulnak szánt robbanó-boríték chilei rendőrtisztet sebesített meg

Amputálták mindkét kezét és valószínűleg megvakul

Egy robbanó boríték, amelyet robbant Santiago de Chile rendőrfőparancsnokán és súlyosan megsebesítette a chilei rendőrség

ROBBANÁS VÉGZETT EGY SZIRIAI ARABBAL NICOSIÁBAN

Nicosia. (UPI, Reuter). — A nicosiai Olympic szállodában tegnap reggel bomba robbant egy sziriai utazóval rendelkező arab ágya alatt, aminek következtében a Hussein Badir (35) névre kiállított utazójel tulajdonosa életét veszítette. Az arab, akit a távirati irodák jelentései palesztinai menekültként tüntetnek fel, három nappal korábban érkezett Ciprusra. A szállodában, ahol a rejtélyes robbanás történt, tulnyomórészt arabok szállnak meg. Hussein Badir csomagjában a ciprusi nyomozók libanoni iratokat is találtak. Beírásban tegnap éjjel felfedték, hogy Badir a Fatach megbízottja volt Cipruson és „a cionisták áldozata lett”.

SZERETETT FÉRIEMNEK, ÉDESAPÁNKNAK, TESTVÉRÜNKNEK, NAGYAPÁNKNAK

Dr. ROSENBLUM MANÓ
a budapesti Páva utcai templom volt főorvbjának
JÓ EGÉSZSÉGET ÉS SOK ÖRÖMET KIVÁUNK 120 ÉVIG.
Felesége Lili, gyermekei Mirjám és Benci, Mose és Peszi, testvérei az országban és külföldön, unokái Amit, Jaron, Ejjál, Osrít

HEILPER MAGDÁNAK ÜGYVÉDI VIZSGÁJÁNAK SIKERES LETÉTELE ALKALMÁBÓL SOK SZERENCSET KIVÁN

édesanyja:
özv. Dr. BARUCH LAZÁRNÉ

Holnap írják alá a vietnámi fegyvernyugvást

Dél-Vietnám elnöke: „A béke garanciája — erős hadsereg”

Párizs. (UPI, IFP). — A francia fővárosban holnap, szombaton írják alá a vietnámi fegyvernyugvást egyezményt. Jogi szakértők szerint egyedülálló esetről

bizottjaként. Az ellentétek áthidalása végett dolgoztak ki tehát egy olyan megoldást, amelynek értelmében a szaigoni kormány és a Viet-Kong megbízottainak alá-

nemzetközi ellenőrző bizottság, amelyet a vietnámi tűzszünet felügyeletével bíztak meg, erélytelen és tehetetlen testület, amelyhez nem szabad túlságos reményeket fűzni. Szerinte hiba lenne, ha Dél-Vietnám túlságosan bizna a szombaton aláírandó szerződésben, mert a tapasztalat szerint a kommunisták úgy sem tartják be azokat.

Észak-Vietnám külügyminisztere tegnap Párizsba érkezve azt mondta, hogy országga gondosan betartja majd a fegyvernyugvást megállapodást.

Amerikában időközben megoszlanak a hírmagyarázók kiértékelései a Kissinger és Le Duc Tho között létrejött egyezményről, amely végetvet a vietnámi háborúnak. Vannak olyan zetek is, miszerint ez a megállapodás még korántsem jelenti a biztos békét.

LE DUC THO ES KISSINGER — A BEKE LETREHOZÓI

írásai nem szerepelnek ugyanazon egyezményt írják alá a különböző érdekelte felek ugyanazon fegyvernyugvást létrehozására. Ennek a furcsa megoldásnak oka az, hogy a szaigoni kormány nem hajlandó elismerni a Viet-Kong megbízottjait a „dél-vietnámi ideiglenes forradalmi kormány” meg-

írásai nem szerepelnek ugyanazon egyezményt írják alá a különböző érdekelte felek ugyanazon fegyvernyugvást létrehozására. Ennek a furcsa megoldásnak oka az, hogy a szaigoni kormány nem hajlandó elismerni a Viet-Kong megbízottjait a „dél-vietnámi ideiglenes forradalmi kormány” meg-

írásai nem szerepelnek ugyanazon egyezményt írják alá a különböző érdekelte felek ugyanazon fegyvernyugvást létrehozására. Ennek a furcsa megoldásnak oka az, hogy a szaigoni kormány nem hajlandó elismerni a Viet-Kong megbízottjait a „dél-vietnámi ideiglenes forradalmi kormány” meg-

írásai nem szerepelnek ugyanazon egyezményt írják alá a különböző érdekelte felek ugyanazon fegyvernyugvást létrehozására. Ennek a furcsa megoldásnak oka az, hogy a szaigoni kormány nem hajlandó elismerni a Viet-Kong megbízottjait a „dél-vietnámi ideiglenes forradalmi kormány” meg-

IDŐJÁRÁS

Mára tovább folytatódik a száraz, meleg időjárás, némi felhősödéssel. A hőmérséklet tovább emelkedik. Mai hőmérsékletek: Jeruzsálem 8–15, Tel Aviv 12–25, Haifa 10–21, Ludd 11–25, Afula 9–22, Beer-Séva 8–23, Ejlát 14–25 fok.

Nguyen Van Thieu dél-vietnámi elnök tegnap azt mondta mintegy 500 főnyi rendőrtiszt előtt, hogy az ország békéjének legjobb garanciája — erős hadsereg.

Az elnök hangoztatta, hogy a

Pinchász Szápir pénzügyminiszter:

A kormány visszafizeti az Állami Bank 325 millió fontos kölcsönét

További intézkedések az infláció megfékezésére — Nem emelik a devizabetétek kamatját

Az infláció elleni harc keretében a kormány úgy határozott, hogy további pénzügyi intézkedéseket próbál felvívni a nemzetgazdaságból. Pinchász Szápir pénzügyminiszter, aki tegnap a sajtó megbízottjával közölte, rámutatott arra, hogy a kormány ennek a politikának a jegyében visszafizet 325 millió font kölcsönt az Állami Banknak,

amit ebben az évben vett fel. Ezáltal az a helyzet áll elő, hogy a kormány egyetlen fillért sem vesz kölcsönként a jelenlegi pénzügyi évben az Állami Banktól.

Egy kérdésre válaszolva a pénzügyminiszter hangoztatta, hogy még nem történt döntés arról, hogy megdrájtják-e a létfenntartású élelmiszerek árait.

amit ebben az évben vett fel. Ezáltal az a helyzet áll elő, hogy a kormány egyetlen fillért sem vesz kölcsönként a jelenlegi pénzügyi évben az Állami Banktól.

Egy kérdésre válaszolva a pénzügyminiszter hangoztatta, hogy még nem történt döntés arról, hogy megdrájtják-e a létfenntartású élelmiszerek árait.

amit ebben az évben vett fel. Ezáltal az a helyzet áll elő, hogy a kormány egyetlen fillért sem vesz kölcsönként a jelenlegi pénzügyi évben az Állami Banktól.

Egy kérdésre válaszolva a pénzügyminiszter hangoztatta, hogy még nem történt döntés arról, hogy megdrájtják-e a létfenntartású élelmiszerek árait.

amit ebben az évben vett fel. Ezáltal az a helyzet áll elő, hogy a kormány egyetlen fillért sem vesz kölcsönként a jelenlegi pénzügyi évben az Állami Banktól.

Egy kérdésre válaszolva a pénzügyminiszter hangoztatta, hogy még nem történt döntés arról, hogy megdrájtják-e a létfenntartású élelmiszerek árait.

amit ebben az évben vett fel. Ezáltal az a helyzet áll elő, hogy a kormány egyetlen fillért sem vesz kölcsönként a jelenlegi pénzügyi évben az Állami Banktól.

Egy kérdésre válaszolva a pénzügyminiszter hangoztatta, hogy még nem történt döntés arról, hogy megdrájtják-e a létfenntartású élelmiszerek árait.

Ofer a Munkapárt választási főnöke

A Munkapárt vezetősége tegnap este úgy határozott, hogy Avraham Ofer képviselőt állítja a Máárách választási akcióbizottságának élére.

Az ülés után Ofer nyilatkozott a televízió Maháb híradójának és abban azt hangoztatta, hogy még nincs szó a választási főhadiszállás konkrét összeállításáról, hanem mindössze a szükséges előkészületek megtételére szorítkozik.

A washingtoni kongresszusi palota előtt tegnap tartott John-son elnök gyászszertartását, s a volt elnököt ma temetik texasi birtokán.

Állami Bank

ami természetesen fokozza az inflációs nyomást. Különben is — mondotta — az utóbbi időben lelassult a devizaátváltások üteme.

Szápir pénzügyminiszter közölte, hogy igazgatótanácsuk és indokoltaknak tartja a mernokok sztrájkfenyegetését, amit egyébként a Hiszdrut eddig sem hagyott jóvá.

A továbbiakban arról beszélt, hogy az amerikai pénzügyminiszterrel rövidesen tartandó találkozáson igyekezni fog amerikai kollégáját rábírn arra, hogy az Izraelnek fegyverbeszerzés céljából jóváhagyott 300 millió dolláros kölcsönt ne az eredetileg megszabott tízéves időtartam alatt, hanem hosszabb idő alatt fizessük vissza. Amerikával kapcsolatban Szápir megjegyezte, hogy

a szóbanforgó 300 millió dolláron kívül Izrael az elkövetkező költségvetési évben 50 millió dolláros juttatást, 60 millió dollár értékű élelmiszerfelosztást és 50 millió dollárt kap az alijá céljaira.

Sajtófogadása végén az újságírók kérdéseire válaszolva, Szápir kijelentette, hogy nem változtatta meg álláspontját, miszerint a válság kamat sem akadályozná meg, hogy a devizaszámlát tulajdonosai márkáikat vagy más valutájukat átváltás izráeli fontra,

ami természetesen fokozza az inflációs nyomást. Különben is — mondotta — az utóbbi időben lelassult a devizaátváltások üteme.

Szápir pénzügyminiszter közölte, hogy igazgatótanácsuk és indokoltaknak tartja a mernokok sztrájkfenyegetését, amit egyébként a Hiszdrut eddig sem hagyott jóvá.

A továbbiakban arról beszélt, hogy az amerikai pénzügyminiszterrel rövidesen tartandó találkozáson igyekezni fog amerikai kollégáját rábírn arra, hogy az Izraelnek fegyverbeszerzés céljából jóváhagyott 300 millió dolláros kölcsönt ne az eredetileg megszabott tízéves időtartam alatt, hanem hosszabb idő alatt fizessük vissza. Amerikával kapcsolatban Szápir megjegyezte, hogy

a szóbanforgó 300 millió dolláron kívül Izrael az elkövetkező költségvetési évben 50 millió dolláros juttatást, 60 millió dollár értékű élelmiszerfelosztást és 50 millió dollárt kap az alijá céljaira.

Sajtófogadása végén az újságírók kérdéseire válaszolva, Szápir kijelentette, hogy nem változtatta meg álláspontját, miszerint a válság kamat sem akadályozná meg, hogy a devizaszámlát tulajdonosai márkáikat vagy más valutájukat átváltás izráeli fontra,

ami természetesen fokozza az inflációs nyomást. Különben is — mondotta — az utóbbi időben lelassult a devizaátváltások üteme.

Bármilyen könyv, magazin, v. szótár vásárlásnál számlát adunk
H A D A S H
Tel-Aviv, Nesz Ciona utca 4. (Járkon szállónál) Tel. 59684

SZEZONVÉGI KIÁRUSÍTÁS
mélyen leszállított áron
GUTFREUND
esőköpenyek.
Exportáru a készítő! a foyasztónak.
Eladási raktár:
T. A., Náchlát Benjámin 43., (udvarban). Nyitva reggel, 8-tól délután 6.30-ig.

ADÓÜGYÉT
elrendezi magyarajku okl. adótanácsos
S. A. Kornitzer,
Slomo Hámelech-u. 27., Tel-Aviv, tel. 239490.

Rábin a Fehér Háznak
Richard Nixon elnök tegnap félórás audiencián fogadta Jicchák Rábin izráeli nagykövetet. A találkozáson jelen volt Kissinger professzor, az elnök nemzetbiztonsági tanácsosa.

A szezonvégi kiárusítás megkezdődött
20% engedmény
minden modellre
iwanir
THE FASHION HOUSES YOU CAN RELY ON

HEILPER MAGDÁNAK ÜGYVÉDI VIZSGÁJÁNAK SIKERES LETÉTELE ALKALMÁBÓL SOK SZERENCSET KIVÁN
édesanyja:
özv. Dr. BARUCH LAZÁRNÉ

שולם
147
תל-אביב-יפו

Mély fájdalommal jelentjük, hogy szeretett drágánk
PRIZNER JONA JÁNOS
Subotica — Bät-Slomo
51 éves korában örökre itthagott bennünket.
Ma, pénteken, január 26-án déli 12 órakor örökre nyugalomra helyezük a zichron jákovi temetőben.
Gyászolják: felesége VIDA, testvére ZSUZI és családja, valamint a baráti kör.

Felejtethetlen drágánk
SALAMON MARGIT ז"ל
Kolozsvár — Haifa
siosimja leteltével
ÁZKARAT ÉS SIRKÓAVATÁST
tartunk 1973 január 29-én hétfőn d. u. 3 órakor a haifai új temetőben.. Kfár Számir.
Külön autóbussz indul 2.30-kor Haifa Pevzner-u. 2 sz. alól.
Gyászoló férje: Salamon Jakab, gyermekei, unokái dédunokái, testvére és a kiterjedt család.

ד"ר גולדמן
שרה מתנבא

ד"ר גולדמן שרה מתנבא...
היא נבונה ונבונה...
היא נבונה ונבונה...
היא נבונה ונבונה...

NAHARIA TRUMPELDOR
Holnap este 8.15
Cavta-terem, Rech. Herzl 42
Bét Jakov Efrat

LEÁNYVÁSÁR
A gyönyörű melódiák
nagyoperettje 3felvonásban
Rendező: MOLNÁR PÁL
A legkiválóbb művészek
fellépésével.
Pénztár 6 órától nyitva.

Lengyel Vera zongoraestjét
holnap, szombat este a Tel Aviv
Museumban (Sd. Saul Hámelech)
nagyzenekarral, nagy érdeklődés
előzi meg. Ajánlatos
ezért a jegyek mielőbbi beszerzése.

8 kirakatunk
és 30 éves gyakorlatunk
segítik
a könyvválogatásnál
HADASH
Tel-Aviv, Nesz Chona utca 4
(Járkon szállónál) Tel. 59684

Vevőink megvásárolhatják
dívatkinket kiadású áron.
1973 jan. 26-tól. "Rowel", női
divat, Jeruzsálem, Slomicon Há-
málka u. 15., tel. 233990.

J. KAHÁN
SZÖRMEZLET
Tel-Aviv, Ben Jehuda 5A
Tel. 286-701

Dr. GOLDMANN
UJRA JÓSO
Dr. Nachum Goldmann, a Zsidó
Világkongresszus elnöke már
jónéhányszor megköszöntött jóslatokat,
amelyek szerencsére nem
váltak be. Valaki azt mondta egy-
szer, hogy Erec Jiszra'elben nehéz
jövendőkbe bocsátkozni, lévén
a proféták országa és a konkur-
rencia legyőzhetetlen. Goldmann
még egyetlen esetben sem cáfolt
rá erre az igazságra, de úgy lát-
szik, nem vonja le ebből azt a ta-
nulást, hogy okosabb és diplo-
matikusabb, vagy talán bölcsőbb
dolog hallgatni, mint olyan fejle-
ményeket "előre látni", amelyek
az ő esetében már évek óta nem
következnek be.

A Liberális Párt
magyarajku tagozata
JERUZSALEM
szeretettel várja Önt és családjait
január 29-én, hétfőn
este 7 órakor klubjában,
Chávele u. 9. (Kikár Cion
nál, a Jaffa utcából nyíló kis
utca, bejárat a sarkon túl),

"A JÖVŐ
JERUZSALEM"
címen rendezendő
ELŐADÁSRA.
Előadók:
Chájim Korfu Kneszet képviselő,
Jozsef Támir Kneszet képviselő,
Avrahám Katz Kneszet képviselő; és
N. Radzsuan.
Az előadás nyelve ivrit.
Utána az "En Jeruzsálemi
vagyok" című filmet vetítik,
főszerepben: Jehoram Gáon.
Belépőtíj nincs.
Vendégeket szívesen látunk.

Magyar könyvekért angol
könyveket adok cserébe. Jeruzsá-
lem. POB. 608.

HITACHDUT OLEJ
HUNGARIA
PETACH-TIKVA
Értesíti a Petach-Tikva és környéke
magyarajku lakosait, hogy február 3-án,
szombat este 8 órakor a
"GUL BABA"
címmű magyar filmet vetítjük
a klubhelyiség nagytermében.
Jehuda Shapira 8. Magén
Dáviddal szemben.
Az olvasóhoz! Dr. Engel Zeév
"Illegális utazás" című cikke,
amelynek közlését előzetes hirteté-
sünkben jeleztük, technikai okok-
ból kimaradt mai számunkból és
jövő pénteken jelenik meg.

WIZO - Hezlia
NEVÉ AMAL,
Rech. Rosh Piná 2.
Vasárnap, február 4-én este
8 órakor előadást tartunk,
amelyre tagjainkat és az érdeklődőket
szeretettel meghívja
a vezetőség.
Előadók:
Benedek Pál:
"VÁRHATÓ-E KIKELET
AZ ALVILÁGBAN"
és
Karmel Jochánán:
"A GOLDA-NIXON
TALÁLKOZÁS ELŐTT"
Költséghozzájárulás IL. 3.-
A terem fütte van.
Jegyek: Sokolov 32.
a Keset üzletben.

G GERVAI
SZÖRMEZALON
UJ CÍME:
TEL-AVIV,
BEN-JEHUDA 68
Tel: 226-724

SPORT

A nemzetközi labdarúgó világ eseményei

A NEMZETKÖZI SPORTVILÁG, szakemberek és szurkolók, egyaránt érdeklődnek a híres, egykori BEK-győztes Manchester United győztes szereplése előtt. Bobby Charlton híres csapata az utolsó helyen áll az angol bajnokságban, annak ellenére, hogy világlaszikok szerepelnek a csapatban. Az idősebbek még emlékeznek az első tragédiára, amikor München felett lezuhant a csapatot szállító repülőgép, és majdnem az egész együttes ott lelte halálát. Az akkor még fiatal Bobby Charlton és Matt Busby, a híres menedzser maradt életben. Sir Busby új csapatot kövált össze és megnyerte vele a BEK-et (hosszabbításban 4:1-re verte a portugál Benfica) és azóta is az angol bajnokság és a világlaszik elvonalában állott. A manchesteri Old Trafford stadion (itt játszották a VB-én a portugál — magyar mérkőzést) nem látott 20 éve annyit United vereséget, mint az idén. A híres M.U. egyre csiszolt a bajnoki táblázatán, amíg az utolsó helyre került. Most már hiába jött újra segíteni a nyugdíjas skót Sir Matt Busby, neki sem sikerült harmadszorra is nagy csapatot építenie az United-ből. Megkondították a vészharangot, elbocsátották a menedzsert, az edzőt, új játékosokat vettek — semmi nem használt. Most Tommy Docherty, az egykori kiváló játékos, a skót válogatott szövetségi kapitány jött segíteni. Egyből kitette a csapatból a három hónappal ezelőtt 200 ezer font sterlingért vásárolt játékosot, O'Farrel, a menedzser, egyébként félmillió angol fontot költött erősítésre, de eredmény nélkül. Ezért menesztették. Most a két skót Docherty és a nyugdíjas visszahívták Busby próbálják megmenteni a veszett fejsze nyelét. Kitétek a csapatból a világhírű Bestet, aki rosszul volt, megbontotta a fegyelmet, próbálják a védelmet erősíteni. A manchesteriek bíznak Dochertyban és főleg az öreg Bus-

byban — akihez hasonló szakember fél évszázadban aligha egy is születik —, hogy megmentik a híres, egykori BEK-győztes Manchester Unitedet a kieséstől és jövőre már új, összekovácsolt együttesrel nem lesznek ilyen gondjaik. Az angol bajnokságot egyébként jelen pillanatban a Liverpool, az Arsenal és a Leeds vetekszik. Legesélyesebb a Liverpool együttese.

NEM ELÉG JÓL FUTBALLOZNI, politizálni is kell tudni — ezt igazolja Franz Beckenbauer esete. Mint ismeretes, a párizsi France Football minden évben megválasztja a világ legjobb labdarúgóját. Az idén a híres nyugatnémet Franz Beckenbauer kapta az aranylabdát, de mindössze 2 ponttal előzte meg honfitársát, Netzer. Az aranylabdás Beckenbauer az utolsó öt-hat évben mindig az első öt között volt, míg végre elnyerte az aranylabdát, viszont a legjobb nyugatnémet játékos címet a nálunk is jól ismert Günter Netzer kapta. Mi ennek az oka? Ferenc császár — így becézik Beckenbauer — nem ért a politikához. Legutóbb az ellenzéki Strauss mellett nyilatkozott és ez felbőszítette a közvéleményt. Késő volt a mentegetőzés. Netzer az év játékosá Njugat-Nemetsországban, de az aranylabda Beckenbauer birtokába jutott, és tegyük hozzá, teljesen megérdemelten... Matthews, Di Stefano, Puskás, Eusebio, Bobby Charlton és a többiek méltó utódai találtak — de jobb Beckenbauernek, ha csak futballozik és nem politizál.

EGYRE ÉLESEDIK A HARC a tévé és az angol menedzserek között, mert a nézőközönség általában csökken, az egyesületek óriási összegeket költenek játékos vásárlásra. Számunka csillagászati összegeket fizetnek egy-egy futballistáért, viszont a bevételek

ISMÉT A LIGA:
BETAR JERUZSALEM ÉS HÁKOACH,
HÁPOEL T. A. ÉS HAIFA
Megváltjuk az igazat, a két héti tartó szünet, amely idén alatt a nemzeti bajnokság tagjai kupamérkőzéseket játszottak, kissé kihozott bennünket a bajnokság második részét természetesen a kisérő festszűzsgébből. Amikor leültünk a tudósítás megírásához, hirtelen megérttem, hogy az "elszakadás" a ligától erősebb, mint gondoltam volna.
Ennek ellenére, amikor végignézttem a nemzeti bajnokság holnapi 8 mérkőzésének listáját, azonnal megállapíthatom, hogy két mérkőzés fokozottabb érdeklődést vált ki a többinél. Az egyikben a Betar Jeruzsálem a listavezető Hákoach csapatát látja vendégül, a másik pedig a táblázat második helyén álló Hápoel Tel Aviv küzdelme haifai testvércsapatával, amely pillanatnyilag a legkevésbé sem biztató 13. helyet foglalja el.
Lehetséges, hogy a gyakorlatban szombaton este ki fog derülni, hogy nem ez, hanem más mérkőzés inkább befolyásolja majd a táblázatot, mint például a Hápoel Be'er-Séva és a Simson küzdelme, vagy a Hápoel Marmorek és a Hápoel Kfar Szabá, sőt a

hétről hétre csökkennek és egy-egy híres angol csapat odáig jutott, hogy kénytelen megválni egyik-másik játékosától, hogy elegendő, tehessen kötelezettségeinek. Angliában minden mérkőzést felvesz a tévé, és ebből válogatják ki rendkívül színes és érdekes műsorát. Ennek következtében, amikor rossz az idő, sokan inkább a meleg szobában ülnek a tévé képernyője előtt, minthogy hóban-fagyban kimenjenek a futballpályákra és amellet vállalják a hosszú utazásokat a zsúfolt földalatti vonaton. Jimmy Secular, a Cardiff menedzser egész egyszerűen követelte, hogy töltsék be a tévé-közvetítéssel — azaz a helyszíni adásokkal, és a mérkőzéseket csak vasárnapról közvetítsék. Más menedzserek nemcsak a tévét hibáztatják, hanem azt állítják, hogy a mai angol futball nem nyújtja azt, amit a nézők várnak és ezért csökken a mérkőzések látogatottsága. A Morning Star érdekes cikkben foglalkozik ezzel a kérdéssel és határozottan leszögezi, hogy nem lehet minden felelősséget a tévére hárítani, mert akkor is volt tévé-adás, amikor a pályák olyan zsúfoltak voltak, hogy csak a feketepiacon lehetett jegyet kapni egy-egy érdekes mérkőzésre.
— Tessék jobban, szívesebben futballozni és akkor az emberek nem ülnek a tévé előtt, hanem vállalják a fáradságot és az időviszonyait és újra zsúfolt lelátók előtt játszanak majd.

MOSE HAREL
HERZLIA
HERZLIA és szombat: Goldstein, Herzlia-Pituaeh, Kikár Kinor.
BEER-SEVA
Szombat: Rámbám.
CHEDERA
Péntek és szombat: Nátán, Hana sz. Weizmann 57.
GYVELETES GYOGYSZERTARAK
HAIFA
Péntek: Hámilzárah, Herzl 87, tel. 663211.
Szombat: Balfour, Mászadá 1, tel. 662269.

HERZLIA
Péntek és szombat: Goldstein, Herzlia-Pituaeh, Kikár Kinor.
BEER-SEVA
Szombat: Rámbám.
CHEDERA
Péntek és szombat: Nátán, Hana sz. Weizmann 57.
GYVELETES GYOGYSZERTARAK
HAIFA
Péntek: Hámilzárah, Herzl 87, tel. 663211.
Szombat: Balfour, Mászadá 1, tel. 662269.

HABIMA
Tel-Aviv, január 27., szombat
FOGD MEG A TOLVAJ
A kisteremben
KIHÁZASÍTÁS
A HETI-AVIVI MOZIK
HETI-MUSORA
ELŐADÁSOK KEZDETE:
4.30 — 7.30 — 9.30
ALEXANDER: A keresztapa
BEN JEHUDA: Az ódiók csomó
CINERAMA: Ben és Charly
ESZTER: Szalma kutyák
CAFON: Gyilkosság ügy
GAI: Csuppi fénysék
GORDON: Unnepi éjszaka
OPHIR: A kulcs felelem
ORLY: Kikécskák
HOD: Szép lányok egyorsban
CHEN: Freny
MAXIM: Fuz nekem egy kemet
MUGRABI: Fuz nekem egy kemet
PER: Narancs szerkezt
PARIS: Az utolsó mozielőadás
SCHOLET: Mimi és Moskovits
SDEROT: Kezdemre való férfi
STUDIO: A mechanikus
FREDI LEVI: A lehozhatatlan horol
TEL-AVIV: A lehozhatatlan horol

HAIFAI MOZIK MUSORA
ARMON — KATMANDU
RON — SEM NAPPAI, SEM ÉJEL
ORAH — EGY ELVALI ANSZONY FORTENETE
MIRON — A MECHANIKUS NARANCS
AMFITEATRUM — BRILIÁNSOK CSILLOGNAK
A SÖTÉTBEN
ACMON — AZ AMERIKAI KAPCSOLAT

FESTIVAL OPERETTA 73
GERDA SCHEYERER
a bécsi állami opera
művésznőjének vendégjátéka
(Fellépnek ABC sorrendben)
SELINA ALFANDARI
MOSHE ALON
SYLVIA BENESH
BITUCH DAVIDOFF
FLOREN DORIAN
TIBOR HERDAN
EDDY KOGAN
FREDI LEVI
JUDITH LAZAROVICI
DOROTY LIVIO
IRINA MATARI
LOTTY PRIMOR
STELA RICHMOND
DAVID SITON
BENO SHWARTZ
ZION YAKAR
JACQUES YAKOV
Bemutatók:
Tel-Aviv, Héjchál Hátárbut,
február 13, kedd, február 14, szerda, 8.30
Jegyek:
Kanaf, Allenby 83 és a többi jegyirodáknál.

BAGIR B.M., Kirját-Gát
ELSŐRENDEK KONEFKCIÓGYÁR
BŐVÍTÉS ALATT ÁLLÓ ÜZEMÜNKBE
Keresünk
★ GÉPÉSZMÉRNÖKÖT
★ VARRÓGÉP MECHANIKUSOKAT
★ CSŐSZAKEMBEREKET
★ GÖZSÖVEKHEZ
★ KONEFKCIÓ SZAKMABELI
TECHNOLÓGUST
Jelentkezés telefonon: 051-91721, a személyzeti
osztály főnökénél, vagy írásban:
POB. 187, Kirját-Gát.

SZOMBATI
NAPTÁR

5733. svát 23.
1973. január 26., PENTEK
5733. svát 24.
1973. január 27., SZOMBAT

GYERTYAGYJTÁS
Jeruzsálem 4.31
Tel-Aviv 4.40
Haifa 4.39
Be'er-Séva 4.47
Ejlát 4.51
Jeruzsálem 5.46
Tel-Aviv 5.44
Haifa 5.45
Be'er-Séva 5.46
Ejlát 5.52

A HETI SZIDRA
JITRO
Háttár: „Bisnot mot hámelech Uzi-
jáhu”, Jesaja 6/1-től 7/6-ig bezáró-
lag, majd hozzáveszik a 9-ik fejezet
3 és 6-os számú verseit.
Adár I. újból hirdetésre, Roschodes
napja, péntek, február 6.
BORCHI NAFSI

GYVELETES GYOGYSZERTARAK
TEL-AVIVBAN
Péntek 19-23 óráig
Avrámszki, Allenby 42, tel. 57526.
Frenkel, Hámelech George 28, tel.
23721, Kaszel, Ibn Gvirol 147, tel.
443716.
Szombat 8.30-19 óráig
Grossu, Seinkin 27, tel. 244388.
Nordau, Ben Jehuda 183, telefon:
242675, Tel. Baruch, Kechilat Szofia
31, tel. 779703.
19-23 óráig
Hánevim, Hámelech George 72,
tel. 286740, Beni Dizengoff 174, tel.
222368, Jani, Jehuda Háieri 67, tel.
612474.
BNÉ-BRAK
Péntek: Refuá, Rabbi Akiba 62.
Szombat: Hirschbeim, Rabbi Akiba
11.
RAMAT-GAN
Péntek: Herzl, Rech. Herzl 52,
tel. 723372.
Szombat: Hámelech, Bialik 30,
tel. 723674.
CHOLON
Péntek: Dror, Rech. Háhisztad-
rut 80.
Szombat: Merkáz, Kikár Weiz-
mann.
BAT-JAM
Péntek: Balfour, rech. Balfour
90.
Szombat: Ezra, Balfour 135.
NATÁNJA
Péntek: Hámilzárah, Herzl 36, tel.
22739.
HERZLIA
Péntek és szombat: Goldstein,
Herzlia-Pituaeh, Kikár Kinor.
BEER-SEVA
Szombat: Rámbám.
CHEDERA
Péntek és szombat: Nátán, Hana
sz. Weizmann 57.
GYVELETES GYOGYSZERTARAK
HAIFA
Péntek: Hámilzárah, Herzl 87,
tel. 663211.
Szombat: Balfour, Mászadá 1,
tel. 662269.

CHEDERA
Január 28-án, vasárnap pontosan
19 óráig kezdettel, dr. Hájasz
Frenkel, Rech. Háhisztadrut 80,
Rim 88. IRODALMI ESTET tartunk.
Műsor: I. Schwarcz Jehuda iskola-
igazgató ismertet rövidesen meg-
jelentő könyvét, amely az erdélyi
zsidóság történetét öleli fel. II.
Hoch Moshe: A vendégsereg kapcsola-
ta a közönséggel. — Kérjük tag-
jainkat és barátainkat, hogy min-
nél nagyobb számban, pontosan je-
lentkeznek a belépés díjtalan.
— Egyben felkérjük tagjainkat ad-
ra is, hogy a tájékoztató befizetése
tése és onkéntes adományok át-
adása végett az Avnal önkéntes
bejárású szíveskedjenek.

NATÁNJA
Az „Ohel David” templom-egye-
sület, Natanja, Rech. Soham 6,
1973 január 13-án, Tu Bi-Svát nap
ján megtartott összejövetele alkalmá-
val az elmúlt évi működéséről
beszámolt a tartott.
Ez alkalommal sor került az új
tisztikar megválasztására. A jelöl-
bizottság által ajánlott tagokat a
lasztották meg, akiket dr. Berg Jó-
zsef főbíróként, Kikár Kinort, isme-
rettet a jelenlévőkkel, szívesen
az újraválasztott vezetőséget, kö-
szönetet fejtett ki a lelépő tisztikar-
nak, akiknek áldásos tevékeny-
sége által a becsületes munká-
kent méltatta.
Dr. Berg József főbíró új meg-
bírálatra lejárva, felkérte Fikler
Salomont elnököt, foglalja el a poszt
ját. Mezők szavazatlan üdvözölte
új munkatársát, Salom és társai ne-
vében ígérték tett fokozottabb te-
vékenységére, melynek jegyében a
terített asztalok mellett megtartott
összejöveteleket befizették.

AZ ARANYKOR KLUB
KÖZLEMÉNYE
Ezúton hívjuk fel tagjaink fi-
gyelmét Lengyel Vera Zongoramű-
vésznőnek a tel-avivi új múzeum-
ban január 27-én szombaton 8 óra
kor tartandó szülőestjére, amelyen
klasszikus és modern szerzők
gyönyörű műveiből állította össze
műsorát.
* Máramarosziget. A Héjchál
Sziget vezetősége félfogadást tart
január 30-án, este 6-8-ig, rech.
Becalel 7, rech. Bloch mellett.

KERESZTRETJÉNY
PÁLYÁZATOK NYERTESEI
Karinthy Frigyes: Székely című
kötetét az 519 sz. keresztretjény
megjelölt közli SRAGA DAGANI,
KIBUC EUN-GEV, Füst Miklós: Ad-
vent című könyvét az 520 sz. rej-
tény megjelölt közli DEUTSCH
JUDIT, HAIFA, RECHOV INTER-
NATIONAL 42; Maupassant: Az em-
ber szíve című művét az 521 sz.
rejtvény beküldő közli DAGAN
JISRAEL, HAIFA, RECHOV LEON
ELIM 19 olvasóink nyertek.

A BNÉ HERZL
KÖZLEMÉNYE
Levél cím: Tel-Aviv, P.O.B. 4472
Jétkonyvok klub-délutánunkat
Goldstein, Rech. Chávele Háim 138,
I. em., 1. ajtó címen 1973 január
nuár 28-án, vasárnap du. 5 órakor
tartjuk. Römköveket és kártyát
hozzanak magukkal. Szeretettel vár
mindenkit a költségvetés

UJ KELET
עונו ימי בלתי מלתי בשפה הונונית
הוענת ד"ר מרטון
העורך האחראי דוד שן
המוזיקאי קליט עונו ימי מרטון
תל אביב, רח הרבנות 52, ת.ד. 834
ÖTVENKEDEDIK ÉVFOLYAM
-Szent-
החמישים ושתים
Főszerkesztő: Dr. MARTON GIZELLA
Fellelkesítők: SCHÖN DEZSO
Kiadó: UJ KELET, ITON JOMI LTD.
TEL AVIV, Harkovet 52, P.O.B. 831
Telefon: 30011

Asszonyoknak és figyelmes férjeknek...

(A vásárló és a kereskedő szolgálatában)

ÉRDEKES ASSZONYOK:

ESZTER ALTBECKER

akit a közelmúltban neveztek a sikunügyi minisztérium panaszbiztosának.

Az utóbbi napokban számos cikk, interjú jelent meg a héber lapokban Eszter Altbeckeréről, akit kineveztek a sikunügyi minisztérium panaszbiztosának. Viszonylag új munkakör, minden minisztériumban kiépítik, de első esetben neveztek ki asszonyt, ami önmagában is érdeklődést kelt az esemény iránt a hazai asszony-közvéleményben.

Érdekes, hogy Eszter Altbeckerrel megjelent cikkek, tudósítások — a szokással ellentétben — minden esetben megemlítik az új panaszbiztos korát. Hatvan esztendő.

Varsóban született, ott végezte a tanítóképzőt, de aztán mégsem lett belőle tanítónő. Alig száradt meg a tinta az oklevelén, amikor — 1934-ben — elhagyta.

Már Varsóban jelentkezett a jeruzsálemi Héber Egyetemre. Fel is vették. Mire megjött, mégis inkább a cháluci megva-

lósítás útját választotta — akkor az volt a divat! —, s kibucba került. Ejn Semberbe.

Ott ismerkedett meg a férjével, aki nyolc évvel idősebb nála. Nemrég ment nyugdíjba. A sikunügyi minisztérium főosztályvezetője volt.

Visszatérve Eszter Altbeckerre — a fiatalasszonyok gyermekéi születtek, akkor már Tel Avivban élt a család, s eljött az ideje a tanulásnak. Egyidejűleg dolgozott is. A Hisztadrut felelős beosztásba helyezte. A tel-avivi területi központ embe-ri erő-gazdálkodási osztályának lett a vezetője. Az állam megalakulása után átkerült a munkaügyi minisztériumba, mert akkor már országosan ismert név volt. A munkaerőgazdálkodás egyik vezető szakemberét tisztelték benne.

Pályafutása során alkalm

volt alaposan megismerni az építőipart, s az ország lakáshelyzetét, a lakásosztás elvi és gyakorlati kérdéseit is. Eről tudomást szerzett Zeév Sefer, a miniszter is. Így került sor egy telefonbeszélgetésre.

— Felhívott telefonon a miniszter — meséli Eszter Altbecker —, s meghívott az állásra. Azt ajánlotta, hogy legyek én a tárca panaszbiztos. Nehéz állás, ezt jól tudom. Azért nehez, mert előre látható, hogy sok lesz a panasz. Most, hogy már belülről tanulmányozom

a kérdéseket, örömmel mondhatom, hogy a legtöbb bejelentés — mondjuk, a panaszok 90 százaléka — orvosolható.

— Azt szeretném — mondja —, ha végül minden panaszt érdemben orvosolhatnánk. Es hogy mint asszony, hogy érzem magam az új beosztásban? Ez sem nehéz kérdés. Felfogásom szerint, egy asszony maradjon asszony a funkciójában is, de igyekezzék azt bizonyítani a munkájával, hogy amire egy férfi képes, azt ő is meg tudja csinálni...

A »BURDA« BEMUTATÓJA ELÉ

A világ egyik legelterjedtebb divatlapja a Burda, különösen az európai divatra van erős befolyással.

Emlékeztet bemutatók főződnék a divatlaphoz világszerte — Izraelben is. Rövidesen ismét lesz Burda-bemutató, amelynek

szólóan a tavaszi—nyári viselet alapvonalairól kapunk alapos tájékoztatást.

Ezuton hívja meg az izraeli rendezőség az elegáns asszonyokat a Burda bemutatóra, amelynek tel-avivi időpontja: február 5.

FOGAS KÉRDÉS
— Melyik kérdés zavart öszsze a statisztika vizsgán?
— Azt kérdezték, hogy a mi országunkban a nők, vagy a férfiak vannak többségben, akik házasságot kötnek. Miután nem érték a statisztikához, nem tudtam felelni.

ZART INTEZET
— Ez ezek itt az autóbölon-dok.
— De hiszen senkit sem látok...

— Mind az ágy alatt fekszenek és kocsit javítanak...
EZ AZTÁN AZ ÖRÖM
— A fiamat két évvel korábban kiengedték a börtönből jó magaviselete miatt.

— Gratulálók, öregem! Nincs nagyobb öröm, mintna az embernek ilyen rendes, jóra való gyermeke van.

A nemzetközi gasztronómiai kongresszus előtt HÁROM VILLA TÖRTÉNETE

— Ceruzarajz Fischer Erzsikéről —

Néhány nappal ezelőtt — az idén kilencedik alkalommal — szép ünnepség keretében adták át a tel-avivi Hilton hotelben a legjobb izraeli vendéglősöknek a vállalkozásuk szintjét kifejező egy, két, három, illetve négy villát.

A nivó-leadást célzó akciót a Bazak turisztikai iroda szervezi, amelynek utmutatója a hazánkba érkező külföldiek leghasznosabb kézikönyve. Megtalálja a turista ebben a könyvben a legjobb vendéglők címét, pontos kategorizálását, s minden olyan információt, amely összefügg az

ebéddel, illetve a vacsorával. A specialitások felsorolását, az átlagárakat — és így tovább.

FISCHER ERZSIKE

Az idén is Mose Kol, a turisztikai ügyek minisztere osztotta ki a nivót kifejező villákat. Ünnepi beszédében rámutatott, hogy a követelményeket a jubi-

leumi esztendő fokozott turista-forgalma határozza meg, valamint az a körülmény, hogy rövidesen megrendezik — először Izraelben — a nemzetközi gasztronómiai világkongresszust, tehát vendéglősöknek is ki kell rukkolniuk.

A kitüntetettek között az idén is örömmel találkozunk egy magyar-zsidó házaspárral. Kottovarról elszármazott Fischer Louissal (Bubi) és feleségével, Erzsikével, akiknek vállalkozása, a jeruzsálemi „Goulash Inn” csárda — Ejn Káremben — pár éve létesült, s előbb egy, aztán két tavaly már három villát kapott.

Noha az idén megszigorították a követelményeket. Négy villát csak a tel-avivi Casba és a jeruzsálemi Gondola kapott, három villára országsszerte 11 vendéglőt talált alkalmasnak a zsüri, amely ebben az esztendőben a „Chaine de Rotisseur” — a grill-lovagok rendjének tagjaiból, tehát izzig-vérig szakemberekből szervezték meg.

Nos, a kitüntetett három villa kapcsán néhány sort szeretnénk írni Fischer Erzsikéről, aki a „Goulash Inn”-csárda konyhájában készült magyaros ételkülönlegességek tervezője és egyik segítőjével a kivitelezője.

Gazdag fantáziával, mely szakmai ügyszerezzettel végzi a munkáját, s ha egy-egy adag kikerül a vendég elé, arra ügy ügyel, mint ha a csárda minden vendége tagja volna a villát osztó zsürinek.

Ez a siker egyetlen titka. A három villa megtartása alkalmából Mose Kol miniszter köszöntötte Fischer Louist és Erzsikét. A szakma vezető képviselői részéről is sok jókívánságot kaptak.

A Bazak-utmutató egyébként százezer példányban jelent meg, s ilyen értelemben a hazai piac legnagyobb turisztikai best-sellerének számít.

SZÜLETÉSNAP ELŐTT

— Kedden lesz a feleségem születésnapja. Milyen ajándékot vegyek neki?
— Talán tőle kérdezd meg.
— Sajnos, annyi pénzem nincs...

HÁROM MODELL A BURDA-BEMUTATÓRÓL

Merci

... ugye ön tudja, hogy a **MERCI** illik, nagyon is illik egyéniségéhez

J. TEICHMAN
T. A., SEFER (Rabinovits 13, I. em.)
„OFNÁT KEREN”
KABÁTOK, KOSZTÜMÖK KIÁRUSÍTÁSA

Konyhaszekrények
formaika bevonattal
mérésre,
különböző színekben

SKOL • TEL-AVIV,
Kfár Giladi utca 36
telefon: 829515

KOZMETIKUSOKNAK „BELLA DONA”
Tel-Aviv, Frischmann u. 43
(Dizengoff), tel. 243861
kozmetikai laboratórium
ajánlja készítményeit és
kozmetikai szalvéta-
felkészítést. Nyitva 9-12

Eterna CIPŐ
MOKASSZINOK ÉS CSIZMÁK
MEGLEPŐ KIÁRUSÍTÁSA
EXPORT FELESLEGBŐL
vasárnaptól csütörtökig 9-17 óra közt
pénteken 9-13 óra közt
TEL-AVIV, JICCHAK SZÁDE UTCA 38.,
az „Uláméj Hanesziim” fölött

EKLUZIV NŐI DIVATÁRU
üzletünk likvidálása miatt,
ismert divatos és jöminőségű áruinkat
NAGY ÁRENGEDMÉNNYEL KIÁRUSITJUK.
Használja ki az alkalmat, keresse fel üzletünket.
„BOUTIQUE”
RAMAT-GAN, HERZL 56.

VAMOS ORTOPED
ORVOSI MUSZERESZ
MODERN BEJÉTEK MINDEN CIPŐBEN HORDHATÓK
● EJJEL-NAPPAL VISELHEŐ ● SZÉKVOJÓK ●
● ORTOPED FUZÓ HASKÓLO ● GUMIHARISNYA ●
Tel-Aviv, Passage, DIZENGOFF ST. 155 ● Tel. 227-284.

Hölgyem!
Kutogástalan szabású elegáns szoknya
BINDER KONFEKCIO
Tel-Aviv, Nachlat Beniamin u. 21, tel. 623081
● Rendeléseket merer után vállalunk ●

ÜZLETI UT? * UDULES? * TURISZTIKA?
ROKONLATOGATAS?
BARMILYEN UTÁZÁSI ÜGYEVI
FORDULJON BIZALOMMAL
CITOUR
UTÁZÁSI IRODAHOZ,
TEL-AVIV, BRENNER 2.
(Allenby sarok)
Telefon: 281-755 • 285-959
BESZÉLUNK MAGYARUL!

GOTTTEX
ELSŐ A DIVAT TERÉN*

* Az idén „Gotttex” nyerte az 1973-as cannesi divatfesztiválon az első helyet. A hazai piacon szintén elnyerte a „kiváló készítmény 1973” címet, fűrdő- és strandruháiért.

Gottlieb ur, a „Gotttex” vezérigazgatója átveszi Jehosua Rabinovitz, tel-avivi polgármestertől a „kiváló készítmény 1973” kitüntető ovelét.

AZ ELNÖK ÜGYNÖKE

Írta: DAN OFRY

A második világháború éveiben született Upton Sinclair elsőpró eréjű nemzetközi best-sellere, a 18 kötetre rugó Lanny Budd sorozat. Ennek, az Amerikát röntgenszemmel átvilágító korráinak ötödik és hatodik kötetét „Az elnök ügynöke” címen jelent meg. Ebben a két kötetben a szerző a Fehér Ház ritkos feladatokkal megbízott ügynökeinek világszerte átívelő utazásairól és lélegzetelálgató, bravuros kezdeményezéseiről számol be a mesés és a valóság elemeinek mesterszerű keverésével.

Upton Sinclair jóvoltából lett közismert fogalom az Elnök ügynöke. Az ő nyelvi kísérlete alapján próbáljuk mi is megrajzolni dr. Henry Kissinger, a vietnami tüszünet megteremtőjének profilját.

A szombat éjfélkor életbe lépő vietnami fegyvernyugvás ugyanis elsősorban és mindenek előtt az egykori németországi zsidó menekültből Amerika politikai szupersztárává emelkedett Henry Kissinger professzor nevéhez fűződik. Vitathatatlan, hogy a vietnami fegyverek elnevezése a megboldogult Chajim Kissinger rabbi fiának történelmformáló vívmánya, akiről ötven és száz év múlva is úgy fognak beszélni a történelmírók, amint a második világháború utáni Amerika legnagyobb államférfiúi bölcsességét tanúsító koponyáját megilleti.

Pedig ez a szemüveges, Harvard professzorból lett világmegvaltó végso fokom mégis csak nem több, mint — az elnök ügynöke.

Olyan ügynök azonban, akinek fejében több józan ész és borotvaéles analitikai képesség lakozik, mint a jelek szerint a Pentagon és a State Department agytrösztjeinek együttvéve...

Most, hogy Amerika népe és vele együtt az egész világ mekkönyvebbülten lélegzik fel a vietnami lidérc után, nem érdektelen szemügyre venni azt az embert, akinek a fegyverszünetet köszönhető.

Ki hát dr. Henry Kissinger? Hogyan vált Richard Nixon egyrészt száműzöttségévé? Minek köszönhető, hogy ő lett az amerikai elnök azon ügynöke, akire főnöke és a történelem ezt a súlyos feladatot hárította?

Ki ez a Kissinger? Miért lett éppen ő az Elnök ügynöke?

Minden hadvezér és minden irányító-hivatalban lévő államférfi bölcsességének próbaköve, — hogyan választja meg munkatársait. Nem véletlen, hogy John Fitzgerald Kennedy, aki maga is briliáns koponya volt, Amerika legerősebb intellektuális „válogatóját” állította össze a Fehér Háza való bevonulása után. Az sem teljesen a véletlen műve, hogy utódja, Lyndon Baines Johnson már tudott ilyen szemleli zsonglőr munkára képes „csapatot” felsorakoztatni elnöki minőségében. És ugyanez érvényesült tőnt Richard Nixon esetében is 1968 őszén aratott első választási győzelme után.

Valószínűleg Nixon elnök is a közepesre elnökök sorában vonulna a történelem lapjaira, ha nem lett volna szemé és bátorsága kiemelni a Harvard egyetem katedrájáról azt az „egg-head” (tojásfejú) intellektuelt, aki az államtudományok professzoraként képezte ki az igényes amerikai egyetem hallgatóit és ráadásul még zsidó volt és... — demokrata...

Nixonnak azonban mintha látnói eréje lett volna. Megválasztása után egyik első dolga Henry Kissinger kinevezése volt. Őt bízta meg a Pentagonon, a State Department és a különböző titkos szolgálatok tevékenységének jelentéseinek kiértékelésére és összehangolására. Kissinger lett az az ember, akinek kezéhez naponta befutott a CIA, a Központi Hírszerző Szolgálat hétköznapi titkoként kezelt jelentései és kiértékelései a világ helyzetéről. Kissinger lett az a „szűrő”, amelyen a hadügyminisztérium, fegyveres erők, a külügyminisztérium és a titkos szolgálatok beszámolóit keresztül mentek, mielőtt összefoglalva és azokat tömören jellemezve, kiértékelve, az Elnök asztalára kerültek, mindennapi munkájának első olvasmányaként.

Az Elnök ügynökének a megfogalmazásában. A zsidó Kissinger tollán keresztül... Washingtonban hamarosan rájötték, hogy az Elnök mögötti legbefolyásosabb ember dr. Henry Kissinger. Az amerikai sajtó olyannyira tollára hányt, hogy az „amerikai Metternich” és a „tényleges elnök” jelzővel ruházta fel.

A tények azonban Kissingert igazolták. A siker az ő szolgálatába állt. Tanácsai és kezdeményezése alapján Nixon elnök megtörte a kétféltvedes amerikai—kinai jeget és létrehozta az elnök történelmi jelentőségű pekíngi látogatását.

Kissinger nevéhez fűződik Nixon moszkvai, ugyancsak „jégtörő” látogatása. Minthogy az ő egyéni sikere és a pillanathoz még felmerhetetlen kihatású diplomáciai bravúrja, hogy aláírták a vietnami fegyverszünetet, amely — remélhetőleg — a hékés kihonakozás alapja lesz a vérel áztatott, nagyszámú romokban heverő szerencsétlen vietnami állam és népe számára.

Kissinger olyan időben lett az Elnök ügynöke, amikor Amerikában közszájon forgott a mondas, hogy a State Department, tehát a külügyminisztérium, nem más, mint „az ires beszédek gyára”.

Ezért határozta el Nixon, hogy a nehézkes és érelmeszedésben szenvedő State Department helyett a dinamikus képzőeréjű és hámulatlanon éleslátású Harvard-professzora hizza Amerika külpolitikájának tényleges irányítását. Ez annál is inkább megfélelt Ni-

xon elnök elképzelésének, mert a Fehér Ház „tanácsosai” az ő személyes munkatársainak számláján és így nem kötelesek megjelenni a Kongresszus előtt jelentésükkel. Így alakult ki az a gyakorlat, hogy a nagyfonságú döntések Kissinger agyában és Nixon jóváhagyásával, a Kongresszus megkérdése nélkül születtek meg.

A minisztereket a Szenátus bármikor be- rendelhetette „hearing”, tehát jelentéstétel és a szenátorok kérdéseinek megválaszolósa végett. Az Elnök nemzetbiztonsági főtanácsosa nem kényszerült bármikor is megjelenni a Kongresszus előtt és számot adni tetteiről, megfontolásairól.

Ez is egyik oka annak, hogy Kissinger és nem Rogers külügyminiszter tárgyalta Le Duc Tho északvietnami főmegbízottal, Henry Kissinger mindenben igazolta az Elnök hozzáfüzött reményeit. Olyan külpolitikát dolgozott ki számára, amelynek lényege, hogy Amerika visszatér a valósághoz. A hetvenes évek katonapolitikai realitásához. Kissinger történelmi érdeme, hogy levette a hályogot a politikai vakokból, szenvedő washingtoni kormányzat szeméről és tudatosította Nixon elnökkel, valamint munkatársaival, hogy Amerika és a világ már nem az, ami 15—20 évvel ezelőtt volt. Kissinger rábeszélte főnökét arra, hogy Amerikának már régen nincs monopóliuma az atomfegyverek terén és a kommunista világgal szembeni katonai fölénye is nagyon kétséges. Kissinger ebből azt a következtetést vonta le, hogy véget kell vetni a hidegháborúnak, mert Amerika és a Szovjetunió nem képesek többé egymást legyőzni, hanem mindössze arra szorítkozhatnak, hogy kölcsönösen elpusztítsák egymást. Richard Nixon zsidó főtanácsosának sikerült megértetni a Fehér Ház lakóival, hogy egy világhatalmi összecsapás esetén nem maradnának győztesek, s mindenki a vesztesek sorában heverne...

Kissinger révén adoptálta az Elnök azt a vonalvezetést is, hogy Amerikának nem lehet — és nem kell — többé a világ zsandárinak a szerepét betölteni. Ennek gyakorlati kiegészítése: Amerika nem avatkozik be minden egyes helyi háborúba.

Ebből az irányelvől fakad a vietnami fegyverszünet is. Amerika belefáradt a vérvesztésébe, a csillagászati anvagi teherfételbe, az egyre növekvő nemzetközi ellenállásba. És ennek a politikának elengedhetetlen kísérője az újfajta amerikai izolacionizmus jelentkezése. Az a régi tétel, hogy Amerika ne törődjön mások sorsával, mások dolgával...

És ha már törődik is szövetségeseivel, ne katonái vérelvel segítse azokat, hanem legfeljebb fegyverrel, áruval és dollárral. Ez ma a Kissinger által kialakított Nixon-doktrína sarkalatos pontja.

Ez az a pont, ami Izráelben is bizonyos aggodalmat váltott ki. Ha azonban alaposan belegondolunk, Izráelnek nincs mitől tartania. Izráel sohasem kérte, hogy amerikai katonák áldozzák életüket érte. Izráel mindig csak azt kérte, hogy Amerika segítse hozzá Izráel államát olyan fegyverek beszerzéséhez, amelyek elengedhetetlenül szükségesek honvédelméhez.

Ezen a téren Izráelnek nem lehet panasza Richard Nixon ellen és zsidó főtanácsosával szemben...

Lehetséges, hogy a vietnami fegyverszünet végülis újra feifáját okoz majd a világnak. Lehet, hogy beigazolódik a Time magazin baljóslata, hogy Ngujen Thieu délvietnami elnök politikai rendszere „hamarosan eltűnik a süllyesztőben”.

Bármily legyen is azonban a jövő arculata, egy tény vitán felül áll. A tüszünet fölötti örömmámor hulláma az egész világot előlöntötte. És ennek az örömmek egy része megteremtője az a Henry Kissinger, aki az amerikai elnök messzemenő felhatalmazása és bizalma alapján létrehozta a holnap éjfélkor beköszönő fegyvernyugvást és ezzel megcáfolta Henry Brandon, a The Saturday Times hirmagyarázójának Nixonot monarchikus hajlamokkal való beállítását, miszerint „az elnök kormányában nincsenek csillagok, hanem csak bolgók...”

Henry Kissinger igazi csillag. Sőt mi több, — hajnalcillag a politika égén. Annak bizonyítottá, hogy nincs a világon olyan mély ellentét és háborus konfliktus, amit a zsidó asztalnál nem lehetne rendezni.

Pontosan ugy, ahogy mi Izráelben hangoztatjuk 25 éve...

A TÉVÉ HETI MŰSORA

JANUÁR 26. PÉNTEK
15.00: A MEGLEPETÉSEK

UTCAJA
15.00: A SZOMBAT FOGADÁSA

18.00: Rövid hírek arab nyelven

18.02: Teljes hosszúságú arab játékfilm

20.00: PÉNTEK ESTE — Tarka műsor

20.30: A HÉT — Hangos heti híradó

21.15: „CHEDVA ES SLOMIK 1970” — Aharon Megeed művének tévé változata, amely egy fiatal pár viszonyait mutatja be. Kiderül, hogy a férfi elvesztette emlékezőtehetségét és a fiatal erdőkörül segítenek neki visszakerülni.

19.00: DOKUMENTUMFILM — „Szamarkand” A film bemutatja Szamarkand történetét Nagy Sándor uralkodásától, az Iszlám hódításán és az orosz forradalom keresztül egészen napjainkig.

19.30: Hírek és hangos heti híradó arab nyelven.

20.00: ARNIE — „Komoly problémák”

20.30: MÁBÁT HIRMAGAZIN

20.50: KULFÖLDI SZORAKOZTATÓ MŰSOR — Julien

Clarc az Olympiában. A fiatal francia énekes műsora, akit Jacques Brel utódjának tartanak.

21.40: DOKUMENTUM — „Emberek és rovarok”. Hosszu

évek óta él-halál harc folyik a különféle rovarok és a rovarirtószerek között. A rovarok immunisá váltak az őket kiirtó szerek ellen, míg az ember újabb rovarirtókat fedez fel.

22.30: HIREK. Befejezésül egy mondat a Szentírásból. Hátikva.

JANUÁR 27. SZOMBAT
18.00: „A HARMONIA TESTORVÍSSZATER” — Konfliktus (negyedik rész).

18.30: Rövid hírek arab nyelven

18.32: „VOLEGÉNY EGY NAPRA” — Fatchi Rádnán arab írő színműve. A szindarab egy ügyvédről szól, aki három ízben válik el feleségétől, de negyedszer is össze akar vele házasodni. A muzulmán vallási törvények szerint azonban az asszony csak akkor mehet hozzá újra volt férjéhez, ha előzőleg egy másik férfivel esküszik meg. A férj ezért „fejbérel” egy völegényt egy napra... Szereplők: Lilit Nágár, Jozsef Perach, Jáchim Churi. Rendező: Antónia Szálach.

19.15: Hírek és tévé vita arab nyelven

20.00: HÁMÁVDIL — „A chaszidizmus herkeiben”. Második rész: A kncki chaszidok.

20.30: MÁBÁT HIRMAGAZIN

21.00: IRONSIDE — „Gyilkosság történt”.

21.50: MÁBÁT SPORTHIRADÓ

22.30: HIREK. Befejezésül egy

JANUÁR 28. VASÁRNAP
17.30: ERDEMES MEGNEZNI — „Szögek”

17.55: CIRKUSZ

18.00: OT-OT-OT — Gyermekműsor

18.30: Rövid hírek arab nyelven

18.32: AZ ERDŐKERÜLŐK — „Az ember, aki elfelejtette a nevét”. Halászás közben a gyerekek csónakra bukkannak, amelyben egy furcsa ember van. Kiderül, hogy a férfi elvesztette emlékezőtehetségét és a fiatal erdőkörül segítenek neki visszakerülni.

19.00: DOKUMENTUMFILM — „Szamarkand” A film bemutatja Szamarkand történetét Nagy Sándor uralkodásától, az Iszlám hódításán és az orosz forradalom keresztül egészen napjainkig.

19.30: Hírek és hangos heti híradó arab nyelven.

20.00: ARNIE — „Komoly problémák”

20.30: MÁBÁT HIRMAGAZIN

20.50: KULFÖLDI SZORAKOZTATÓ MŰSOR — Julien

Clarc az Olympiában. A fiatal francia énekes műsora, akit Jacques Brel utódjának tartanak.

21.40: DOKUMENTUM — „Emberek és rovarok”. Hosszu

évek óta él-halál harc folyik a különféle rovarok és a rovarirtószerek között. A rovarok immunisá váltak az őket kiirtó szerek ellen, míg az ember újabb rovarirtókat fedez fel.

22.30: HIREK. Befejezésül egy mondat a Szentírásból. Hátikva.

JANUÁR 29. HÉTFŐ
17.30: RAJZFILM

17.40: FORSYTE SAGA — „Egy nimfa délutánja” (18-ik rész)

18.30: Rövid hírek arab nyelven

18.32: RAJZFILMEK

18.47: SPORT

19.17: Fényszóró

19.30: Hírek és hirmagyarázat arab nyelven

20.00: ELEM ES ALMA — Tarka magazin az ifjúságnak

20.30: MÁBÁT HIRMAGAZIN

20.50: MA 25 ÉVE — A függetlenségi háború felelevenítése. Többek között szó lesz a Palesztina Post jeruzsálemi szerkesztőségének felrobbantásáról és a haifai kikötő védelmének megszervezéséről. Elbeszéli: Rám Evron.

21.05: MOKÉD

21.50: A BOSSZUALLÓK — Szívesen állok szolgálatára”.

22.40: HIREK

22.45: Minisztériumi oktatófilm. Befejezésül egy mondat a Szentírásból. Hátikva.

JANUÁR 30. KEDD
17.30: GYORSABBAN, MAGASABBRA, ERŐSEBBEN — sport az ifjúságnak

17.55: MA 25 ÉVE

18.10: KONCERT az ifjúságnak. Leonard Bernstein magyarázataival

19.00: Arab nyelvi műsor a családnak (kozmetika, nevelés, textiltervezés, aktuális tanácsadás, divat).

19.30: Hírek és hirmagyarázat arab nyelven

20.00: JULIA — „Egyetlen drága bácsikám”. — Julia teljesen váratlanul vendéget kap Loo bácsi személyében. A látogatásnak azonban meg van a magyarázata.

20.30: MÁBÁT HIRMAGAZIN

20.50: „IME AZ ÉLETED” — A népszerű program mai vendége: Phyllis Pálgi asszony. A neves, dél-afrikai származású antropológus váratlan találkozásai során megismerjük Filasz keresztény papot, akit annakidején a capetowni cionista mozgalomban Jákov Friedmannak hívtak... A műsor bemutatja Pálgi asszony tevékenységét Egyiptomban az UNRRA csapatok körében, segítségét Tito partizánjainak, hallunk majd egy izgalmas kairói kimentésről, hazatéréséről Joél Pálgi-val, az erdélyi származású elő-ernyőssel, aki a második világháborúban Chána Szenessel együtt a magyarországi zsidóság megmentésén fáradozott, és megismerhetjük azt az amerikai pilótát, akit Oklahomából szerveztek be az „Ali Baba”-akcióba, az iraki zsidóság kimentésére. Végül betekinthetünk Pálgi asszony antropológiai munkásságába, aki főleg az Észak-Afrikából elszármazott olék folklorját kutatja. — A résztvevők sorában: Stomo Hillél rendőrminiszter, Árje Pinkusz a Szochnut elnöke, Mose Nachson ügyvéd, Jona Rozen és mások. Levezeti: Amosz Eftinger.

23.00: HIREK. Befejezésül egy mondat a Szentírásból. Hátikva.

JANUÁR 31. SZERDA
17.30: RAJZFILMEK

18.00: EZT JÓ TUDNI!

18.05: A BRADY CSALAD — „A hős”.

18.30: Rövid hírek arab nyelven

18.32: Üdvözlét dallal

18.58: Ismerd meg Izráelt

19.23: Versek Gálya Szofor és Viktor Naszib előadásában

19.30: Hírek és hirmagyarázat arab nyelven

20.00: DOKUMENTUM — „Az Oroszlánvadásztól északra”

— Hat részből álló filmsorozat Délkelet-Ázsia nevezetességeiről. Első rész: Singapore nappal és éjjel.

20.30: MÁBÁT HIRMAGAZIN

20.50: KULISSZAK — Heti kulturális és művészeti magazin, levezeti: Ráv Evron.

21.20: „CSODALATOS JULIA” — Teljes hosszúságú játékfilm Sommereth Maughan novellája alapján, amelyet a magyar közönség „Színház” címmel ismer. A film története egy színésznő mutat be, aki új életet kezd, miután beleszeret egy fiatal hódolójába. A főszerepben: Lili Palmer és Charles Boyer. (A film 1962-ben készült).

22.50: HIREK. Befejezésül egy mondat a Szentírásból. Hátikva.

FEBR. 1. CSÜTÖRTÖK
17.30: RAJZFILM

17.40: DUNDY ES CULHANE — „A halott ember”

18.30: Rövid hírek arab nyelven

18.32: GYEREKEK A MI UT-CÁNKBÓL — „Tél”.

18.47: Kérdések és feleletek

19.30: Hírek és hirmagyarázat arab nyelven

20.00: AZ 5711-ES EV — Dokumentum filmsorozat Izráel államának első éveiről és problémáiról. Ezutal: Az új gazdasági terv, a Chule-mocsár lecsapolása, a második Kneszet megválasztása, az iraki alijja. Elbeszéli: Jozsi Bánaj.

20.30: MÁBÁT HIRMAGAZIN

20.50: HAWAII 5—0 — „Víz galóbirotság”.

21.40: A HAVI RENDKIVULI ADÁSOK KERETÉBEN: Bruckner: IX. Szimfónia. A bécsi filharmonikus zenekart Leo-

nard Bernstein vezényli.

22.45: HIREK. Befejezésül egy mondat a Szentírásból. Hátikva.

AZ ESETLEGES VALTOZASOKERT NEM VALLALUNK FELELOSSAGET

A Kol Jiszráél adásainak új hullámhosszai

A-MUNOR. Az egész országban (Ejla) kivételével) 522 méter; Jeruzsálemben 522 és 2-5 méter; Ejlata 221 méter

B-MUNOR: Országosra 452 méter; Jeruzsálemben 452 és 453 méter; Ejlata 256 méter; Haifa és Nyugat-Galil 249 méter; Galil 255 méter és Kiriat Sznoma 340 méter.

A-PM MUNOR: KÖZLEKÖZTETÉS: A-MUNOR: Jeruzsálem 91,3; Haifa 7,6; Ejlata 99,25

B-MUNOR: Jeruzsálem 95,5; Haifa 8,8

A HADSZEREG RADIOJA: 1286 kilohertz (230 méter) az ország egész területén

Az Izráeli rádió kilofreidre sugározott magyar nyelvű adása minden este 7:45 órakor a 33,5 és 31,17 hullámhosszon hallható.

5733. svát 23, 1973. január 26. péntek

ALLANIL HIRKIZER (Szombat és Vasárnap)

A-MUNOR 8, 9, 10, 11 (könnvű héber), 14 (46 lepszemle), 15, 16, 17, 18, 19 (és hangos híradó), 20, 22, 23, 24 órákor

B-MUNOR 6, 05, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 (könnvű héber nyelven), 19 (szur), 19, 20 (jiddis), 20, 30 (román), 20, 45 (orosz), 21, 22, 23, 24 és 01 órákor.

A HADSZEREG RADIOJA 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 órákor

A-MUNOR 8:05: Közlemények, 8:10: Collégium Musicum, 9:05: Francia szerzők műveiből, 10:05: Zongoraszonák, — 11:45: Az elemistáknak, 14:10: Az anyának és gyermekének, 15:05: A szombat fogadása, 16:05: Egy per héber nyelven és közéleti magazin, 16:30: Klasszikus zene, 18:05: Schubert dalok, 18:20: Irodalmi magazin, 19:05: A héten történt, 20:06: Nigunim, 21:00: Ezzel kezdődik a koncert: Schubert: VI. szimfónia, Paganini: Hegedűkoncert, Rachmaninov: Szimfonikus tancok, Opus 45, 23:05: Rádiónovella, 23:35: Kedvenc dallamok, 0:10: Egy perc líra és Hátikva.

B-MUNOR 6:00: Ma torva, 6:10: Torna, 6:20: Hanglemények, 6:55: Műsormegbeszélés, 6:58: Egy per héber nyelven, 7:20: Reggeli zene, 7:55: Szófogó-nek, 8:10: Hanglemények, 8:55: Ma 25 éve, 9:05: Hanglemények, 10:05: Házaszonok, 11:40: Hová menjünk ma este? 12:07: A Golgozthonak és a munkásoknak, 12:30: Zenes híradó, 14:10: Zenes hétrége Jozsi Bánajjal, 16:05: Egy per héber nyelven, 16:07: A serdülő ifjúságnak, 16:50: Ki fái a klasszikus zenétől, 17:05: Gyermek és a gyerekek, 18:05: Fialák művészei első szerepe a mikrofon előtt, — 21:08: A szombat fogadása dalban és prózában, 22:05: Musical, 23:05: Joe Arca Amichaj szerelmi verseket ad 0:10: Hanglemények, 1:05: Há tikva.

A hadsereg rádiója 11:05: Hanglemények, 11:15: Kulföldi dalparádé, 11:30: DfH vendég, 12:05: Kedvenc lemez, 12:30: Gálya Zeller csevegése, 13:05: Üdvözlét dallal, 13:55: Közlemények katonáknak és személyi hírek, 15:05: Hátikva, 15:06: Régi és kedvelt, — 16:05: Slágerparádé, 17:05: Gyermek dallal a frontkatonáktól, 18:05: Hangos heti híradó, 18:45: Hagományok, 19:05: Nátan Dunevitz műsora, 20:05: Kölesóns interjú, — 21:05: Zenes kuratórium, 22:05: Sio mo Arca kivanásokról, 23:05: A csokoldák, menta, masztik” esztétikus a mikrofon előtt, 0:05: Hátikva.

5733. svát 24, 1973. január 27. szombat

ALLANIL HIRKIZER (Szombat és Vasárnap)

A-MUNOR 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 (és hirmagazin) 20, 22, 23, 24 órákor

B-MUNOR 6, 06, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 (könnvű héber nyelven), 19, 20 (jiddis), 20, 30 (román), 20, 45 (orosz), 21, 22, 23, 24 és 01 órákor

A HADSZEREG RADIOJA 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 órákor

Egymás között...

MAGYAR ZSIDÓ KURIR

Jókívánságokkal halmozták el Beer Séván Mandel Zeévet, a HOH helyi szervezetének alelnökét, abból az alkalomból, hogy kinevezték a Bét Háám, a városi kultúrház igazgatójának.

Alisa Bár Meir, a tel-avivi egyetem orvostanhallgatója, a múlt héten vezette chupá alá Eszter Frucht tel-avivi tanárnőt. A vőlegény Cvi Bár Meirnek, a neves, erdélyi származású b-ber trónak és műfordítónak a fia.

Vasárnap vették fel Chederán, szép családi ünnepség keretében, Adám Chanánt — Mose és No-emi Ádám fiát —, Rössel Mordá-cháj kollégának első fiú-unokáját, Avráhám Ávinu születésé-
géből. Az ünnepségen dr. Schönfeld Miklós volt aradi főrabbi mon-
dott beszédet. A mohél tisztét az
ugyanas aradi származású, je-
lenleg Natanján élő, Chájim Dá-
vid Jozsef töltötte be.

Rosenbaum Lászlót, a Milve
Váchiszáhon Bank ny. szem-
élyzeti igazgatóját, kinevezték
a rámat-gáni városkóza mellett
működő közéleti-köszölgáltási
tanács tagjává.

A Kisvárdáról elszármazott Be-
racháné Klein Editet meleg ün-
nepelésben részesítették a család és
a baráti kör, első fiú-unokája,
Erán megszületése és Avráhám
Ávinu születésébe való felvéte-
le alkalmából. A rámat-gáni Há-
dár teremben volt az ünnepség.
A mohél tisztét Immanuel Skol
töltötte be.

Nagy figyelemmel kísért elő-
adást tartott a WIZO szemina-
riumon Abádi Ervin újságíró,
szerkesztő.

Jókívánságokkal halmozták el
Rison Lecionban Almási Olga
zongora-tanárnőt, ugyanis Zsu-
zi lányának megszületett a kis-
fiánya, az unoka, Ronit.

Bensőséges hangulatu házi-
ünnepségen emlékeztek meg a
tel-avivi Aranykor klubban Smu-
el Ben Cvi, az elnök alijázásá-
nak évfordulójáról. Ezelőtt 52
éve érkezett az országba. Dr.
Antal László köszöntötte az ün-
nepeltet, aki szintén felszólalt
és keresetlen szavakkal eleveni-
tette fel a régi, cháluci idők
emlékeit.

Az Agudát Jiszráél égízte
alatt működő tel-avivi Bikur
Cholim egyesület tagjai Tu Bis-
vát alkalmából felkeresték és
gyümölcs-ajándékkal lepték meg
a kórházban fekvő beteget. A
szervezetnek Ungár Mose az el-
nöke.

Jókívánságokkal halmozták el
Beer Séván Fux Pál grafikus és
diszlettervező művészt, a Bét
Háámiban megnyílt kiállításá al-

kalmából. Az új olé művész ki-
állítását Bencion Kármel, helyet-
tes polgármester nyitotta meg.

Isaac Stern, a világ egyik
legkiválóbb hegedűművésze, né-
hány napot „inkognitóban” Iz-
ráelben töltött. Arra is időt sza-
kitott, hogy meghallgatta Slo-
mo Minzet, Fehér Ilona zseniális
tanítványát, majd meghívta a
nyáron, Jeruzsálemben tartan-
dó egyhónapos mestertanfolya-
mára. A nyáron Genfben látta
vendégül Isaac Stern a kiváló
izraeli fiatal művészt és meg-
ajándékozta egy 20.000 font ér-
tékű francia mesterhegedűvel.

Szombat este szép külsőségek
között nyitották meg a tel-avivi
Bár Kochba galériában (Bár
Kochba u. 42.) Danzig (Fein-
gold) Ruti és Siko Katz festő-
művészek kiállítását. Danzig Ru-
ti egyébként Danzig Hillel új-
ságíró, a Davár főmunkatársa és

felesége, Eliseva leánya.

Meleg ünneplésben részesítet-
ték a héten Roth Moset (Arad-
Natanja), a közmegebecsülésnek
örvendő kereskedőt, aki 85 éves
lett. Családi körben, négy gyer-
meke társaságában rendezték
meg az ünneplést.

„Lámátschil” című könnyű-
héber nyelvű megjelenő heti-
lap legutóbbi számában átvet-
ték munkatársunk, Jávur Viola
„Meisels Evi egyéni exodus” cí-
mű riportját, amely eredetileg
az Új Kelet hasábjain jelent
meg.

A natanjai Malben otthonban
a barátok és tisztelők szeretettel
ünneplték Bérczi Lipót, volt
budapesti kereskedőt, 91-ik szü-
letésnapján.

Uj vezetőséget választott Na-
tanján az Ohel Dávid templom-
egyesület, amelynek dr. Berg
József a főrabbija, Holzmann
Mordecháj a főkántora. Fixler
Sálom lett az elnök, dr. Gonda
László az elnökhelyettes.

Sok jókívánságot kapott az
elmúlt héten Beer Séván, Weisz
Pál és felesége, Cica, a Nánási-
otthon népszerű gondnok-ház-
párja, abból az alkalomból,
hogy fiukat, Jozsef, főhadnag-
gyá léptették elő.

Hétfő délután a WIZO tel-
avivi szemina-iumának keret-
ében Czimment Imre tanár tartott
érdekes és nívós előadást „Izrá-
el a háboruban” címmel. Eich-
ler Chava vezette be az elő-
adót.

Sikerkes koncerten szerepeltek
Haifán Kelen Pál zongoramű-
vész tanítványai. A Bét Oránim
termében rendezték meg a nö-
vendég-koncertet, amely iránt ko-
moly érdeklődés mutatkozott.

Jókívánságokkal vették körül
Hacker Menáchemot (Bné
Brák) és Geissinger Fricit
(Arad), akik Kirját Chájimban
házasságot kötöttek.

A Makkabea legutóbbi össze-
jövételén Spéter Éva tartott ér-
dekes előadást a Szináj felszí-
(Folytatása a 19-ik oldalón)

Vietnám után — Suez előtt

(Folytatás a 3-ik oldalról)
nagyon gyorsan rá lehet pingálni a dél-vi-
etnami jelzést.

MEGOLDÁS A TÁRGYALÓASZTALNÁL

Henry Kissinger, aki a jövőben valószínű-
leg Amerika gazdasági stratégiájának ter-
vezője lesz, bebizonyította, hogy szíves és
kímátlan tárgyalások, békeszövegezők fár-
datatlan keresése után, véget lehet vetni a
legmakacsabb háborúnak is. A hivatalos vi-
etnami béketárgyalások Párizsban négy évig
tartottak, Kissinger és Le Duc Tho titkos
megbeszélései három és fél év előtt kezdőd-
tek. Végeredményben a tárgyalásoknak és
a háttérüket képező politikai-stratégiai ma-
növereknek nagyobb kihatásuk volt az
egyezményre, mint magának a harci tevé-
kenységnek — bár ennek a súlyát sem szabad
alábecsülni. Bebizonyult azonban, hogy
ágyuk és bombavetők nem oldanak meg el-
vi konfliktusokat és a békes megoldáshoz
csak a tárgyalóasztalnál lehet eljutni.

Ezzel a tapasztalattal lát hozzá az ame-
rikai kormány, hogy újból megkísérelje tá-
rgyalások beindítását a Közelkeleten. A tűz-
szünet már létrejött, de a „se háboru, se bé-
ke” állapota túlságosan labilis és nem le-
het a végletekig fenntartani. Tehát hozzá
kell látni a viszályok fokozatos, lépésenkén-
ti megoldásához. Már folyt titkos értekez-
és izraeli és arab megbízottak között, semmi
akadálya sincs tehát valamilyen formájú
megbeszélések létrehozásának. Figyelemre
méltó, hogy a szaigoni kormány és a Viet-
Kong vezetősége még néhány hét előtt is
fogadkozott, hogy sohasem tárgyal és soha-
sem köt megállapodást a „bitörőlvél”. de
most mindkettő aláírta a párizsi tűzszüneti
egyezményt.

Az arabok kezdik érteni a helyzetet. Husz-

szain király Washingtonba siet és már
ajánlkozik, hogy úgy mint a múltban, most
is ő lép majd fel az arab kormányok kö-
zös szövevényeként, kihasználva jó kapcsola-
tait az amerikai kormánnyal (amelytől je-
lentős mennyiségű fegyvert kap az arab
„testvérek” elleni védekezésére). A jordániai
király nyilván így akarja biztosítani, hogy
Egyiptom ne kössön az ő háta mögött vala-
milyen megállapodást, ami őt sürgös békeköté-
tésre kényszerítene. Oly komolyan tartja
ezt a lehetőséget, hogy már beérte Kelet-Jer-
uzsálem kíséretével (és persze a környékkel),
ha Izráel vele kötne meg a különbékét, sa-
rokba szorítva Szádátot. Ennek elkerülése
céljából pedig az egyiptomi elnök hajlandó
színlag kibékülni az ammani „imperialista
szolgálóval” és rábizni a közvetítésre.

Az egyiptomi elnök még megkísérlí, hogy
minél nagyobb ellenértéket csikarjon ki be-
leegyezésért a közvetett tárgyalások meg-
nyitására. A Kairóbeli elhangzó szélsőséges
nyilatkozatoknak valószínűleg annyi az ér-
tékiük, mint Szaigon és a Viet-Kong mult-
havi fogadkozásainak. Nemhivatatosan Kai-
ró már sürgeti az amerikai közvetítést.

Nem lenne helyes, ha Izráel bevárná, amíg
az arabok megegyeznek Washingtonnal az
„előfeltételek nélküli tárgyalások” előfelté-
teleiről. Új gondolatok, új szövegezők fel-
vetése, az elvi álláspont fenntartása mellett is,
megkönyvíti az ellenfél számára, hogy túlsá-
gos presztizsvesztés nélkül bocsátkozzék tá-
rgyalásokba. Aba Even külügyminiszter Kne-
szet-nyilatkozatában már kiemelte, hogy Iz-
ráel nem ragaszkodik a mai tűzszüneti vonal-
nál fenntartásához. Ez is jelzi, hogy kül-
politikánk irányítói nem tételek és Golda
Meir miniszterelnök nem indul üres kezekkel
március elsejre találkozásra Richard Nixon-
nal, amelyen főleg arról lesz szó, hogyan al-
kalmazzák Suez körzetében Vietnam tanul-
ságit.

BERTUSNAK

70-IK SZÜLETESNAPJÁRA

SOK BOLDOG, EGÉSZSÉGBEN ELTÖLTENDŐ
ESZTENDŐT KIVANUNK IGAZ SZERETETTEL

Férje, leányai, unokái és dédunokái

ÓRIÁSI SIKER!

JISZRAÉL WALIN igazgató büszkén mutatja be a
kiváló nemzetközi énekművésznőt,

**JENNY
KESLER**

felléptével
és INO TOPER
művészzel, nagy
együttessel és
zenekarral,

S. BEREZOVSKI
vezényletével.

Rendező:
MORDECHAJ
HILSBERG-
HARARI

DISZBEMUTATÓK:

Péntek, jan. 26 — 8.30

Cholon — Ármon

Vasárnap, jan. 28 — 8.30

Kirját-Ono — Or-On

Kedd, jan. 30 — 8.30

Rechovot — Bét-Háám

Szombat, jan. 27

2 előadás, 7 — 9.15

Tel-Aviv — Ohel Sém

Hétfő, jan. 29 — 8.30

Nevé-Sáánán — Ámámi

Szerda, január 31 — 8.30

Tel-Aviv — Ohel Sém

A SZÓTÁR REGÉNYE

Grosz Eliezer magyar-héber szótárának második kötete

Idestova husz éve, hogy a
Grosz-szótár napirenden van. Az
első rész, a héber-magyar szótár
már 1956-ban megjelent. Minden-
képpen a legutóbbi időben jött ki,
mert megjelenése egybeesett az
56-os októberi forradalommal, és
tudott dolog, hogy az új
olé számára a nyelvstudás ugyan-
olyan fontos, mint a lakás és
a munkahely. Sok esetben a
nyelvstudás előfeltétele annak,
hogy az új olé bizonyos állás-
hoz jusson.

Héber-magyar, magyar-héber
rész. Ténylegesen ugyanaz a mű,
csak újabb kötetben. Mégis úgy
néz ki, hogy a magyar-héber
rész más csillagzat alatt szüle-
tett. Több mint 15 évvel eze-
lőtt fogott hozzá Grosz Eliezer
a magyar-héber rész füzetenként
való kiadásához. 1969-ben össze-
gyűjtötte és könyv-alakban kiadta
az addig megjelent füzeteit (A-
H), most pedig kihozta a máso-
dik kötetet (I-LY). A két kötet
együttesen 900 oldalt tesz ki és
a szerző az egész művet 1800
oldalra tervezte. Ugyanakkor a
leghatározottabb formában állít-
ja és igéri, hogy az egész mű-
vet a polgári év (1973) végéig
tettő alá hozza és átnyújtja a
magyar-ajku júsuvnak a záróköté-
tetet, amely sorrendben a ma-
gyar-héber rész harmadik kötete
lesz.

Normális körülmények között
egy ilyen szótár megszerkesztése
egész munkaközösséget igényel.
Grosz Eliezer azonban mindent
magára vállalt: a szerkesztésen
tul ő végzi a korrekturát, ő fog-
lalkozik a nyomdatechnikai problé-
mákkal és a terjesztéssel is.
Ez a magyarázata annak, hogy
az eddigi 58 füzet megjelenése
több mint másfél évtizedet vett
igénybe.

Vitatkozni lehet azon, vajon
gyakorlati szempontból helyes
volt-e, hogy Grosz Eliezer ilyen
nagyfőmátumu szótár kiadásába
kezdett. Nem beszélve arról, hogy
a kiadás több mint 15 éve hu-
zódik, kézenfekvő a kérdés: ár-
és egyéb szempontból helyes
volt-e a szótár magyar-héber ré-
szét 1800 oldalra tervezni? Ma
befejezett tények előtt állunk.
Grosz Eliezer, aki a héber nyelv
megszállottja, magasabb célokat
tartott szem előtt. A héber nyelv
az ilyen megszállottakat „mesugá
ledávár” néven becézi, ami egy-
szerű szavakkal azt jelenti, hogy
az illető ennek, vagy annak a
jó és nemes ügynek a bolondja.
Csak hátat adhatunk az Örökké-
valónak, hogy ebben az ország-
ban mindig voltak ilyen „bolon-
dok”, mert elsősorban nekik kö-
szönhető, hogy a csodás fejlődés
térén idáig jutottunk.

A második kötet megjelenése al-
kalmából el kell mondanunk,
hogy a szókincset illetően ez a
szótár körülbelül 120 ezer ma-
gyar címző héber megfelelőit
tartalmazza. Benne van a két
nyelvnek napjainkban szóban és
írásban használt leggyakoribb a-
nyaga. Minthogy a szerző nem
szőgyijteményt állított össze, ha-
nem modern értelemben vett szó-
tárt szerkesztett, az ember köny-
nyen megtalálja a magyar cím-
zőt.

„ACHVÁ KLUB”
Tel-Aviv, Brenner 21.
Szombat este 7-kor

A „WATERLOO
BRIDGE”

című film, Robert Taylorral.
Ivrit fordítás.

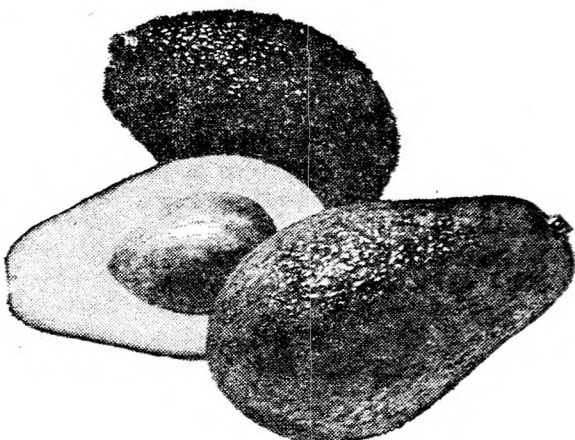
Kedd este 7.30-kor

A „GIRKUSZ”
című orosz film
fordítás nélkül.

szó számos héber megfelelője kö-
píthatjuk meg, hogy az utóbbi
15 évben minden szabad perce,
érdeklődése, munkájának és e-
nergijának java — a szótáré.
A héber nyelv szerencséje, hogy
annak idején akadt egy Eliezer
(Ben Jehuda), aki egész életét
a nyelv feltámasztásának, életre
keltésének szentelte. Csupa harc
és küzdelem volt Ben Jehuda
élete, de fáradozását siker kor-
onázta. Az ősi nyelv ma él,
zeng és dalol gyermekünk és
unokánk ajkán.

A második Eliezer (Grosz) ar-
ra áldozza életét, hogy hidat é-
pítsen a héber és a magyar
nyelvek között. Vagy az ő saját
használatául élve: hogy kulcsot
adjon a magyar ajku olé kezé-
be a héber nyelv kapujához.
Grosz Eliezer ezzel a művével
nemcsak a magyar júsuv, hanem
az egész izraeli kultúrvilág há-
láját és elismerését vívta ki. Jó
ügyet szolgál az a magyar zsi-
dó, aki megveszi az eddig meg-
jelent két kötetet és ezzel lehe-
tővé teszi a zárókötet megjelené-
sét.

SCHÖN DEZSÓ

KÖSZÖNETET MONDUNK A FOGYASZTÓKNAK

Köszönetet az avokádó fogyasztóknak, akik meg-
értést tanúsítottak az ideiglenes avokádó-hiány
miatt, amely az ültetvényeket ért fagy követ-
kezménye volt.

Örömmel közöljük, hogy az avokádó árusítása
ismét megindult.

Ezekben a napokban számottevő mennyiségű,
ellenőrzött, kitűnő minőségű gyümölcs kerül
piacra, változatlan áron.

A GYÜMÖLCSTERMELŐ
ÉS ÉRTEKESÍTŐ TANÁCS

„EROS”

meghívja a közönséget
új helyiségének
megtekintésére!

IBN GVIROL 30.

(London Mini-store)

Új árucikkeket ajánlunk!

- 1) Vibrátor intim masszázsa (nagy méret) 25.— IL.
  - 2) Vibrátor intim masszázsa (kis méret) 19.— IL.
  - 3) Gátló szerek, vegyes sorozat — 5 doboz 17.— IL.
  - 4) Skandináviai éjszakák — erotikus album, 250 képpel 8.50 IL.
  - 5) Fényképes tájékoztató DIAPOZITÍVEK INTIM, HÁZI VETÍTÉSRE 6.— IL.
- Színes sorozatok 24.— IL.
Fekete-fehér sorozatok 15.— IL.

Új stílusú

esküvők

és bankettek

büfével!

7.— 8.— IL. egy adag + adó

Folytatjuk továbbá esküvők, bár-micvák és brit-milák ren-
dését legjobb hagyományaink szerint.

VALAMI
NEM MINDENNAPI
AZ ULÁMÉJ
GILBEN

ULÁMÉJ GIL

Szigoruan kóser
Parkolás bízitstva
T.A., Gordon 34.,
tel 22 21 44-5

MARY SOREANU

A JIDDIS SZINPAD

KIRALYNOJE

nagy együttessel

a világsikerben:

Rendező: M. GRINSTEIN

Vezényel: A. LUSTIG

ICH WIL A KIND

Péntek, jan. 26., 8.45

Názáret — Nurit

Szombat, jan. 27., 2 előadás

6.30 — 9

Haifa — Jáchdáv

Hétfő, jan. 29 — 9-kor

Bát-Jám — „Bát-Jám”

Kedd, jan. 30 — 8.30

Tel-Aviv — Ohel Sém

Szerda, jan. 31 — 8.45

Herzlia — Dávid

Csütörtök, febr. 1 — 8.45

Petách-Tikva — Héjchál

Péntek, febr. 2 — 8.45

Kirját-Jám — Nicán

Szombat, február 3

2 előadás, 6.45 — 9

Tel-Aviv — ZOA

INTERJU ABA EVEN KÜLÜGYMINISZTERREL:

A PÁPA TÖRTÉNELMI TÉNYNEK TEKINTI IZRAÉLT

Napokkal előbb még nem volt biztos a fogadás — Amikor 1969-ben a Vatikánban jártam, úgy szorítottam meg a kezét, mint bármely más államfőjét. — A Vatikán kezd megértéssel viselkedni Izrael álláspontja iránt. — Lehet, hogy meghívják hivatalosan Franciaországba, de csak a tavasszal. — Néhány hónapon belül várható Brandt kancellár látogatása.

Irta: RAFAEL BÁSAN

— Mi volt Golda Meír vatikáni látogatásának, illetve a pápával való tárgyalásának igazi célja?

— Állandó a törekvés a részünkről, hogy a katolikus egyház fejét tájékoztassuk Izrael álláspontjáról. E törekvésünk keretében került sor a miniszterelnök vatikáni látogatására. Természetes, hogy tájékoztatásunk folyamán belül kimagasló jelentősége volt a miniszterelnök és a pápa között lefolyt találkozásnak. 1967 óta különleges fontossága van annak, hogy a Vatikán megfelelő tájékoztatást kapjon Izrael részéről, mert tekintetbe kell vennünk az egyházi állam hatalmas befolyását. Szellemi és politikai értelemben egyaránt. Másrészt a Vatikánt is különösen érdekli mindaz, ami nálunk történik a szenthelyek és az Izraelben élő keresztények miatt. Amikor három évvel ezelőtt engem fogadott a pápa, utána kijelenttem: Nehéz szabadulni bizonyos emlékektől. Nemzedékek áttragikus jellegű volt ez a párbeszéd a katolikus egyház és a zsidó nép között, s nem voltunk egyenrangúak ebben a párbeszédben. Most — jelentem ki három év előtt —, más a helyzet. A zsidó népek saját országba van és a szuverén Izrael vezetői vesznek részt a katolikus egyház vezetőivel való párbeszédben.

— Mit mondott akkor a pápa Izrael külügyminiszterének?

— Azt mondta, hogy új korszak van kialakulóban az egyház és a zsidó nép viszonylatában. Az a tény, hogy a pápa most fogadta Izrael miniszterelnökét, igen jelentős állomás az egyház és a zsidó nép közötti dialógus történetében. Az egyház vezetője ismét elismerte Golda Meír fogadását, által, hogy Izrael országa létezik. De az is kiderült, hogy nemzetközi kapcsolataink további alakítása szempontjából a Vatikán nem jelent számunkra nehézséget.

— Külsősejében milyen volt a pápával való találkozás? Miniszter ur milyen ruhát viselt?

A HATÁRON VART A SVÁJCI GÁRDA

— Sötét ruhát. Egyébként a Vatikánban rendkívül sokat adnak a formákra. A pápa rezidenciájáig olasz rendőrök kísérték a kocsimat. Ott — formális értelemben Olaszország és a pápai állam határán — őrizetemet a svájci gárda diszkréta alakulata vette át. Bent, a palotában szinte kézről-kézre adták, s nem is volt szinte lehetőségem körülnézni. A pápa a dolgozószobájában fogadott. Ez viszonylag egyszerű berendezésű helyiség, zsúfolva könyvekkel. A pápa állva fogadja a vendégeit. Előbb néhány udvarias szót mond, aztán kínálja meg helyilel a látogatóját.

— Milyen nyelven beszélt a pápával?

— Franciául. Tolmácsra nem volt szükség.

— Golda Meír milyen nyelven beszélt a katolikus egyház fejével?

— Angolul. A pápa mellett egy amerikai püspök volt a tolmács.

— Az ilyen fogadásokon milyen ruhát viselt a pápa?

— Fehér papi köntös.

— Milyen volt a kézfogás?

— Pont úgy szorítottam meg a kezét, mint bármelyik államfő kezét, akivel eddig alkalmam volt találkozni.

— Az volt a benyomása, hogy a pápa ismeri az Izraellel összefüggő problémákat?

— Meg kell mondanom, hogy meglepő tájékozottságot árukt el. Olyan dátumokra, beszédekre, határozatokra utalt, amelyekről azt hittem, csak felületes tudomása lehet.

— Hogyan tudja a vendég, hogy a beszélgetés befejeződött, s indulnia kell már?

— Előre megszabják a beszélgetésre szánt időt. Az én esetemben egy óráról volt szó, s valóban, egy órárt voltam a pápa vendége.

— Tud-e héberül a pápa?

— Beszélgetésünk elején és a végén is

azt mondta: „Sálom!”

— Vitt-e ajándékot a pápának?

A PÁPA AZONNAL BELELAPOZOTT

— Természetesen. Legutóbb írott könyvem, az „Ami” — Az én népem — díszesen bekötött példányát nyújtottam át neki. Az angol nyelvű kiadásról beszéltem. Ő is megajándékozott engem két értékes és díszes olasz nyelvre fordított Bibliával. Akarja látni? Parancsoljon, itt van a dolgozószobámban, a kezemi gyűjteményben. Meg kell még jegyezni, hogy a pápa a jelenlétemben belelapozott a könyvembe. Történetesen azokat a lapokat nézegette — ott nyílt ki a kezében lévő kötet —, ahol képet adok az inkvizícióról. Az volt egyébként a benyomásom, hogy Izrael újjászülése lelki és intellektuális értelemben egyaránt, mely hatást tett a pápára. Nincs ugyan diplomáciai kapcsolat közöttünk, de a pápa mégis történelmi ténynek tekinti Izrael létezését. Ezt mondotta nekem: „Mi nyugodt szellemben fordultunk Izraelhez, miközben tiszteletet tanúsítunk fejlődése iránt, amely törvényeinek megfelelően ment végbe”.

— Hogyan történt Golda meghívása? A pápa meghívta, vagy Golda kérte, hogy küldjék számára meghívót?

— Világos, hogy ilyen találkozás előfeltétele a kétoldalú szándék. Nos, Nadzsar, hazánk római nagykövete már hosszú ideje kapcsolatban van magasarangú vatikáni személyiségekkel és időről-időre tárgyal velük. A egyik útján megtudta, hogy van lehetőség a pápa és Golda Meír találkozására.

Amikor a közelmúltban Nadzsar nagykövet itthon járt, s erről a lehetőségről beszélgettünk, azt mondtam neki, hogy folytatassa csak bátran a találkozók előkészítését. Elhatároztam, hogy Golda Meírral csak akkor beszéljek a dologról, amikor a meghívás már a zsebünkben lesz. Nos, két nappal a miniszterelnök utazása előtt telefonált nekem Nadzsar nagykövet és közölte, esetleg szó lehet a találkozásról, élvé az alkalommal, hogy Golda Meír Európában lesz. Ekkor beszéltem a miniszterelnökkel. Abban állapotunk meg, hogy ha a pápa valóban kifejezi a szándékát, hogy találkozzék Golda Meírral, akkor mindent el kell követni a találkozó sikere érdekében. Másnap már tudtuk, hogy a pápa fogadja a miniszterelnököt.

— Egyesek szerint, történelmi volt a találkozás. Mi erről a véleménye, külügyminiszter ur?

— A pápa határozta meg így a találkozás jelentőségét. Nekem semmi céloom csökkenteni annak értékét. Tény, hogy Izrael állama 25 éve létesült, s most került sor először ilyen magas szintű találkozóra a katolikus egyház vezetői személyisége és országunk kormányának vezetője között. Tudnunk kell, hogy az arab államok vezetői azt fuják reggeltől estig, hogy Izrael létesítése bűn volt, elismerésére nem kerülhet sor. Ha erre gondolunk, nagy jelentősége van Izrael elismerése minden formájának.

— Hogyan magyarázza külügyminiszter ur a Vatikán szövegének minősíthetetlen hangulatát?

NINCSEK JELENTŐSÉGE!

— Nekem nem feladatomban kommentárt fűzni a szöveg nyilatkozatahoz. Van ennél a nyilatkozatnál sokkal megfelelőbb forrásunk, amelyet analizálhatunk. A találkozó másnapján megjelent egy hivatalos közlemény a Vatikán lapjában, amely megfelelő hangnemben ad képet a pápa és Golda Meír találkozásáról. Ez a mérvadó számunkra. Ha valaki fontosnak tartotta ugyanakkor bizonyos országok vezetőinek megnyugtatót — ez nem a mi dolgunk. A szöveg nyilatkozata kínos volt, de a jelentősége eltörpül a találkozó ténye mellett. Ha előre tudom, hogy sor kerül erre a nyilatkozatra, akkor is a találkozó mellett tettem volna, mert annak mérlege föltétlenül pozitív.

— Van-e javulás Izrael és a Vatikán viszonyában, ha az utóbbi évek mérlegére tekintünk?

— Föltétlenül. Több megértés és jóindulat

mutatkozik a Vatikán részéről irányunkban. A pápa nem is egyszer mondta, hogy békét szeretne a Közelkeleten. Igaz, nincs terve, hogyan képzei el a békét, de ez nem baj.

— Hajlandó-e a Vatikán interválni az egyiptomi, a szíriai, az iraki, illetve a Szovjetunióban élő zsidók sorsának megjavítása érdekében?

— Tájékoztattuk a Vatikánt, s időnként kérjük, hogy emelje fel a szavát egy-egy konkrét esetben, de az a véleményünk, hogy ebben az ügyben a Nemzetközi Vöröskereszt részéről kell a legfőbb segítséget kapnunk.

— A vatikáni diplomácia nagyon tevékeny a pápai kuria előszobájában?

— Tudni kell mindenképp, hogy 11 arab állam tart fenn vatikáni képviseletet. Nyilvánvaló, hogy bizonyos vatikáni körök nem örülnek, ha javul a pápai állam és Izrael viszonya, mert fontosabbnak tartják a Vatikán és az arab államok kapcsolatának elmélyülését. Ha ebből a szempontból vizsgáljuk meg helyzetet, kiderül, milyen nagy dolog az, hogy 25 év alatt — a semmiből — eljutottunk oda, hogy ma a Vatikán a zsidó nép országának hivatott vezetőivel folytatja a párbeszédet.

— Engedelmével, most más területtel kapcsolatos kérdések következnek. Sokan bírálják Golda párizsi útját, azt hangoztatják, hogy többet értett, mint használt. Mi erről a véleménye?

POMPIDOU TÉVEDETT

— Téves értékelés úgy látni a problémát, hogy a francia államfő Golda Meír párizsi utazása ellen kelt ki. Őt az bosszantotta, hogy a szocialista pártok vezetői — köztük őt kormányfő — Párizsba érkeztek, s a jelenlétevel segít — a választás előestéjén — a szocialistáknak, akik egyébként népfrontot alkotnak most a kommunistákkal. Nekem az a véleményem, hogy a választások eredményei bizonyítják majd, miszerint Golda Meír és a többi szocialista pártvezér párizsi megbeszélése nem befolyásolta a francia szavazópolgárt.

— Szó van Izrael külügyminiszterének párizsi utazásáról?

— Szó van arról, hogy hivatalosan meghívják párizsi tárgyalásra. Az előkészítő megbeszélések ezzel kapcsolatban biztatóak. Végleges döntés csak tavasszal várható.

— Térjünk át Afrika témájára. Van egy olyan vélemény, amely szerint Golda Meír

és Elefántcsontpart elnökének találkozását sebből-lábbal, tehát az utolsó pillanatban szervezték meg. Ez igaz?

— Ilyesm nem létezik a nemzetközi érintkezések rendjén! Houphouët-Boigny régi barátunk. Ezt a barátságot Golda Meír építette ki még külügyminiszter korában. Mint emlékeztet, 1962-ben az elnök Izraelben is megfordult. 1967-ben — július hónapban — az én javaslatomra újra találkozott Golda Meírral és meghánytá-vetették azokat a problémákat, amelyek akkor bennünket különösen érdekettek, mert az afrikai államok egy csoportja fellépni készült ellenünk az UNO-ban. Engem személy szerint, kétszer is fogadott az államfő saját otthonában és magas kitüntetést tűzött a mellemre. Elefántcsontparti nagykövetségünk kitűnő kapcsolatban van az államfővel, kormány tagjaival, köztük a külügyminiszterrel, s a legutóbbi időben, amikor számos afrikai ország megszaktította velünk a diplomáciai kapcsolatát, Elefántcsontpart vezetőjével csak megszóláldult. Nos, az adott helyzetben különös jelentősége van annak, hogyan vélekedik hazánk egyik kipróbált barátja Izrael afrikai helyzetéről, s nagyon kíváncsiak voltunk esetleges tanácsaira. Nagykövetségünk megtudta, hogy Houphouët-Boigny történetesen Európában lesz, majd tisztázta az időrendjét, s mikor kiderült, hogy ilyen értelemben összehozható a találkozás Genfben, mert Golda Meír számára szintén megfelelő az időpont, megkezdődött a genfi megbeszélés előkészítése. Mint ismeretes, a találkozás igen barátságos légkörben folyt le és azt követően meleg hangú közös nyilatkozatot tettek közre a tárgyaló felek.

— Arról is volt szóbeszéd, hogy ez a találkozás az utolsó pillanatban majdnem elmaradt. Igaz ez?

— Nem igaz. Amikor Golda Meír Rómában volt, létrejött a megállapodás a megfelelő szinten, hogy találkozzék Golda Meír és Elefántcsontpart államfője.

— Azt szeretném megkérdezni, hogy mi az izraeli külpolitika hibája Afrikában? Hol hibáztunk?

HARCOLNI KELL A TEKINTÉLYERT

— Hibát követünk el? Talán ott követünk el a hibát, hogy nem rendelkezünk anynyi olajkuttal, mint Fejszál király, vagy Gádafi. Nem hivatkozhatunk az arab szolidaritásra sem. Ezt a fogalmat visszajára fordítva és téves értelmezéssel tájéjk — Fejszál és Gádafi — az arab világ élé. Márpedig harcban veszteségek is vannak. Tudomásul kell ezt venni, de nem szabad azért defetistává válni. Nem csomagolunk össze és nem hagyjuk el Afrikát. Azokban az országokban, amelyekben szívesen látnak bennünket, — maradunk. És folytatjuk a harcot. Annak ellenére, hogy tudjuk, Izraelnek nincsenek hagyományai Afrikában. Houphouët-Boigny elnökkel ebben a szellemben tanácskoztunk Izrael miniszterelnöke és hozzá kell fűznöm, hogy a közvéleménynek alkalma lesz még hallani más, hasonló szellemben lefolyt találkozásokról is.

— Lehet, hogy további afrikai országok is megszűntetik velünk a diplomáciai kapcsolatokat?

— Nincs garanciánk, hogy nem kerül sor erre. Konkrét jeleket most nem látok. El kell mondanom, hogy néhány afrikai állam Izraelben működő diplomáciai képviselője pa-

naszal fordult hozzám. A sajtóra panaszkodtak. „Miert írja az izraeli sajtó, hogy a mi országunk megszakítja önökkel a kapcsolatot, amikor egy szó nem igaz az egészről?” — kérdeztek.

— Melyik afrikai ország negatív magatartása lépte meg legjobban?

— Csád. A legbarátságosabb kapcsolatok ápolását szakította meg Csád kormányának hirtelen lépése.

— Mikorra várható Willy Brandt látogatása Izraelben?

— Gondolom, rövidesen sor kerül a látogatás időpontjának megállapítására. Néhány hónapon belül várható Brandt kancellár. Semmi olyan eseményről nem tudok, amely akadályt jelentene a látogatás tervének végrehajtása szempontjából.

— Külügyminiszter ur, végeztül megened két személyes jellegű kérdést?

— Hogyne!

— Az első így hangzik. Jelölték tekintl-e önmagát a miniszterelnöki tisztségre?

EVEN NEM AKAR KORMÁNYELNÖK LENNI!

— Az én első számú jelöltem Golda Meír erre a tisztségre. Ha ő történetesen nem vállalná ismét a miniszterelnöki funkcióval járó terheket, erre az esetre van egy jelöltem, aki azonban nem tartózkodik most ebben a szobában. Remélem, magát nem sértettem meg ezzel, kedves szerkesztő ur? ...

— Ön két könyvet írt az utóbbi időben. Az egyik Izrael népeiről, a másik Izrael országáról szól. Mindkettő nagyon sok nyelven megjelent. Szeretném felvetni a kérdést, külügyminiszter ur, szeret ön írni?

— Nagyon szeretek. Valami hajtt, hogy írjam meg, amit ki akarok fejteni. Rendszerint éjszaka írok.

— Könnyen ír?

— Meglehetősen könnyen. A második könyvet például fél év alatt írtam.

— Kinek a számára ír elsősorban?

— Az ifjuságnak írok. Azt szeretném, ha minél pontosabb képet kapnának arról, hogy mi történt itt 25 év alatt.

— Valójában talán egy író veszett el önben?

— Ha nagyon őszinte akarok lenni, meg kell mondanom, hogy két világom van. Az egyik a munkám, a másik a könyveim világa. Egyik nem lenne teljes a másik nélkül. Politikai munkám közepette gyakran vágyom az írószatlamhoz, s miközben írok, időnként elfog a tettvágy, s akkor a politikai tevékenységemről vonzóbbat nem is tudok elképzelni ...

— Milyen a kapcsolata az olvasóival?

— Mindenhol vannak lelkes olvasóim. Sok nyelven adják ki a könyveimet, tehát amit írok, sokfelé olvassák.

— Előfordul, hogy levelet is kap egyes olvasóitól?

— Hogyne. Ez az íróember legnagyobb öröme. Ma is kaptam egyet. Azt írja az illető, hogy hallotta, újabb könyvet írtam — az „Árcsi”, vagyis „Az országom” című könyvről van szó —, s nagyon kéri, küldjem el neki, mert szeretné, ha meglátna a könyvtárában. Akarja látni a levél aláírását?

— Megnézhetném?

— Parancsoljon. A levelet Richard Nixon írta ...

A »YETER«-BEN SOKKAL TÖBBET KAP

18.3%

Mindenki, aki most csatlakozik, jövedelmiadó engedményben és kedvezményben részesül az 1973 márciusában végződő teljes pénzügyi évre.

Részletek és magyarázó füzetek a Bank Hápoalim 203 fiókjának mindegyikénél és a takaré- és nyugdíjpénztár osztályon, T.A., Montefiore u. 39., tel. 614385

- ÉVI ADÓMENTES
- HOZAM BIZTOSITVA
- AZ 1972-ES ÉVRE
- ANNAK, AKI CSATLAKOZIK
- A BANK HÁPOALIM
- KIZÁRÓLAGOS
- NYUGDÍJTERVEHEZ.

BANK HÁPOALIM B.M.

ELŐFIZETÉS
ÉS
HIRDETÉSEK
az **UJKRIST** re
PETÁCH-TIKVA
SZIFRIJA ALIJA
Mohliver u. 11.
Tel. 912755

PILLANTÁS A HID KÖRNYÉKÉRE

Írta: BENEDEK PÁL

Ne gondoljon a nyájas olvasó arra a hidra, amelyet Arthur Miller tett világhírűvé abban a bizonyos darabjában, mert a hid, amelynek környékéről szó lesz, a Járkon felett ível át, s a tel avivi népnépvel hovatovább erkölcsrendészeti fogalomká érlelődik.

Mivel lapunk közepén forog külföldön is, azoknak az olvasóknak körében, akiknek ajkai magyar, kötelességünk néhány világhírességet teremtő szóval rámutatni, hogy a Tel Aviv-haifai autósra mentén virágba borul a szerelemfa, az időjárás viszonyosságaitól függetlenül. Amint hogy jobb cukrászdákban ma már télen is lehet kapni fagylatot, tehát az egykor kifejezetten nyári csemegének számító vanília-eper-kékusz kombináció elvesztette az idejénélgeget. Ugyanez elmondható a hid-környéki szerelemről is, amely ülfoglalozásu ember számára még azzal az előnnyel is jár, hogy legalább közben szabad levegő van, s hallgatja, hogy csivitelnek a verebek, kurutyolnak a békák.

A Járkon-parti szerelem elsősorban autós műfaj, amelyhez a vérkeringés felgyorsulására és a kocsis fékberendezésének működtetésére egyaránt szükség van. Jegenyefasorhoz hasonlóan állnak a jányok az ut mentén és olyan egyértelmű jeleket adnak az urvezetőknél, akár a közlekedési rendőr a forgalmasabb uteresztözéseknél.

Fékezés után heveny tanácskozás kezdődik, majd a nézetazonosság kialakulását állapítják meg, a hid-környéki nimfa belében a kocsiba, az urvezetőt sokat igérő ambícióval beletapos a gázpédálba, s elindítja a kocsit valami kevésbé forgalmas ösvény irányába, ahol e madár se jár.

A szerelem laci-konyhájáról van szó, vagy divatos szóval Quick-bárjáról, amelyben keveset törődnek a terítéssel, halk muzsika nem festi alá a táplálkozást kísérő hangfolyányságot, a lényeg inkább, hogy amit rendel a vendég, azt haladéktalanul megkapja, gyorsan, smuggy kutyafuttában csillapítsa az étvágyát, fizessen és távozzon.

Igy van ez a Járkon-parton. Az autós motorja még le sem húlhat egészen, amikor ismét felberreg, s le is ut, fel is ut. Középső ügyforgalom esetén 20 percenként ugranak fel egymást követő urvezetők kocsijába ezek a tremplő fiúndérek. Ebből azonban 15 perc kell szervezésre, mert a szerelmi laci-konyhába a vevő megrendelésétől az asztali áldást helyettesítő fizetőszelvényig csak öt perc telik el. Ha több, külön meg kell fizetni a túlórárt.

Történetünk hőse Haifáról tartott Tel Avivba, de úgy látszik, nem lehetett valami nagyon sürgős a dolga, mert egy jóformájú lány látán lefékezett. Ez talán ötven méterre a hidon innen történt.

A gazdasági jellegű tárgyalásokat siker koronázza. 30 font jelképes honoráriumban állapodtak meg, majd sor került a fiatalok egymásratalálására, miközben a holdfény perzselte a tájat. Az ügyfelek fejbiccentéssel búsultak egymástól. Ahogy az ilyen ügylet lélektanának ez megfelel, abban a pillanatban mindketten azt hitték, hogy a bucsu egy félre szól. Ok ketten soha, ebben az életben nem találkoznak többé.

A férfi beült a kocsijába és nagyon gyorsan indult Tel Aviv felé, hogy legalább valamit behozzon a későbből. Ez sikerült is, aminek ellenére idegesen érkezett utja végállomáshoz. A Járkon-parti statáriális körülmények között megrendezett randevunak nem volt, úgy látszik, reá nézve idegnyugtató hatása.

Sőt ellenkezőleg. Az történt ugyanis, hogy mikor megérkezett, s a nadrágja hátsó zsebéhez nyúlt, majd kiverte a hideg verejték. Hiányzott a farzsebéből a műbörtörtárcája, amelyről azt hitte, hogy kellemesen melegíti a gerincoszlopjának alsó-végződését, hiszen 1500 font volt benne.

Ezeröttszáz mínusz harminc. De hiányzott az egész, s ha visszagondolt a történetekre, most egy kicsit drágálta bizony a Járkon-parti kalandot.

Ennyi pénz rádobásával akár egy uriaszonty is meghódíthatott volna, ő én barom! motyogta magában.

Azonnyomban el is határozta, hogy nem hagyja annyiban a dolgot, meglesi a lányt és visszafogozza tőle a pénzt, ha beleegyebebe is, még akkor is.

Gyorsan elintézte az intézendőt és visszafordult a Járkon-hid környékére. Ott kószált vagy másfél óráig, olyan alaposan figyelt, mint ha nem nyugalmazott ügyfél, hanem szociológus lenne, aki monográfiát készül inni erkölcsi életünk mélyvíregeiről. Látozt nagyon sok érdekes jelenséget, újabb árajánlatokkal is elárasztották, de annak a lánynak nyoma sem volt.

Elunta a terep átfésülését, kókadit önértékeléssel visszaindult Haifára. Két nappal később újra eljött — olyan beosztásban dolgozott, hogy gyakran tudott magának tel-avivi utakat szervezni, s megint csak eltöltött közel két órát a bién előkövetésének színhelyén, de minden kézzel fogható eredmény nélkül.

— Hol lehet ez a lány? — morfondírozott magában. — Csak nem lépett a józanság és a tisztesség útjára? Alig hiszem. Ahhoz kevés manapság 1500 font. De hogy egy röpke csók

ennyibe kerüljön, ahhoz viszont sok. Még egy texasi olajkirály sem engedheti meg magának, hogy egyetlen negyedórán ennyit költsön a babájára, hát még én, aki csak egy izraeli üzemenyagforgalmi vállalat szerény tisztviselője vagyok...

Rögeszméjévé vált, hogy felkutassa a lányt. Tel Avivba, s hivatalos ügyeire csak perceket számlál, annál következetesebben kajtatott a lány után.

El is kapta végül. Közben eltelt már vagy hat hét, a lány legfeljebb az 1500 fontra emlékezhetett, az ő arcvonásait szépen elfeledte. Ez abból derült ki, hogy nem ő stopolt az országúti tündér mellett, hanem a lány állította le a kocsiját.

Mérhetetlen izgalomba jött a férfi — a lánynak rögtön szokatlannak tűnt az izgalomnak ezen formája — s csak akkor értette meg, hogy hányadán állunk, mikor a volán mögött ülő férfi nem fordult be az ösvényre, hanem nagy sebességgel robogott Tel Aviv felé.

— Hová megyünk? — kérdezte a lány. A férfi nem felelt. Teljesen begombolkozott. A lány ennek az ellenkezőjéhez volt inkább szokva, tehát tóra nyitotta a szemét és ismét feltette a kérdést:

— Hová megyünk? A férfi most már válaszolt. Tömören, egyetlen szóval:

— A rendőrségre!

— De miért? Ön talán detektív? — Bár az volnék. Rosszabb a helyzet. Én egy részedett ügyfél vagyok. Vagy talán tagadod, hogy pár hete kiloptad a zsebedből a pénztárcámat, amelyben 1500 font volt?

— Nem emlékszem! — hebegte bátorlalanul a leány.

— Azért megyünk a rendőrségre. Ott majd felfrissítik a memóriádat...

Egy-két percig hallgatott a lány, majd így szólt:

— Én nem hiszem, hogy a rendőrséget bele kellene keverni ebbe az ügybe. Van ennél barátságosabb megoldás is.

— Hát persze hogy van. Add vissza az 1500 fontomat, s máris mehetsz vissza a munkahelyedre.

— Vigyen vissza. Ott a fíum, annál lesz a pénz. Kérlek tőle és megadom az utolsó krajcárjig.

Visszafordultak. A férfi leparkolt a Járkon-hid közelében, s elindultak együtt. Keresték azt a bizonyos fiút, aki — hogy színházi hasonlattal éljek — dramaturg volt az utmenti lány mellett. Ő intézte a szakmai problémákat, de a pénzt is elszedte. A műfaj törvényeinek megfelelően.

A lány valamit sugott a szakferfiu fülébe, aki alig bírta leplezni a mérgét.

—Egyre nagyobb a drágaság és te csak úgy mirrix-dirnix visszakerész 1500 fontot a hat hét előtti lözöngből? Ki hallott még ilyen? Maga pedig vegye tudomásul, uram — fordult az izgatott ügyfélhez —, hogy nálunk is ki van írva, akár csak a moziban: „A pénztárcát való távozás után felszámolásnak helye nincs!” Miért nem tapogatta ki a pénztárcáját, mielőtt hazatért szerető családjához?

— Azért — vágta oda szemtellenül az ügyfél —, mert ilyen helyekre nem azért jár az ember, hogy a saját farzsebé-környékét tapogassa. Különbözik van más megoldás is. Ha nem adják vissza a pénzemet, irány a rendőrség...

— Lassan a testtel, szép idegen! Rongyos másfél ezer miatt még nem kell a rendőrségre rohanganál. Jöjjön velem. Momentán nincs nálam elég pénz, ma még nem volt valami nagy forgalom, haza kell mennünk. Hol a kocsija?

— Az országút mentén.

— No üljön be gyorsan és kövessen bennünk.

— Azt akarom, hogy a lány mellettem üljön.

—Erről szó se lehet. A lány az én menyasszonyom — mondta a leánykereskedő —, mellettem a helye! Jöjjön mindig csak utánunk!

Végül megállapodtak. A karaván elindult. Irány — Tel Aviv. Követte a kocsit, de ez csak egy darabig sikerült. Egyszer — valami átkozott villanyrendőrnél — jogtalan előnyhöz jutott az első autós, amelyben a leánykereskedő, meg a portékája ült és megugrottak. Mire ő is átért a kereszteződés túoldalára, már bottal lúthette a nyomukat.

Aznap este folytatta a kutatást. Most már kettőjük után. Eredménytelenül. Sem a lányt, sem a kereskedőt nem találta.

Mégsem mondott le a pénzéről. Egyre csak azt hajtogatta magában, hogy fel kell deríteni, legközelebb nem hagyja kifutni a kezei közül a lányt.

Sikerült is a dolog. Pár nappal ezelőtt — hetekkel a legutóbbi kudarc után — elcsípte a lányt. Erdekes, hogy nem a Járkon-hidnál, hanem Jaffán, a gázai társastaxi-állomás közelében. Úgy látszik, oda volt indulóban, áttette a működése színhelyét.

Hozzá lépett, botránnyal csinált, valaki rendőrt kerített, s végül lakat alá került a lány. A vizsgálat során előadta, hogy nem akart ő lopni, de a férfi zsebéből kiesett a bukcska a nagy sietségben nem vette észre. Ő igen.

—Tolvaj nem vagyok, ezt kikérem magamnak. De nem vagyok becsületes megtaláló

A NAGYKORÚ

Írta: CHARLES WEBB

25.

— Halló — szól bele a központba —, legyen szives kikeresni Elaine Robinson számát. Utolsó éves egyetemista.

Néhány pillanattal csend volt. — A Wendell kollégiumban lakik — hallatszott végül a központ válasza.

— Ertem.

— Kapcsoljam a számot?

Benjamin már nyitotta a száját, de be is csukta minden válasz nélkül.

— Uram?

A fiú krákgott egyet.

— Kapcsoljam a számot?

— Nem. Köszönöm, nem. Majd később felhívom.

Egyedül vacsorázott meg a hotel melletti kávézóban. Vacsora után egy kávét kért, és amellet üllőgélit nyolc óráig. Aztán fizetett és elment.

— Bocsánat — szólított meg egy diákot —, megmondaná, hol van a Wendell kollégium?

A fiú kezével mutatta az irányt: — Menjén arra, és ott forduljon be. Egy nagy, négyszögletes tér közepén.

Benjamin meg is találta, de ahelyett, hogy bement volna, a feliratot böngészte a kapu felett, aztán leült a négyszögletes tér közepén egy padra. Hosszu ideig ült, és bámulta a cementet a lába előtt. Valahányszor egy lány lépett ki az épületből, gyors pillantást vetett rá. Végül felállt, otthagya a négyszögletes teret, és visszament a városba. Több mint egy óra hosszat egy vendéglőben ült, sőt ivott, és a többi vendéget nézegette, majd felkelt, és visszament a kollégiumhoz. A hallban a pult mögött egy lány ült.

— Itt lakik Elaine Robinson? — kérdezte Ben.

A lány végignézett egy listát, amely előtte feküdt az asztalon, és bólintott.

— Kétszázas szoba. Hívjam le?

— Legyen szives.

A lány a telefonért nyult, de amikor társasági kezdett, Benjamin felemelte a kezét, és megrázta a fejét.

— Ne, bocsánat... ne, most jutott épp az eszembe, hogy valami dolgom van.

— Szóval ne hívjam le?

— Ne — lépett hátra Benjamin.

— Hagy valami üzenetet?

— Nem. Köszönöm, nem. Most jutott az eszembe, hogy van valami elintéznivalóm. — Sarkon fordult, s kihöngött az épületből. A városban beült egy moziba, a hotelal szemben.

Reggel Benjamin talált egy házat nem messze Elaine kollégiumától, amelyben kiadó szobákat hirdettek. Kivett egyet a második emeleten. Eladta a kocsiját. Egy használtautó-kereskedő kétezerkilencszáz dollárt tett le érte készpénzben. A pénzt egy fiókba tette, majd végignyult az ágyon, és egész délután ott heverészett a mennyezetre bámulva.

Eltelt egy hét, és még mindig nem látta Elaine-t. Minden nap elcsélt néhányszor a kollégium előtt, nézegette a ki-be járkáló lányokat, gyakran le is ült a szemben levő autóbussz megálló padjára, és onnan figyelte őket, de őt egyszer sem látta. Egy délután már ott tartott, hogy megkéri azt a lányt a hallban, hogy mégis hívja le, de amikor belépett, hirtelen meggondolta magát, és úgy döntött, hogy inkább levelet ír. A lakásával szemben levő boltban vett két üveg sör, és felvitte a szobájába. Kinyitotta az első, elővette levélpapírját az íróasztal fiókjából, és elkezdett írni:

Kedves Elaine, átköltözöm Berkeleybe, mert kissé beleuntam a családi életbe. Szándékomban volt felkeresni téged, hogy tisztelgetem tegyem nálad, de teljes mértékben tisztában vagyok azzal, hogy milyen érzelmekkel viseltel

sem. Gondoltam, ha már így történt... Elég okatlan védekezés. Már csak azért is, mert a lánynak van már a rováson. Valaki fejelentette 170 font eltulajdonítása címén. Azonos körülmények között történt az eset, ez természetes.

Az ügyvédje — mint olvasom egy héber lapban —, most azért harcol, hogy ne külön-külön, hanem egyszerre vonja felelősségre a bíróság, 1670 font jogtalan eltulajdonítása címén. Így jobban jár.

A haifai férfi pedig elhatározta, hogy ezután vonattal közeledik Haifa és Tel Aviv között, mert a vonat csak fékez, de nem áll meg a Járkon-hidnál.

so következett. A lány befordult az egyik terem ajtaján. Benjamin gyorsan elsurrant a nyitott ajtó előtt, és beleselt, hogy lássa, amint elrendezi könyveit az egyik ülés karfáján, és mond valamit a mellette ülőnek. Behűzódott az ajtó szárnya mögé.

— Bocsásson meg — szólított meg egy lányt, ak a terembe tartott.

— Kérem?

— Meddig tart ez az óra?

— Tessék?

— Ez az óra meddig tart?

— Egy óra hosszat.

Az épület előtt padok álltak néhány fa között. Benjamin visszament a büfébe, vett egy újságot és azzal töltött egy órát, hogy ide-oda ült a padokon, cigarettázott, nézte a nagybetűs címeket. Az óra leteltével egy csengő szólat jött valahol az épületben. Benjamin felpattant. Diákok tüntek fel a kapuban, kis csoportokban jöttek le a lépcsőn. Benjamin a legközelebbi fa mögé állt, és egy gyors pillantást vetett a kifelé tartó diákok arcába. Elaine könyvekkel megrakodva jött, egy társnőjével beszélgetett. Megálltak. Elaine mondott valamit, nevettek, majd elváltak, és a lány egyedül jött a lépcsőn. Benjamin a hóna alá dugta az újságot, zsebre vágta a kezét, megköszönte a torkát, elépett a fától, és mereven maga elé nézve megindult Elaine felé. Amikor odaért, megállt és felé fordult. Elaine földbe gyökerezett lábál bámult rá. Benjamin lehajította a fejét és a torkát köszöriülte.

— Hát... — szólt meg végül — Elaine...

A lány nem szólt semmit.

— Hát... — Ben a fejét ingatta, de még mindig nem nézett fel. — Hogy vagy, jól érzed magad?

Egy diák hátulról beleütközött. Benjamin derűsen rábólintott, majd megint krákgott, és egy pontra meredt Elaine cipője mellett a járdán. — Gondoltam... gondoltam, meglátogatlak. Rémlétt, hogy itt jársz egyetemre — és felpillantott. A lány még mindig csak állt, két karjával könyveket ölelve magához, de szemét a fiúra szegezte. A fiú azonnal elkapta tekintetét. — Hát akkor... akkor... hány óra is van? — megfordult és az épületek fölé magasodó torony órájára nézett. — Hát igen. Mennem kell. Viszlát.

— Hát igen. Mennem kell. Viszlát.

— Hát igen. Mennem kell. Viszlát.

— Hát igen. Mennem kell. Viszlát.

— Hát igen. Mennem kell. Viszlát.

— Hát igen. Mennem kell. Viszlát.

— Hát igen. Mennem kell. Viszlát.

— Hát igen. Mennem kell. Viszlát.

— Hát igen. Mennem kell. Viszlát.

— Hát igen. Mennem kell. Viszlát.

— Hát igen. Mennem kell. Viszlát.

— Hát igen. Mennem kell. Viszlát.

— Hát igen. Mennem kell. Viszlát.

— Hát igen. Mennem kell. Viszlát.

— Hát igen. Mennem kell. Viszlát.

— Hát igen. Mennem kell. Viszlát.

— Hát igen. Mennem kell. Viszlát.

— Hát igen. Mennem kell. Viszlát.

— Hát igen. Mennem kell. Viszlát.

— Hát igen. Mennem kell. Viszlát.

— Hát igen. Mennem kell. Viszlát.

— Hát igen. Mennem kell. Viszlát.

A. J. AVNI NEMZETKÖZI DIVATBEMUTATÓ SZERVEZŐK

MEGHIVJAK AZ ORSZAGBAN
PELDÁTIAN DIVATESEMÉNYEKRE:

BURDA
international
DIVATBEMUTATÓK

Eredeti ruhák, kosztümök és kabátok bemutatója, a „Burda” magazinokban 1973 tavaszán-nyarán közzéteendő csodás gyűjteményből.

Az első bemutató az ország lelegegansabb szállójában,

PLAZA TEL-AVIV

1973. február 5-én, hétfőn este 8.30-kor.
A bemutató divatszakembereknek és divat-szerkesztőknek.

TOVÁBBI DIVATBEMUTATÓK:
1973. február 19. Hotel Sheraton, T.A.
1973. február 20. Hotel Dan Carmel, Haifa. 1973. február 21. Shalom Hotel, Bajtít Vegán, Jeruzsálem.

SZAMOZOTT JEGYEK

WELLA
védnöksége alatt

PARIZSBÓL
LYDoux COUTURE
Boutique Time 2000, Dizengoff 109.

IZRAELBÓL
MAURICE BERN-
Boutique Time 2000, Dizengoff 109.

A divatbemutatóval együtt **»Miss Burda« 1973 verseny**

Első díj párizsi repülőjegy **»PATRA«** AJÁNDEK:
Singer varrógép

Mőve strandruhák — Make-up: Dvora Kraus 281769. Divatos fürdőruhák „Ron-Li” * Topáz ékszer * „Berma” divatcipők * „Wella” hajápolószerek * Melly körömboszabító * „Union” gyermek- és ifjúsági cipők * Haas kötöttáru * New-Look boutique (azelőtt Adler), Jeruzsálem, King George 14. * Menyasszonyi ruhák, Jeruzsálem, Szalon Limor, Ben Jehuda 27. * Szalon Dálit — Dávid-frizurák, Jeruzsálem, Sd. Herzl 98. * Niv zipzárok. * Jochmes Holland * Make-up Haifán: Helena Janosevska.

Számított jegyek. Tel-Aviv — „Leán” és a többi irodákban: Haifa — Garber, Hákármel, vagy tel. A. Avni, tel. 865566, Tel-Aviv.

HÜVÖS SZELLŐ (Eden mozi, Jeruzsálem)

„Hüvös szellő” egy újabb, csaknem színtelen Metro-Goldwyn-Mayer-produkció a nagysikerű „Shaft” krimi-sorozat után. Höse, Thalmus Ramulala, egy új néger sztár, a fekete büszkeség szimbóluma, aki konstruktív üzleti vállalkozással próbál test-

véréi sorsán segíteni. Hogy egy kis forgatókönyv tényleg szert, kiagyal egy hárommillió gyémánttráblást — ami magában véve is konstruktív vállalkozás, de, nem megfelelő módon, átetik kevésbé lelkiismeretes „testvérei”, akiket a tév végrehajtására toboroz.

Barry Pollack, a rendező, aki egyben a szövegkönyvet is írta, lenyűgöző légkört, remek karakterfigurákat teremtett. Lényegre törő párbeszédokkal és gyors akciókkal mozgalmas tempót diktál. Különösen jó a szelímesen konstruált ékszerablási jelenet a gengszterek bizarr maszkjaival, a rendőrkapitányságon felvett jelenetek pedig oly meggyőzőek, mintha a valóságban zajlanának le.

A rendező elsőrangú alakításokat hoz ki a népszerű színészgárdából. Különösen figyelemreméltó Lincoln Kilpatrick, a brutális néger rendőrtiszt és Judy Pace egy tehetséges és csodaszép fiatal teremtés, az egyik gengszter önfeláldozó barátnője szerepében.

FOGJÁL NEKEM KÉMET

Ez a groteszk humorról tarkított kém-sztori heteken át óriási sikerrel futott a tel-avivi Maxim moziban. A héten bizonyára másutt tűnik fel, de mindenütt figyelmébe ajánljuk azoknak, akik a nehéz napi munka után csupán egy üdítő kikapcsolódásra vágnak a moziban.

Mozgalmas krimi-komédia Richard Clement rendezésében, meglepő fordulatokkal. Nagyjából (mert a részletekbe igazán kár lenne bele menni), egy fiatal francia tanító kalandjairól szól (Marlene Jobert), akit egy londoni középiskolába szerződtek le, s aki pillanatokon belül elcsábít egy szovjet kém (Kirk Douglas). Nászt Bukarestben, nászújszaka egy rejtélyes ismeretlenlennel komplikálva, aki behatol hotelszobájukba, s egy mikro-filmet csuszát poggyászukba, ami a fiatal férj letartóztatására vezet.

Visszatérve Londonba, a fiatalasszony megtudja, hogy férjét ki fogják cserélni az első szovjet kémrel, akit Angliában letartóztatnak. Nosza rajta! Egy elragadó fiatal ember (Tom Courtenay) lép be a tanítónő életébe, stb., stb. — Bűbájos, habkönnyű komédia, egyike a legjobbakkal, amit az utóbbi időben láttunk.

KIRK DOUGLAS

HOROSZKOP

VIZONTÓ — (Január 21-től február 19-ig) Nem kell mások gondjait-baját magára vállalnia. Tegye közhírre, hogy ezután csak és kizárólag a saját dolgaival foglalkozik, s mások ne próbálják megosztani magával a problémáikat.

HALAK — (Február 20-tól március 20-ig) Szabjon határidőt önmagának, s azon belül érje utól önmagát. A restancák felszámolása nagyon komoly követelemény, amelyet a körülmények állítanak fel önrel szemben.

KOS — (Március 21-től április 20-ig) Csinaljon magának minden héten legalább egy napot, amikor bemegy ügyre a munkahelyére, de nem hajtja magát, hanem szépen, nyugodtan átgondolja az egész hét tennivalóit. Akkor jobbak lesznek az eredményei, mert munkáját most elsősorban az átgondolatlanság jellemzi.

BIKA — (Április 21-től május 20-ig) Csak módjával menjen bele abba a közéleti háborúsokodásba, amelynek hullámai egyre szélesebb területet mosnak. Bizonyos mértékig az ön ügye is, ez kétségtelen, de azért jobb, ha a harcot mások vívják meg helyette.

JÁRKÉK — (Május 21-től június 21-ig) Csigalassúsággal húzza az időt — találjon ki különböző kibúvákat, de ne határozzon egyelőre, mert az idő az ön málmára hajtja a vizet. Minél később határoz, annál kedvezőbb lesz a helyzete.

RAK — (Június 22-től július 22-ig) Várjon még néhány napig és csak akkor mondja ki valakinek a boldogító igent. Az illető már szinte 100 százalékos biztonsággal reméli ezt, de azért ön csak várakoztassa még egy ideig.

OROSZIAN — (Július 23-tól augusztus 23-ig) Próbáljon kibújni egy kötelezettség alól, még akkor is, ha ezt sokan nem veszik majd jó néven. Ezek nem fizetnek ön helyett, ha fizetésre kerülne sor. Ezért keveset törődjön velük.

SZÜZ — (Augusztus 24-től szeptember 22-ig) Szabályos módon, minden kitörés, meglepő fordulatok nélkül intézze az ügyeit. Eszébe se jusson, hogy másként is lehetne. Ön most jó formában van, de vigyázzon, minden kifordulás a megszokott kerékvágásból — csak árthat saját érdekeinek.

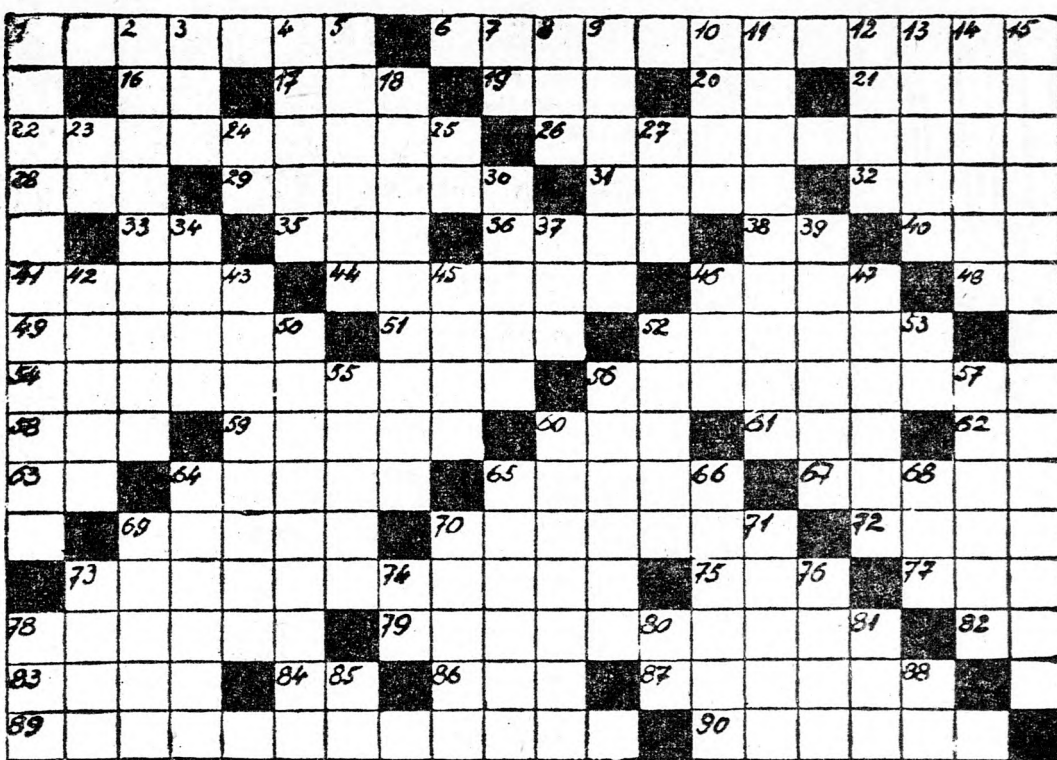
MÉRLEG — (Szeptember 23-tól október 22-ig) Be kell bizonyítania valakinek, hogy méltó a bizalmára. Nem lesz nehéz, mert az illető rokonszenvezik önrel, csak várja, hogy ez a hivatalt megörtönljen, s aztán segít, még nagyobb mértékben, mint ahogy remélné.

SKORPIO — (Október 23-tól november 21-ig) Kerüljön minden zajos helyet. Az összeveszések, sőt a vitáktól is tartózkodjék lehetőleg. Ha belekeveredik, igyekezzen mielőbb kikászálódni a konfliktusból — ez az ön egyetlen biztos érdeke.

NYIL — (November 22-től december 21-ig) Ha valaki rágalmat szór önre, nem kell idegeskednie. Azzal hívja fel az ügyre a figyelmet, ha hangosan tiltakozik, illetve ellen-rágalmak terjesztésével tölti az időt. Ez eszébe se jusson.

RAK — (December 22-től január 20-ig) Hónapokig kell még várnia, amíg kialakul egy megfelelő helyzet, s ön végrehajtja ezt a változtatást, amelyet annyira szeretne. Addig ne türelmetlenkedjen, a helyzet jóra fordul — most már hamarosan.

KERESZTREJTVENY 523

Vizsintes: 1. Kazaksztán szovjet köztársaság fővárosa. 6. Német-zsidó színpadi rendező 1873—1943. A Salzburgi Ünnepi Játékok irányítóinak egyike, teljes név. 16. Rangot jelez. 17. Rum betűi keverve. 19. Törvény franciul. 20. Skálahang. 21. Labdarugó mérkőzés fontos szereplője. 22. Római költő, időszámítás előtt 70—19. Legnagyobb alkotása az Aeneis. Róma nemzeti eposza. — 26. Kiváló csillagász 1473—1543. megalapozta a heliocentrikus rendszert, amely szerint a Nap körül keringenek a bolygók (közük a Föld is). 28. Női név becézve. 29. A gémfélék egyik neme. Fiai disztollaiokról ismertek. 31. A tevéfélék egyik neme. Dél-Amerikában 3—4 betű felcserélve. 32. Héber számértékben a. m: 5—300 — 7 — 90. 33. Nátrium vegyjele. 35. Aprólékos. Ekezzel héber gazdag. 38. Két magánhangzó. 40. Agora egyenmű betűi. 41. Francia utóimpresszionista zeneszerző (Jacques). 44. Francia neopresszionista festő 1860—1891 (Georges). 46. Spanyol sziget a Baleárok csoportjában magánhangzóval. — 48. K. N. 49. A labdarugásban és más csapatjátékokban, az a játékos, aki hátul a kapu előtt játszik. 51. Vissza: nagy terem, váróterem szállodákban, moziban, színházban, stb. — 52. Ilyen a mesebeli mostoha. 54. Két szó: 1. Roham támadás (hadsereg); 2. Stimulál. 56. Egyes testfelületekre alkalmazták, hogy hő- vagy gyógyszer hatásával gyógyulást érjenek el. 58. I. O. I. 59. Vissza: itt telepedtek le Jákob és fiai Egyiptomban. — 60. Vezér része. 61. Kalmár fele. 62. Ország helyeslős. 63. Izraeli ruhamosózer márka. 64. Hagyma, rözse, széná mérete lehet. 65. Nincs megengedve. 67. A szilárd földkéreg külső, többé-kevésbé laza takarója, ék. fel. 69. Híres osztrák filmszínész komikus volt (Hans) 70. Személyszállító hajó neve. 1912-ben utban Amerika felé jéghegybe ütközött és elsüllyedt. 72. Vissza: kormányunk egyik tagja. 73. Két szó: 1. Ekezzel okiraitban feltüntetett feltétel; 2. Betakarítási a gabonát. 75. Szarvasfajta. 77. Fogadási összeg (lőversenyen). 78. Egy meg nem nevezett személy. 79. Erzkéség nélküli vonzódáson alapuló (szerelem). 82. Piaci árus fele. — 83. Papírra vetni. 84. Epítvány. 86. Fejlen manó. 87. Német összetételekben a művelődéssel, a műveltséggel való kapcsolatot jelöli. 89. Két szó: 1. Latin szóból vett magyar neve az ingatlan használata fejében fizetett hasznbérnek; 2. Ekezzel önkéntes alapon végzett közösségi munka falun. 90. Francia író, filozófus.

AZ 520 SZÁMÚ KERESZTREJTVENY MEGFEJTÉSE

Vizsintes: 5. Arasz — 14 Világtörténelem — 16. Email — 33. Bűnhalmazat — 43. Prudhon — 49. Oldat — 69. Lankadó — 72. Uzsztasa — 74. Palavan — 77. Gubac.

Függőleges: 2. Rikító — 6. Rómer — 7. 1) Arabia — 2) Luddista — 8. Stíft — 13. Kama — 21. Amazon — 27. Metabolizmus — 32. Jules Romains — 33. Bandura — 35. Mohák — 36. Tapioka — 48. Asoka — 59. Lanka.

Nyereménykönyv: KOSZTOLÁNYI DEZSŐ: ÉDES ANNA

Függőleges. 1. Wesselényi Miklós kapta

BRIDZS

LUKÁCS REJTVENYE

Legutóbbi számunkban, rovatunk keretében közöltük Lukács Pál, ismert tel-avivi kitűnő bridsz-teoretikus rejtvényét, amely a párizsi Le Monde-ban jelent meg. A rejtvény — érthetően — nagy érdeklődést keltett rovatunk olvasói körében, s miután többen nem tudták megfejteni, azzal a kívánsággal fordultak rovatvezetőnkhez, hogy a megfejtést közölje.

Ennek a több oldalról megnyilvánuló kívánságnak teszünk eleget, amikor alább közöljük a rendkívül érdekes bridsz-probléma megoldását:

♠ A 10 2
 ♥ 6 4 3 2
 ♦ 4 2
 ♣ K D B 3

♠ 8 7 6
 ♥ KB 10 9
 ♦ 7 6 3
 ♣ 10 9 6

♠ 9 5 4 3
 ♥ D
 ♦ 9 8
 ♣ A 8 7 5 4 2

♠ K D B
 ♥ A 8 7 5
 ♦ A K D B 10 5
 ♣

A licit: A licit a következőképpen képzelhető el:

Dél   **Észak**
 2 T. (forcing)   2 P. (ász)
 3 Ká.   4 T.
 4 Ká.   5 Ká.
 6 Ká.   páz.

Dél feltétlenül kettőssel nyit, hogy partnerét mántra kényszerítse. Ha pontokban számolja össze lapját, akkor az elosztást 3 ponttal értékelve, 24 pontos lap felett rendelkezik. Tipikus kettős színnyitást!

Délnek, a harmadik fordulóban, a partnere által bementett 5 káróra tulajdonképpen passzolni kellene, miután körben három kiadó útése van. De ezzel szemben számíthat a partnere által bementett pikk ászra, valamint arra is, hogy Észak emelte a trefet.

Végülis: meg lehet kísérlni a kis szlemet!

A játékok: Nyugat a pikk 8-cal indul. Hogyan kell Délnek folytatnia a játékot, hogy minden védelemmel szemben teljesítsen?

A megoldás: A legfontosabb probléma a három kis kör eldobása. Egyetlen lehetőség kínálkozik erre, amennyiben annál az ellenfélnél, akinek a trefé az van, nincs több, mint egy kör. Ezenfelül egy kis elővigyázatosság is kell, ha ennek az ellenfélnek több mint három pikk van a kezében.

Tehát: Dél üt a pikk bubival. Utána lejátssza mind a hat káróját. (Az asztalról köröket dob.) Ezután lejátssza a kör ászát és a pikk dámvallat lejátssza az asztra. (Pikk ász!!) Trefé királyi! Akár veszi Kelet, akár nem, Dél eldobja a pikk királyi! Kelet számára nincs más lehetőség, mint trefet, vagy pikket játszani vissza, s Dél az asztal magas treféjére és pikk 10-ére eldobja a három kis körét.

A tizenkét ütés együtt van! (sim)

BELGIUM

Vajon tényleg szükség van elnökökre és miniszterelnökökre. Nem elég mindenhatók-e a bürokráciák és miniszterek-e a modern kormányok oly jól megszervezve, hogy a polgár meglet formális vezetőberek nélkül is? Senki sem tervezte így, de Belgium éppen ezt a problémát kísérletezi most ki és, eléggé meglepő módon, úgy látszik, hogy a dolog lehetséges — legalábbis egy bizonyos pontig. Imhár nyolcadik hete ugyan is a belgák egészen jól megvannak miniszterelnök és hivatalos kormány nélkül. Gaston Eyskens koalíciós rezsimje — a nemzet tizenkilencedik kormánya — november 22-én megbukt, és azóta minden kormányalakítási kísérlet kudarcot vallott. Baudouin király legutóbb a szocialista Edmond Lebourtont kérte fel kormányalakításra, de úgy látszik neki sem megy a dolog. És a múlt héten a politikai szakértők még nem láttak esélyes jelöltet a lát-határon.

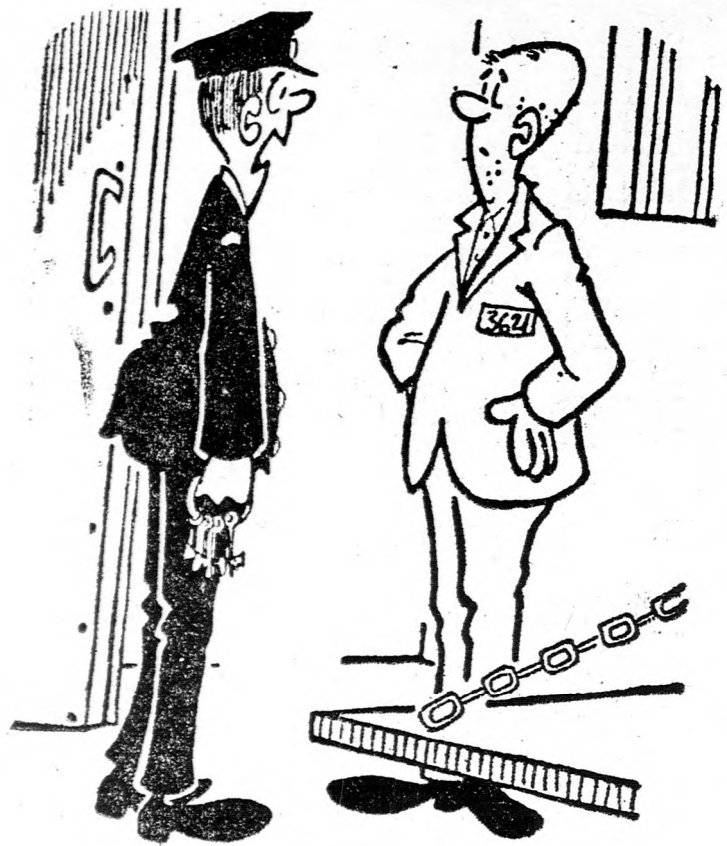
ÉLET VEZETŐK NÉLKÜL

Közben a közel tíz millió belga polgár élete úgy folyik, mintha minden a legnagyobb rendben lenne. Az ország ügyeit, hallgatóság bejegyzéssel, egy szűkségkormány vezeti — pragmatikus megoldás, amelynek keretében az ország 2500 városában, községében és falvában a polgármesterek adminisztrálják a folyó ügyeket, miközben a Központi Bank és a nagyvállalatok igazgatóságai gondoskodnak róla, hogy a nemzetgazdaság ne akadjon fenn, és mindenki keményen dolgozik, mint mindig. Brüsszelben, a régi Eyskens kormány miniszterei minden nap bejárnak irodáikba, hogy aláírják a napi ügyek intézéséhez szükséges iratokat. Aztán átsétálnak a parlament vendéglőjébe és asszisztálnak az eddig sikertelennek bizonyult kormányalakítási kísérletekhez. Az elmúlt hetekben a parlament csak egy-megy a dolog. És a múlt héten a Központi Bankot három hónapra elengedő pénzkészlet kiutalására.

A kormányválság ellenére Belgium nemzetgazdasága változatlanul prosperál. A ország bruttó nemzeti össztermelése 1972-ben 4 és fél százalékkal, ipari termelése 6 százalékkal emelkedett. Az export 13 százalékkal szökkent fel az előző évhez képest, és a külföldi befektetések — főleg az angol és az amerikai — nagy lendülettel folynak. „Mindent egybevetve, a nemzetgazdaság produktívabb, mint a Közöspiac bármely más államában”, jegyezte meg egy belga szakértő. A japánok a múlt héten elhatározták, hogy Antwerpenben építik fel európai exporthadjaratuk bázisát. Hogy a politikai vákuum ellenére biztosítsák a további prosperitást, a gyáriparosok szövetsége és a szakszervezetek most új megállapodásokat dolgoznak ki, és paritásos bizottságot létesítettek a létfontosságú szolgáltatások biztosítására, az esetben, ha az olajipari munkások beváltják fenyegetésüket és sztrájkba lépnek. A belgák azért veszik ilyen

lelki nyugalommal a válságot, mert hasonló megpróbáltatásokon már gyakran estek keresztül a múltban. 1968-ban például az ország négy hónapig volt kormány nélkül, mielőtt Eyskensnek sikerült összehozni egy kabinetet, és a múlt évben, ugyancsak Eyskens, tíz héten keresztül fáradozott a kormányalakítással. Még nagyobb baj, hogy az egymást követő kormányok képtelenek megoldani az ország legsúlyosabb belpolitikai problémáját, a franciánl bezáró vallón és a hollandnál beszélő flamand lakosság gyakran kiborbanó nacionalista ellentéteit. Ezt a diszputát, az alkotmány esedékes reformjával és más fontos problémákkal, (mint a katolikus iskolák állami támogatása), a frizsiderbe zárták, miközben a kormányválság folytatódik és az élet a megszokott medrében és nem is rosszabbul folyik tovább a belgák országában.

ÚJ KELET SZELVENY 523 REJTVENYPALYAZAI
 Név: ..... Név: .....

BÖRTÖN-TÖRTÉNET
— Arra kérem, ne hívjon engem negyedóránként. Megígérem, hogy szolok magának, ha már 1987 lesz...

NAGYVÁROSI TÖRTÉNET

Türelmetlen ember ül az autóbuzson. lassan haladnak a nagyvárosi forgalomban. Az utas egyszerű csak odaszól a sofőrnek:

— Sietős dolgom van uram, nem mehetnék kicsit gyorsabban?

— De mehetnék válaszol a sofőr —, csak egy baj van. Hol hagyjuk a kocsi?

TEXASI IMPORT-VICC

Texasban az olajmágnásokkal kapcsolatban szeretnék leginkább viccelni az emberek. Az egyik vici így szól:

Késő este van, az olajmágnás már megvacsorázott, szív egy méregéres, öklönyvi vastagságú szivart és olvassa a lap tőzsdéi rovatát. Egyszer csak lefordul a székről, miközben mindkét kezével a szívéhez kap.

— Mi történt? — kérdi a 30 évvel fiatalabb, tehát egészségügyi dolgokban teljesen tapasztalatlan felesége. — Mi történt, az Istenért?

— Nem látod, hogy mi történt? — hörgi az olajmágnás. — Szívrohamot kaptam.

— De hiszen ez rettenetes! — jajveszék az asszonyka —, most mit tegyek?

— Micsoda kérdés? — hörgi az olajmágnás. — Menj és vegyél nekem azonnal egy kórházat...

LONDONI SZÜLÖK

Két londoni apa beszélget a klubjában. Az egyik nagyot sóhajt:

— Sok baj van a gyerekekkel.

— A tiédel is?

— Főleg a fiammal. Képzeld, nem akar dolgozni a kölyök.

— Nem akar dolgozni? De miért?

— Azt magam sem tudom pontosan. Illetve azt nem tudom, hogy a társadalmi igazságtalanságok, vagy egyszerűen csak a munka ellen tiltakozik...

NYUGATNÉMET IMPORT-VICC

Egy frankfurti lakás ajtaján a következő cédula olvasható: „Ne tessék kétszer-háromszor csöngetni. Ha előszörre nem nyitok ajtót, a következő esetek lehetségesek. Nem vagyok lthton, esetleg betegem fekszem, az sincs kizárva, hogy zuhanozok, vagy ledőltem szundikálni, de megtörténhet, hogy az ablakban állok és látom, hogy ki jön...”

AMERIKAI IMPORT-VICC

Uj komputert szerelnék be egy amerikai vállalatnál. A direktor nagyon büszke a szerelményre és minden vendégének mutatgatja.

— Nagyon honyolult masina?

— Dehogy honyolult — feleli az igazgató. — Ha kicsit megerőltetném magam, talán egyedül is tudnám kezelni...

RÉMES RIMEK

A drágasági pótlék ügyében csak egy megjegyzést szeretnék tenni, még pár nap, s majd elsején, a pótlékot fel lehet venni.

De nem tudom, örüljek-e, az ilyen dilemma ritkaság, mert nem a pótlékon van a hangsúly, Csak egy a lényeg. A drágaság.

(meredek)

BARÁTNÖK

— No, ideje indulni, szomszédasszony, elvégre nem fölthetjük tereferével az egész délutánt...

TALÁN ÉRDEMES ÖNNEK IS MEGJEGYEZNI

Az államháztartás olyan, mint az otthoni. Mindenki szeretne jöket enni, de a mosogatóhoz senkinek nincs kedve.

Az a nagy baj a mi modern korunkban, hogy ami hasznos, az rendszerint nem szép.

A szerelem azért vak, mert minél többet látunk, annál kevesebbet szeretünk.

ISMERI A FELESÉGÉT

Nyakkendő között válogat egy férfi az üzletben. Egyszer csak megszólal:

— És tessék mondani, ha a feleségemnek nem tetszik, bejöhettek kicserelni?

— De mennyire! — vágja rá előzékenyen a kereskedő.

Mire egy újabb, nagyon féltéken előadott kérdés:

— És hányszor?

ORVOSI TÖRTÉNET

Az orvos alaposan megvizsgálja a paciens karját, majd közli az eredményt:

— Hát kérem, ez bizony törés. Csak azt nem értem, hogy birta eddig ki a fájdalomakat.

On azt mondja, két hete történt a dolog. Szerintem, közben a csillagokat látta. Hogy nem kiabált?

— Kiabálni valóban nem kiabáltam, kérem, de megmondom doktor ur, még csak szólni se mertem az asszony miatt.

— Miért?

— Mert, ha az első panaszos szót kimondtam, az asszony máris készen volt a válasszal, hogy látod, látod, éppen itt lenne az ideje, hogy leszokj a dohányzástól...

BÍRÓSÁG ELŐTT

— Mit tud felhozni mentéségére?

— Bíró ur, én alig éreztem a szülői ház melegét.

— Miért?

— Mert folyton haj volt nálunk a központi fűtéssel...

FÉRFI-SZTORI

— Hát mi történt, öregem?

— Magam sem értem. Valóban imádtam azt a nőt. Jobban az életemnél. És egy szép napon mégis elhagytam — egy másikért...

SZÓTÁRLAPOK

Örök szerelem: Amelyik eltart vagy hat hétig. Nudnyik: Aki pontos feleletet ad arra a kérdésre, hogy „Mi újság?”

Kannibál: Olyan vendég, aki bemegy a vendéglőbe, megnézi az étlapot és rendel egy pincért.

Bigámia: Olyan kapcsolat, amelyben egy asszony felesleges. Ennyiben hasonlít egyébként a monogámiához.

Diéta: A logika győzelme az étvágy felett.

Szakorvos: Az olyan orvos, aki meg tudja tanítani a beteget, hogy csak rendelési időpontokban érezék rosszul magukat.

Futball: Olyan, mint a szépasszony. Soha nem lehet előre tudni, mi lesz a mérkőzés végeredménye.

PSZICHIATERNÉL

— Kicsit erős feszültséget tapasztalok magánál kérem...

FILÓZÓFIA A MELLÉNYZSEBEN

A gyerekek nevelése olyan sokba kerül, hogy manapság csak szegény szülők engedhetnek meg maguknak sok gyereket.

Jobb, ha nem az érényei, hanem a gyarlósága miatt szeretik a beosztottak a főnököt.

Mielőtt valakiről megállapítanád, hogy ostobaságokat mond, előbb ellenőrizd, hátha idéz valami régi bölcseset.

Csak az a boldog öregkorában, akinek gyenge az emlékezőtehetsége.

ELŐFORDUL

— Milyen az új igazgató? — Hallom, nagyon művelt ember.

— Ez igaz. Tud angolul, németül, franciául, olaszul és spanyolul. Csak emberi hangon képtelen beszélni...

KÁRTYA-VICC

Detektívek hatolnak be a titkos kártyaklubba, ahol nagy tétekben folyik a játék. Az egyik detektív rákiált egy játékosra:

— Vége a mulatságnak, a-puskám! Vegye tudomásul, hogy eljárás indul maga ellen tiltott szerencsejáték miatt.

— Ellenem? Vegye tudomásul, biztos ur — mondja műfélháborodással az ipse —, hogy ma este több, mint háromszor fontot vesztettem. Ez magának szerencsejáték?

FINOM KIS VENDEGLŐ

A vendég magához inti a pincért.

— Azt hiszem, kicsit a fejembe szállt az ital. Hozzon valamit, aki kijózanító hatású.

— Igenis uram. Azonnal hozom a cechet...

SZOMORU TÖRTÉNET

— Hogy vehetted el ezt a nőt?

— Azt mondtam neki, hogy jöjjön fel hozzám, nézze meg a bélyeggyűjteményemet. Ennek negyven éve.

— Nem értem.

— Miért nem érted? Kiderült, hogy lelkes filatelistá. Megtetszett neki a gyűjteményem, s azóta el se ment...

IMPORT-VICC AZ ÉJSZAKÁBÓL

— Mit iszik? Konyakot, bort, sört, whiskyt, pezsgőt?

— Kizárólag pertut iszom. Bármilyen itallal...

ÓVATOS DUHAJ

Egy jólnevelt férfi a következő apróhírdetést adja fel kedvenc napilapjába: „Partnert keresek, akivel kezdetben leveleznek, később még azt sem...”

AGGÓDÓ APA

Egy apa a következőz meséli a barátjának:

— Kértem a fiam felmentését a tornaórák alól, mert nem szeretném, ha halálra strapálná magát.

— Miért félti őt annyira?

— Na hallja? Ő a tornatanár...

NEZÓPONT KÉRDÉSE

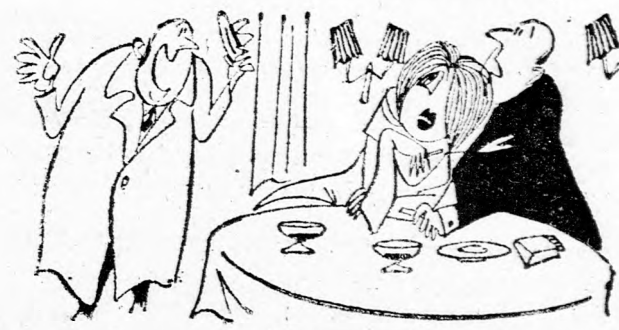
Kijön az alkoholista az orvostól. A városzobában türelmesen ül a barátja, aki szinte egész testében kérdőjellel görbed, úgy érdekli, ki a diagnózis.

Az alkoholista int, hogy majd az utcán beszél. Kérnek, ott aztán ékteleen haragra gerjed és így kiabál:

— Fel fogom jelenteni az orvost. Azt mondta, hogy hamarosan elpatkolok, ha nem hagyom abba az ivást.

— És milyen címen jelentet fel?

— Elvetésélyes fenyegetés címén...

DISZKRÉT FÉRFI

— Rég láttalak öregem. Hogy van a kedves feleséged?

KONFEKCIONALT BÖLCSESSÉG

Van olyan ember, aki csak azért nem rugdossa állandóan a társait, mert az megerőltető lenne a számára.

Egyes humoristák az élet sürüjéből merítik a témát, mások régi vicclapokból.

Kedvező körülmények között a legkisebb csomócska is gordiusi csomónak képzelet magat.

Az eljegyzés még nem jelent feltétlen házasságot, de mozgósítás a csatára.

Minél öregebb az ember, annál inkább él abból, amit nem eszik meg.

HOL A FÉRJE?

— Komolyan nem tudom, hol a férjem, igazgató ur. Arra bátoroztattam emlékszem, hogy reggel 7 kor csengett a vekker, én felébredtem és kirugtam őt az ágyból...

GOLDA MÉIR ÖNMAGARÓL BESZÉL:

«AKI NEM TUD SZIVBŐL SIRNI, NEVETNI IS KÉPTELEN»

„Életem igazi nagy szerelme férjem volt” — A miniszterelnök szavát adta: októberben visszavonul — Ellopták a svájci újságíró római szállodai szobájából a Golda Méirtől kapott interjú kéziratát és tape-szalagjait.

Írta: ORIANA FALLACI

Száz elnök megbízta kormányalakítással

Az alábbiakban közöljük Golda Méir miniszterelnöknek a svájci Die Weltwoche című hetilap munkatársa számára adott nyilatkozatát. Szándékosan mellőzzük a cikk fordításából az Izrael és az arab államok közötti megállapodás lehetőségére vonatkozó részeket, mert azokban a kormány ismert álláspontját juttatjuk elő. Szándékunk az volt, hogy ki-domborítsuk a nyilatkozat személyi jellegét, mert Golda Méir ezután nem vonakodott magánéletéről beszélni, ami által ugyyszólván tökéletesen vált a svájci újságíróknak az izraeli miniszterelnökről adott portréja.

Az interjúnk a története is figyelemre méltó: ez egy olyan interjú, amely rejtélyes módon eljutott és előről kellett kezdenem. Így lettem én valószínűleg az egyetlen újságíró, aki négyezer, összesen egy hat órára együtt volt ezzel a nagy asszonnyal, akinek a szíve éppen olyan jó, mint a feje és a feje éppen olyan világos, mint a szíve. Kénytelen vagyok vele szemben objektív lenni. Lehet egyetérteni politikájával és az ideológiájával, vagy nem, de egyszerűen muszáj szeretni őt, energikus és ugyanakkor behúzó kifejezési módját, a tiszta padlóra is ügyelő háziasszonyi külsejét, lefegyverző egyszerűségét és szerénységét, amely egy életet át folytatott munkából fakad.

Első alkalommal Jeruzsálemi lakásában találkoztam vele. Fekete ruhát viselt és még az óráit is bepeduzerte — mint edesanyám, amikor vendéget kapott. Elküldtem neki a háborúról írt könyvem, egy rózsacsokorral együtt. A rózsák egy vázában álltak, a könyv a kezében volt. Mielőtt feltettem kérdéseimet, arról beszélgettem velem, hogyan veszeltem át a háborút és így könnyű volt rávenni őt, hogy saját háborújáról beszéljen.

Másodszor miniszterelnöki irodájában kellett felkeresnem. Akkor mesélt nekem gyermekkoráról, családjáról, barátairól. És amikor elváltunk, mi is barátokká váltunk. Megkért, hogy térjek hamarosan vissza. „De „andéll”... rendben van? Csak eldúskálni egy csésze tea mellett”.

Az, amire célzott, a tape-szalag volt, amelyre minden kérdést és feleletet felvettem. Munkatársainak egyike felkért, hogy adják neki egy másolatot a szalagról, hogy azt egy kibucba küldhesse, ahol a Golda Méirrel kapcsolatos adatokat gyűjtik.

A tape-szalagok. Két kis kassetta volt, mindegyik 90 perces és egy harmadik öt, vagy hat-perces. Az első már papírra is vettem, amikor este megérkeztem Rómába. Itt, egy nagy szállodában, bezártam a három kis kassetta egy nagy borítékba, rátevettem az íróasztalra, egy szemüvegvet egy értékes pudrét és még egynehány dolgot ráhelyezve, bezártam a szobát, átadtam a kulcsot a portnásnak és kiléptem az utcára, hogy valahol egy zsemlét egyek.

Amikor egy negyedóra múlva visszatértem, a kulcs eltűnt. Szobám airtaja nyitva volt. Semmi sem hiányzott, csak a Golda-interjú és a tape-recorder, amit egy belehelyezett friss szalaggal együtt egy bördöndben rejtettem el. A rendőrség azonnal kijött, ott maradt a hajnali órákig, sőt a politikai rendőrség is. Nem találták meg, csak az én saját ujjlenyomatomat. A tolvajok kesztyűvel dolgoztak.

Ki lopta el a szalagot és miért? Egy jól informált arab? Golda valamelyik személyi ellenfele? Egy féltékeny újságíró? Minden gyorsan, okosan és precízen zajlott le. A James Bond, Senki sem tudta, hogy ezen a napon és időben a szállodába jövök. És hogyan tűnhetett el a kulcs?

Amikor Golda Méir táviratom után a lo-pásról értesült, így szól: „Ugy látszik valaki nem akarja, hogy ez az interjú nyilvánosságra kerüljön”.

Golda Méir egyedül él. Csak nappal segít egy lány a háztartásban. Hatvan cigarettát szív naponta és főtápláléka a kávé. Amikor vendégei vannak, ő maga főz. Harmadik interjúm előtti estén vendégei vol-

tak hajnali 2 óráig és „hogy a lánynak ne maradjon sok munkája”, fél 4-ig mosogatt. Reggel, mint mindig, 7 órakor kelt fel, újságokat olvasni és rádiót hallgatni. Nyolc órakor tábornokokkal volt megbeszélése, 9 órakor miniszterekkel. Tíz óra körül nem érezte jól magát. Hetvennégy évével három és fél óráj alvás nagyon kevés. Az interjút azonban minden körülmények között le akarta bonyolítani. Lefeküdt 20 percre, aztán újra leült az asztalához irodájában, sápadtan, nyugodtan és kedvesen.

Az interjú jobban folyt le, mint azelőtt. Ezúttal még férjéről, életének drámájáról is beszélt és minthogy az időből már nem futotta, másnap, negyedszer is el kellett menntem. Ez volt az a csodálatos óra, amikor öregségről, ifjúságról és halálról beszélgettünk.

NŐK, FÉRFIAK ÉS A HÁBORÚ

Golda Méir: Jónapot, kedvesem, jónapot. Belelapoztam a háborúról szóló könyvébe és feltettem magamnak a kérdést, hogy a nők valóban másképpen reagálnak-e a háborúra, mint a férfiak? En azt állítom, hogy nem. Az utóbbi években, és a háború alatt nagyon gyakran kényszerültem határozatokat hozni, hogy katonáinkat olyan helyekre küldjem, ahonnan nem térhetnek többé vissza, hogy olyan akciókat hajtsanak végre, amelyek, ki tudja hány ember életébe kerülnek, mindkét részről. Szünetem és szenvedtem. De a parancsot kiadtam, mint ahogy egy férfi is tette volna. Különböző nap, amikor éppen úgy szenvedtem volna. Láttam férfi kollégákat, akik még letörtébbek voltak, mint én. De a szomorúság nem befolyásolta elhatározásaimat. A háború egy szörnyű ostobaság. Hiszek benne, hogy elől egy nap, amikor vége lesz a háborúnak. Hiszek benne, hogy elől a nap, amikor a gyermekek az iskolában a háborút viselő emberek történetét tanulva, azt gondolják majd, hogy abszurdumot tanulnak. Ugy, elszörnyülködnek majd, mint mi most, ha kánibálizmusról hallunk.

— Méir asszony, örövendek, hogy legelőször ezt a témát említette. En is ezzel akarom kezdeni. Mikor lesz béke a Közelkeleten? Megérjük mi ezt a békét?

A ZSIDÓK ÉS AZ ARABOK KÖZÖTTI KÜLÖNBÉG

— Maga valószínűleg igen... Remélhetőleg... Talán... En egészen biztosan nem. Azt hiszem, hogy a közlekeleti háború még nagyon sok évig fog tartani. És azt is megmondom, hogy miért. A közömbösség miatt, amivel az arab vezetők embereiket a halálba küldik, mert az emberi élet olyan keveset számít a szemükben. Mert az arab népek képtelenek fellázadni és azt mondani: Most már elég!

— Emlekeztek vissza, hogy Chruscsov a szovjet kommunista párt huszadik kongresszusán leleplezte Sztálin rémtetteit. Akkor megkérdezte egy hang a teremből: „Chruscsov elvtárs, és hol volt Ön?” Chruscsov ke-reste az arcot, nem találta és megkérdezte: „Ki beszélt?” Senkisémmel válaszolt. Még egyszer megkérdezte és újra nem felelt senki. Erre Chruscsov így kiáltott: „Elvtárs, én ott voltam, ahol most Ön!” Az arab nép ott van, ahol Chruscsov volt, ahol az ember volt, aki megváltotta, de nem volt bátorsága, hogy jelentkezzen. Az arabokkal való békeig csak úgy lehet eljutni, ha ezek a népek fejlődésükben eljutnak a demokráciáig. De ahová nézek, sehoh sem látom még a nyomát sem a demokráciának. Csak diktátorokat látok. Egy diktátornak nem kell beszámolnia, hogy mit tett a béke érdekében. Még a halottakról sem kell számot adnia. Meg tudta-e valaki, hogy hány egyiptomi katona esett el az elmúlt két háboruban? Csak az anyák, a testvérek és az asszonyok, a rokonok tudták, akikhez nem tértek vissza. A vezetők még azzal sem törődtek, hogy hol vannak eltemetve, akiket egyáltalán eltemettek. És ugyanakkor mi... — Önök? — Nézze meg ezt az öt kötetet itt. Ezek tartalmazzák a férfi- és nőkatónák önéletrajzát, akik a háboruban életüket veszítették. Számunkra minden egyes halál tragédia. Mi nem éljük a háborút akkor sem, ha győzünk. A leutóbbi háború után nem látszott az öröm a mi utcáinkon. Nem táncoltak, nem énekeltek, nem ünnepeltek. És látta volna katonáinkat, amikor mint győztes hazatértek. Mindegyik a megtestesült szomorúság volt. Nemcsak azért, mert bajtársaikat elesni látták, hanem azért is, mert kénytelenek voltak megnézni az ellenségét. Sokan zárkóztak be szobájukba és nem akartak beszélni. Vagy mindig ismételték, mint egy refrént: „Lőnöm kellett. Embert öltem”. Az arabok pontos ellentét. A háború után foglyosra ajánlottunk fel az e-

gyiptomiaknak. Hetvenet közülük, 10 izraeli ellenében. A válasz a következő volt: „Az Önök katonái tisztek, a miénk fellachok. Ezért lehetetlen”. Fellachok, parasztok. En félek.

— Attól fél, hogy újra kitör a háború Izrael és az arabok között?

— Igen, igen, ez lehetséges. Nézze, sokan azt állítják, hogy az arabok készen lennének megállapodni velünk. De, ki garantálja számunkra, hogy ezeknél a diktatorknál számít-e valamit a megállapodás? Vegyük azt a példát, hogy Szádát aláírja és aztán megölik. Vagy egyszerűen félretörik. Ki mondhatja nekünk, hogy utódja tartja magát a megállapodáshoz? A fegyverszünet, amelyet négy arab állam aláírt velünk, betartották valaha? A fegyverszüneti megállapodás ellenére, sosem honolt béke határaink és most is készen kell állnunk arra, hogy megtámadnak bennünket.

„A TERRORISTÁKAT NEM TARTOM EMBEREKNEK”

— Mi a véleménye a terroristák háborújáról és az emberekről, akik irányítják? Árától, Chábásról, vagy a Fekete Szeptember vezetőiről?

— Egyáltalán nem tartom őket emberekként és ez a legrosszabb, amit egy emberől mondani lehet. Hogyan nevezheti Ön, amit ezek az emberek cselekednek, háborúnak? Emlekszik, mit mondott Chábás, amikor felrobbantottak egy izraeli gyerekkel teli autóbust? „A leghevesebb, ha akkor öljük meg az izraeli embereket, amikor még gyermekek”. Ez nem háború, ez nem is forradalmi megmozdulás. Egy olyan mozgalom, amelyik csak gyilkolni akar, nem nevezhető forradalmának.

— Hajlandó volna Árától, vagy Chábással szökeálni?

— Soha. Másokkal kell beszélnünk.

— Ránk, európaiakra gondol Méir asszony?

— Pontosan. Az európaiaknak és nem csak nekik, el kell határozniuk, hogy véget vessenek annak, amit Ön az imént háborúnak nevezett. Eddig túlságosan toleránsak voltak velük. Ez olyan tolerancia — ha megengedi ezt a megjegyzést — amely a soha ki nem alvó antiszemitizmusban gyökerezik. Térjünk azonban vissza Európára témájához és ahhoz, hogy a terrorizmus Európában tartja fenn központját. Minden európai fővárosban működnek az ugynevezett felszabadító mozgalomnak írói és nagyon jól tudják, hogy ezek nem ártalmatlan írók, de mégsem tesznek ellenük semmit. Ezt még sajnálni fogják. Az Önök türelme és elnéző magatartása következtében a terror megnégyszereződik majd és ezért Önöknek is fizetni kell majd egyszer. A németek talán már nem fizettek?

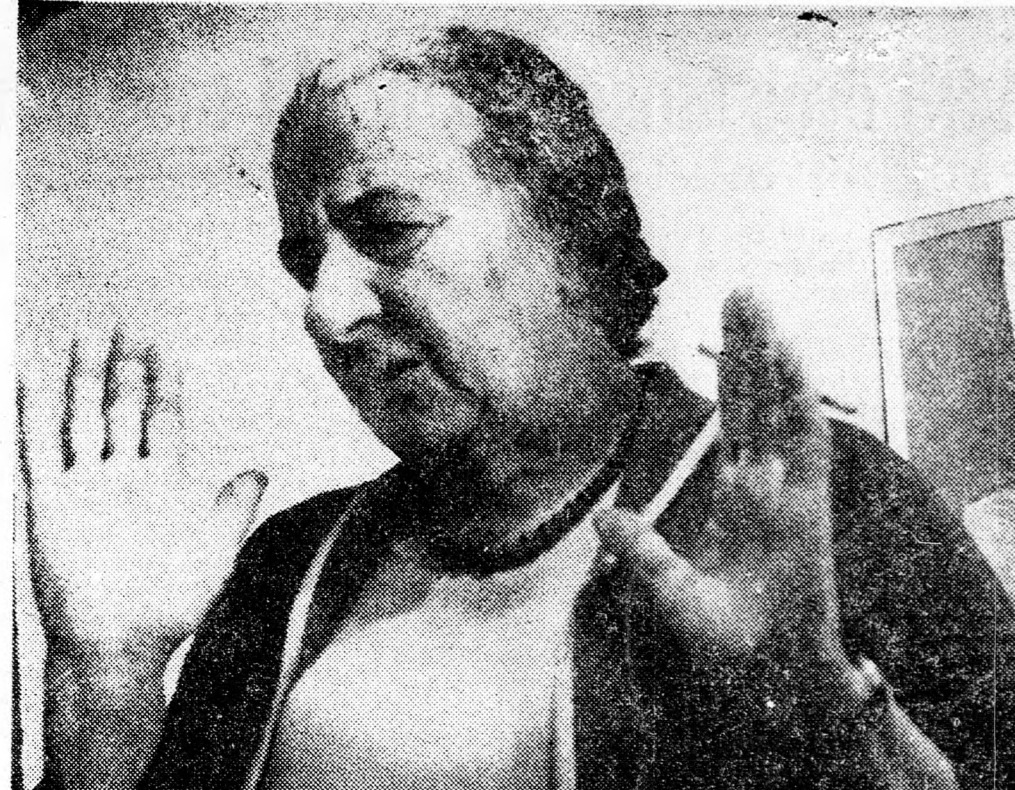
— Ön igen szigorú volt a németekkel a három arab szabadonengedése után.

„NEM LÉPEK NÉMET FÖLDRE”

— Önnek meg kell értenie, mit jelentett számunkra a müncheni tragédia. Már magában az a tény, hogy Németországban történt. Tudom, hogy a háború utáni Németország nem azonos a náci Németországgal. Immerem Willy Brandtot, mindig találkoztam vele szocialista konferenciákon. Egyszer nálunk is járt, amikor Berlin polgármestere volt és nagyon jól tudtam, hogy harcolt a náci ellen. Egy percig sem gondoltam, hogy szívesen engedte szabadon ezeket az arabokat. De éppen Németország... Még mindig nem tudtam meggyőzni magamat, hogy német földre tegyem a lábamat. Ausztriába utazom, de Németországba nem. A mi számunkra a Németországgal való kapcsolat amolyan konfliktus a fej és a szív között. Nem kellene rávennie engem, hogy ilyen dolgokat mondjak. Miniszterelnök vagyok és vannak bizonyos felelősségeim. Szigorú ítéletem mégis elkerülhetetlen volt. A német nyilatkozatok fájdalmukat még sérteveléssel is megnehezítették. Végeredményben olyan arabokról volt szó, akik részt vettek 11 zsidó embertelen meggyilkolásában és a jövőben is megkísérik majd, hogy zsidókat gyilkoljanak.

— Méir asszony, mondja meg nekem, Ön meg van elégedve a mai Izraellel?

— Becsületlen asszony vagyok és becsületlenül válaszolok. Mint szocialista; nem. Nem mondhatom azt, hogy Izrael ugyanaz, amit álmodtam felőle. De egy szempontból elégedett vagyok. Mint zsidó szocialista, aki a zsidó ténytől mindig kihangsúlyozta szocializmusában, meg kell állapítanom, hogy Izrael többé vált, mint amit én elképzeltem. Miért van ez? Negyven, vagy ötven évvel ezelőtt még remélni sem mertem, hogy a zsidóknak valaha is szuverén államuk lesz. Most megvan ez a zsidó állam és igazságtalanság volna, hogy ennek a hibái és fogyatékségei olyan sok gondot okozzanak nekem.

— Föld van a lábunk alatt, meg tudjuk valósítani a szocialista ideálokat, amelyek azelőtt csak delibabok voltak. Ez is sok. Ezzel szemben, ha a lelkiismeretemet komolyan felelősségre vonom... be kell valnom, soha még állomában sem gondoltam volna, hogy milyen nehézégek merülhetnek fel. Például, nem láttuk azt előre, hogy különböző országokból származó zsidókat gyűjtünk össze, akik évszázadokon keresztül elhidegdedek egymástól. A világ minden tájáról jöttek a zsidók, úgy, ahogy mi azt akartuk, de minden csoport a maga nyelvét és kultúráját hozta magával. Ezeket a csoportokat integrálni sokkal nehezebb feladat volt, mint azt elméletben elképzelhettük. Ez nem egyszerű dolog, ennyire különböző emberekből egy homogén népet teremteni. Az összeültözések elkerülhetetlenek voltak. Ezek kiábrándítottak, elszomorítottak.

— És azután, ezt talán butának és naívnak tekintheti, azt hittem, hogy azok a sajátos jelenségek, amelyeket más társadalom kitermel, nem fordulhatnak elő egy zsidó államban: lopás, gyilkosság, prostitúció. Ezt azért hittem, mert olyan jó volt a kezdet. Alig 15 évvel ezelőtt ugyyszólván még nem voltak Izraelben lopások, gyilkosságok és prostitúció. Most pedig van minden és ez olyasmí, ami fáj.

— Tudja, hogy milyen gondolat ébredt bennem most, amikor hallgatom Önt? Hogy ez a sok családár nem tette-e Önt cinikus?

— Oh, nem. Cinikus egyáltalán nem vagyok. Elvesztettem illúzióimat, ez az egész. — Vallásos-e Ön?

— Nem. Ha Oroszországban maradtam volna, talán vallásos lennék, mert Oroszországban a zsinagoga az egyetlen hely, ahol a zsidók kifejezhetik magukat. Amikor 1948-ban, mint nagykövetet Moszkvába küldtek, tudta hogyan cselekedtem? Összevittöttem munkatársaimat és azt mondtam nekik: „Hozzatok imakönyveket, minden imádkozási kellékkel, mert biztos vagyok benne, hogy zsidókat csak a templomban fogunk találni”. Ez így is történt.

AZ „EGYENJOGUSÍTÁSÉRT” HARCOLÓ NŐK BOLONDOK

— Most végre elérkeztünk Golda Méir egyéniségéhez. Beszéljünk tehát arról az asszonyról, akiről Ben-Gurion azt mondta: a legtehetségesebb férfi a kormányban.

— Ez is egyike a legendáknak, amelyek körülöttem keletkeztek. Mindig bosszantott engem, bár a férfiak ezt, mint nagy bókot fogják fel. Mit jelent ez voltaképpen? Azt, hogy jobb férfinék lenni, mint nőnek, amivel egyáltalán nem értek egyet. És ha Ben-Gurion így mondta volna: „A kormányban férfi tagjai olyan ügyesek, mint egy nő?” A férfiak mindig olyan fölényesek.

— Mi a véleménye a nők felszabadító mozgalmáról?

— Azokra az örültekre gondol, akik elégetik melltartóikat, slampowan szaladgálnak és gyűlölik a férfiakat? Bolondok, egyszerűen bolondok. Mit lehet olyan zavaros fejűekkel kezdeni, akik számára szerencsétlenség, ha gyermeket szülnek. Hiszen ez a leg-szentebb előjog, amellyel mi a férfikkal szemben rendelkezünk. En az első világháború idején kapcsolódtam a politikába, és 16-17 éves koromban már egy nőszervezet tagja voltam. Egész életemben férfiak körében éltam és dolgoztam, és az a tény, hogy nő vagyok, soha semmilyen nem akadályozott meg. Kisebbségi komplexumot sem kaptam. Velem a férfiak mindig kedvesek voltak.

— Ez azt jelenti, hogy Ön a férfiakat helyezi előnybe?

— Nem, ez csak azt jelenti, hogy sosem szenvedtem a férfiak között, azért, mert asszony vagyok. Azt, hogy a férfiak sosem helyeztek engem előnybe, de nem is gáncoltak el soha. Lehet, hogy nincs mindenkinek ilyen szerencséje, lehet hogy másoknál más tapasztalataik vannak, kétségtelen azonban, hogy az én egyéni esetem nem bizonyítja, hogy ezeknek a megzavarodott fejű nőknek igazuk van. Egyetlen pontban egyeznek a véleményeink: hogy sikert érjen el, egy asszonynak ügyesebbnek kell lennie, mint egy férfinék a foglalkozásában épp úgy, mint a politikában.

— Ez azt jelenti, hogy nehezebb nőnek lenni?

— Természetesen. Nehezebb, fárasztóbb, fájdalmasabb, de nem feltétlenül a férfiak

nőjéből. Mondhatnám inkább: biológiai okokból. Az asszony az, aki a gyermekeket a világra hozza és felneveli őket, és ha ugyanakkor még dolgozik és karriere törekszik, ez talán tönkre teszi a kapcsolatokat, úgy amint az nálam volt. Megfizettem azért, ami vagyok. Drágán fizettem.

— Milyen értelemben?

— Fájdalommal. Tudom, hogy gyermekeim, amikor még kicsik voltak, sokat szenvedtek miattam. Sosem voltam velük annyit, mint ahogyan szerettem volna, vagy ahogy kellett volna. Tudom, hogy mennyire örültek, amikor fejfájás miatt nem mentem a hivatalomba. Súlyos lelkismeretfurdalást érezek Szárával és Menachemmel szemben még ma is, amikor már felnőttek és nekik is vannak gyermekeik.

EGY HÁZASSÁG TRAGIKUS TÖRTÉNETE

— Férjével szemben is érzé ezt a lelkiismeretfurdalást?

— Ne beszéljünk erről... Nem akarok... Sosem beszéltek erről... Nos, mégis próbáljuk meg. Nézze, férjem rendkívül finom, művelt, barátságos, jólelkű ember volt. De olyan ember is volt, akit csak a család, az otthon, a zene és a könyvek érdekelték. A szociális problémákat felismertem, de az otthonnal és a család egységével szemben elvesztették szemében érdekességüket. Túlúlságosan különbözők voltak. Engem nem elégitett ki az otthoni boldogság, muszáj volt azt tennem, amit tettem. Erről lemondani, tisztességtelenség lett volna önmagammal szemben. Amikor férjemet megismertem, alig 15 éves voltam. Nem sokkal ezután összeházasodtunk és rajta keresztül ismertem meg mindent, amit a zene, zenét, költészetet. Csakhogy én nem születtem arra, hogy a zene és a költészet kijelentsen. Ő azt akarta, hogy otthon maradjak és éjsem el a politikát. Ehelyett én mindig uton voltam, mindig politizáltam. Természetesen, büfönsnek érzem magam vele szemben is. Sok fájdalmat okoztam neki is. Azért jött Izraelbe, mert én akartam Izraelbe jönni, azért jött a kibucba, mert én a kibucban akartam maradni. Olyan életet választott, amely nem illett hozzá, csak azért, mert én nem tudtam megszokni élni. Ez tragédia volt, óriási tragédia. Mert ő nagyszerű ember volt és más asszonnyal boldog lehetett volna.

A LEGNAGYOBB TRAGÉDIÁM A KIBUCBÓL VALÓ TÁVOZÁS VOLT

— Megkísérelte-e valaha, hogy alkalmazkodjon hozzá?

— Meghoztam érte életem legnagyobb áldozatát. Elhagytam a kibucot. Pedig soha nem szerettem semmit annyira, mint a kibucot. Minden tetszett nekem benne: a fizikai munka, a testvérségek, a kényelmetlenségek. A mi kibucunk Jzreel-völgyében volt és előbb nem volt ott semmi más, mint mocsár és homok, nem sokra rá azonban narancsot és más gyümölcseccel teli kertté változott, amelynek a látványa is boldoggá tett, annyira, hogy egész életemet betöltötte. Ő azonban ezt nem viselte el sem lelkileg, sem testileg. Nem tudta elviselni, hogy másokkal együtt üljön egy asztalhoz. Nem bírta a klímát és nem tudta magát egy közösség tagjának érezni. Túlúlságosan individua-lista, túlúlságosan finom volt. Megbetegedett, vissza kellett térniük a városba, Tel Avivba. Ez olyan fájdalom volt, amely mind a mai napig úgy szur engem, mint egy tű. Ez dráma volt a számomra, de elviseltem, mert azt hittem, hogy a család Tel Avivban egységesebb és bensőségesebb lesz. Sajnos, nem így történt. 1938-ban elváltak ut-jaink és ő 1951-ben meghalt.

— Férje nem volt, legalább az utolsó éveiben, büszke Öntre?

— Nem tudom. Nem hiszem. Olyan zárkózott volt, hogy senki sem tudta eltalálni, hogy mire gondol. Tragédiája nem abban állt, hogy nem tudott engem megérteni; ő nagyon is jól megértett engem, de azt is tudta, hogy nem tud engem megváltoztatni. Tudta, hogy nincs más választásom, azt kell tennem, ami vagyok. Csakhogy nem értett ezzel egyet. S ki tudja, talán neki volt igaza.

— Sosem gondolt arra, hogy törvényesen is elváljanak, vagy újra férjhez men-

(Folytatása a 13. oldalon)

A 99 éves Mose Glikin, aki még Herzlrel vitatkozott

— A legöregebb chaluc beszél az egykori pusztáról és barátságáról a cionista vezetőkkel

Két óhaja van a 99 éves Mose Glikinnek: meg akarja ünnepegni az államalapítás jubileumi évfordulóját és még részt akar venni azon a bensőséges ünnepségen, amikor átadják neki szeretett városa, Haifa díszpolgárságát.

Néhány nappal ezelőtt felke-restem haifai lakásán. Látása leromlott, rosszul hall, lábait csak nehézkösen mozgatja, mert a közelmúltban súlyos baleset érte. Csak két vasmanóka segítségével képes mozogni. Ezzel szemben meglepően friss a szellemi képessége és az emlékezőtehetsége sem hiányos. Folyamatosan és hangosan beszél, mondanivalóját szívesen fűszerezi viccekkel és azt állítja, hogy néhányat közülük dr. Chajim Weizmannról, Izrael első államelnökétől hallott.

Áchád Háám utca 5 alatti szerény lakása egykor a jónévi „Villa Migdál” szálloda volt. Mose Glikin párnázott foteléhez láncolva szívesen fogad bennünket és készségesen beszél eseménydús életéről. Története 1888-ban kezdődik, mert abban az évben csatlakozott a Chibát Cion mozgalomhoz. 1892-ben alijázott először az akkor még teljesen pusztára, kietlen és lakatlan Erec Jisraélbe. Két évvel később visszatért Oroszországha, hogy bevonuljon a cári hadseregbe. Oroszországban és Németországban szerteágazó cionista tevékenységet fejtett ki, amíg 1908-ban ismét alijázott, ezúttal már véglegesen.

Belép a szobába felesége, a 83 éves Ljuba, akivel 1918-ban kötött házasságot a Kineret-partján lévő mezőgazdasági telepen, s arra kéri férjét, hogy takarékoskodjon a beszéddel és a visszaemlékezésével kapcsolatos erőfeszítéssel. Mose Glikin, aki ma is oroszul beszél feleségével (annyi évtized után is gyengén állnak a héber nyelvvel), kéri a feleségét, hogy hagyja békében, mert „ki tudja mennyi ideig lesznek képesek még a hangomat hallatni”.

Az államelnök ösztönzésére Glikin jegyzeteket készített visszaemlékezéseiről, amelyeket átadott a cionista levéltárnak. Mose Glikin elsősorban arra büszke, hogy a politikai cionizmus a feltámadó nemzeti öntudatbérérdés bölcsőjénél állott és együttműködött olyan nagy személyiségekkel, akiknek neve szorosán egybe forr az ország és a cionista mozgalom történetével.

Arra is büszke, hogy azokban a napokban alijázott először, amikor az ország még kihalt pusztaság volt. Valószággal olvadozik a boldogságtól, amikor arra emlékezik, hogy egy viharos beszélgetés során kemény szavakkal illette dr. Herzl Tivadart. Ez 1903 augusztusában történt, amikor Herzl Szentpétervárra utazott (a mai Leningrád), ahol tárgyalt von Pieve gróf, orosz belügyminiszterrel a zsidók helyzetéről, a véres kisinyevi pogrom után. Glikin, aki akkor a Der Freund nevű cionista lapnál dolgozott, azok közé tartozott, akik hevesen elleneztek a Plewehez hasonló zsidógyűlölével való tárgyalásokat, főleg azért, mert gyanították, hogy az orosz belügyminiszternek aktív szerepe van a zsidóüldözésekben és a véres antiszemita kilengésekben.

Amikor Glikin hangsúlyozta, hogy Herzlnek nem szabad találkoznia az antiszemita belügyminiszterrel, ezt a választ kapta: Ha utazott már hajón, akkor jól tudja, hogy nem szá-

MOSE GLIKIN

bad zavarni a kapitányt, amikor a hullámok között hánykódó hajóját kormányozza. Glikin megértette a célzást.

Evekkel később Glikin lelkes támogatója lett Zeév Jabotinszkynek és résztvett az emlékeztetés Heisinki-i szakadár kongresszus előkészítésében, de Jabotinszkyt is bírálta, amikor az ki-vált az általános cionista szövetségből és megalapította a revizionista-cionista szövetséget.

„Hevesen ellenzem az egység megfontását és a nemzeti egységfront bármilyen formában történő megteremtését” — hangsúlyozza Glikin. Véleménye szerint Begin és a Chéruv súlyos hibát követett el, amikor kilépett a nemzeti egységkormányból.

Glikin „bevallja”, annak dacára, hogy a Chéruv tagja, mégis Golda Meír miniszterelnök és Mose Daján politikai irányvonalát tartja helyesnek. „Ha Golda Meír rám hallgatna és nem tesz olyan engedményeket, amelyek az állam biztonságát veszélyeztetik, akkor ha megérem a következő választásokat, rászavazok” — teszi hozzá nyomatékkal. Ezer Weizmant a tervén lovagoltatta Mose Glikin, ugyanis Ezer apja, Jechiel Weizmann, a Kineret-parti farmon Glikin keze alatt dolgozott, mint agrónomus.

Glikin emlékezik Edmond de Rothschild báró, a zsidó jisiv nagy mecénásának a Kineret-parti Migdál tanyán tett látogatására. A báró megkérdezte Glikintől, hogy mit tehet az érdekében.

„Nem pénzt, nem anyagi támogatást kérek, hanem azt, hogy a Migdál park közelében vásároljon földet és legyen a szomszédom” — mondotta Glikin.

Rothschild a helyszínen utasítást adott Franknak, erec-jisraéli képviselőjének, hogy vásárolja meg az említett telket, ahonnan káprázatos kilátás nyílt a Kineretre. Az első világháború kitörése azonban elgáncsolta a tervet, amelyet más formában csak a háború után valósított meg a PICA. Ezen a területen áll ma Ginoszár kibuc.

Amikor Berlinben vizionozta Albert Einstein látogatását a Kineret-parti Migdál farmon, Einstein ezt mondta a férjének: Nézd csak Albert, a vendégünk mennyire hasonlít rád. Glikin mosolyogva válaszolta: Csak külsőleg hasonlítok a professzorra, főleg a frizurán azonos. De ami az eszünket illeti... Einstein nevetve jegyezte meg: Mindenki megvan az esze az általa kiválasztott munka végrehajtásához.

Mose Glikin Dzsamal pasa, török helytartóval, valamint Louis Brandeis amerikai zsidó főbíróval és más ismert személyiségekkel is találkozott. A Kineret-parti farmján dolgozott többek között, A. D. Gordon és Jozsef Trumpeldor.

A cionista szövetség szakértői azt akarták, hogy a Kineret-par-

ti tanyán üttörő mezőgazdasági kísérleteket folytassanak. Ennek ellenére, az évek folyamán a tanya faluvá alakult át.

Glikin, aki 25 éven át vezette a Migdál-tanyát, kísérletet tett arra, hogy 40 szobás szálloda építésével, a tiberiási fürdőtelep „fiókja” legyen. Ez az erőfeszítése azonban kudarcot vallott.

A Kineret-parti Migdál farmon alakult 1920-ban az emlékeztetés „munkalégiója”, amely a magvát képezte a későbbi kibuc Hámóuchád mozgalomnak. A törökök 1915-ben kitelepítették Glikint, aki a héberrel kívül kitűnően beszélt arabul, jiddisül, németül, oroszul és angolul. Éveken át tagja volt a gálili települések képviselőiből álló bizottságnak, előke volt a gálili gazda-szövetségnek, s a haifai Hádár Hákarmel-negyed öt építője közé

tartozott Chefznerrel, Krauzeval, Dunjával és Izkoviccsal együtt. A Villa Migdál már évek óta nem szálloda, mert szobáinak többségét állami hivataloknak és közintézményeknek adták ki.

Ljuba és Mose Glikin két lánya „kirepült a kis Erec Jisraélből”. Ráája nevű lányuk Londonban él, két gyermek anyja, s mint ügyvéd nő dolgozik. Másik lányuk, aki előzőleg volt Genfben lakik. Amnon nevű fia, aki Svájcban volt diák, néhány évvel ezelőtt tragikus körülmények között meghalt. Legidősebb fia, Theodor, önkéntesként szolgált az angol hadseregben, majd mint az Ecel egyik tisztje 1948-ban, Haifán az alakulóban lévő Cánh kötelékében hősi halált halt.

Mose Glikin „utolsó kívánsága” az, a következő feliratot vessék a sírkövére: „Itt nyugszik az, aki szerette a népét és

Mose Glikin az első sorban áll (jobbrol az első), ugyanabban a sorban a közepén ül Herzl, mellette, baloldalon Motzkin és Weizmann, az 1901 évi bázei kongresszuson

Jabotinszky nemzedékéhez tartozott. Amikor Golda Meír miniszterelnök a legutóbbi találkozásuk alkalmával jó egészséget és 120 évet kívánt neki, ezt válaszolta: „Isten ments. Az ember, aki átélte a 100-ik életévét megcsunyl és megszűnik Isten hasonmása lenni”.

Bucszáskor megkérdeztem tőle, hogy miért öltözött ünneplőbe, s miért gondoskodott arról, hogy jöfésült legyen. Azt válaszolta, hogy sokkal fiatalabb-

nak és egészségesebbnek akart látszani, mint amilyen valójában. Mindenesetre Mose Glikin igyekszik „szép maradni” és megőrizni szellemi frissességét, amelyet főleg annak tulajdonít, hogy 62 éve vegetáriánus. Soha életében nem ivott szeszestitalt, nem dohányzott és nem játszott hazardjátékok.

„Mindig optimista voltam, még a legnehezebb és a legkeservesebb napokban is, mindig szerettem a népet és soromat hozzáköttem az ország jó-

vőjéhez, s hittem a nagy cionista ideálban, annak megvalósításában és a megújulási mozgalom vezetőjében. Soha nem futottam a biztségek után, és nem igyekeztem meggazdagodni. Ilyen körülmények között, miért ne érje meg az ember a 100 évet? Ha a nagy Erec Jisraél, a szülőföld megváltásának álma nem valósul meg az életben, akkor legalább a halálom után legyen tény” — fejezte be mondanivalóját az örök idealista Mose Glikin.

ATA SZEZONVÉGI KIÁRUSÍTÁS

VÁSÁRLÁSI UTMUTATÓ

NŐI RUHÁZAT

- * Pincord ruhák 10%-50% engedmény.
- * Szaráfánok pincordból 10%-50% engedmény.
- * Ruhák Diolen Lofthól, Angorethól és Acrilanból 10%-20% engedmény.
- * Nadrág-kosztümök corduroyból, pincordból, woolvotonból, Dacron-kárpitból és jeans 10%-50% engedmény.
- * Kötött kosztümök Diolen Lofthól 20%-30% engedmény.
- * Zsaketek és mellények 10%-50% engedmény.
- * Szoknyák corduroyból, pincordból és woolvotonból 10%-50% engedmény.
- * Nadrágok corduroyból, pincordból, woolvotonból és jeans 10%-50% engedmény.
- * Dacron és flanel blúzok, mintás és sima 10%-50% engedmény.
- * Szvetterek 10%-30% engedmény.
- * Corduroy, woolvoton kabátok és esőkabátok 10%-20% engedmény.
- * Corduroy, pincord és woolvoton rövid kabátok 10%-40% engedmény.

FÉRFI RUHÁZAT

- * Zakók 10%-20% engedmény.
- * Téli pizsamák flanelből és Dacron pizsamák — 10% engedmény.
- * Téli szvetterek Acrilanból és Flexknitból 10%-20% engedmény.
- * Divatos bőrvövek — 10% engedmény.
- * Férfitingek, hosszú ujjal 10%-50% engedmény.
- * Flanelingek — 10% engedmény.
- * Nadrágok, corduroy és woolvoton — 10% engedmény.
- * Nadrágok, gyapjú és „Super-press” — 10% engedmény.

FIÚ ÉS LEÁNYKA RUHÁZAT

- * Szaráfánok pincordból és Acrilanból — 10%-50% engedmény.
- * Nadrág-kosztümök pincordból és Acrilanból 10%-30% engedmény.
- * Szoknyák pincordból 10%-20% engedmény.
- * Flanel pizsamák lányoknak — 10% engedmény.
- * Nadrágok apróságoknak — 10% engedmény.
- * Téli ingek és pizsamák apróságoknak — 10% engedmény.
- * Dacron ingek fiúknak 10%-30% engedmény.
- * Flanel ingek fiúknak 10%-30% engedmény.
- * Jeans és Corduroy nadrágok fiúknak és lányoknak — 10% engedmény.
- * Flanel pizsamák fiúknak 10% engedmény.
- * Divatos szvetterek Acrilanból 10%-30% engedmény.
- * Pincord és Acrilan ruhák 20%-50% engedmény.

A szezon végén is az ATA mindig divatos

ATTENTION! ATENTION!

UJ OLE — használja ki a lehetőséget!

3 EVIG BEHOZHAT VAMMENTES ARON (katonáknak, diákoknak 3 év után is). Ünnepi értékeknek 6 hónapig nagyobb kedvezmények. • Világmárkas TELEVIZIÓT, MIXERT, MOSOGÉPEKET, GAZKALYHAT, SZÖNYEGEKET, STB. • GYORS SZALLITÁS

R. M. Aser — Diamantstein Zoli. Tel. 62-49-45

SHARON T.A. ALLENBY 93

PÉNZEBE SEM KERÜL

AZ ISBETI: MAGYAR-HEBER SZÓTÁR 29.50 és kitűnő magyar szakkönyvek és folyóiratok, ha megrendeli a szakkönyv járandósága számlájára a **GONDOS KÖNYVKERESKEDESBEN**

Haifa • Bét Hákránót II. 241

Folyóirat katalógus és folyóirat mintapéldányok díjmentesen

Moszkva meghívta Chagallt

Az agg művész képeinek kiállítása esetén hajlandó ellátogatni szülőföldjére

Írta: DAVID GILADI

A szovjet kormány a napokban hivatalos látogatásra hívta meg Marc Chagallt, a világhírű festőművészt. Abraszimov szovjet nagykövete Párizsban személyesen adta át a meghívást az idős művésznek, s hozzátette, hogy kormánya hozzájárul ahhoz is, hogy ellátogasson Vityebszkbe, a szülővárosába is, amelynek már régen porladó lakosai, s jellegzetes szűk sikátorai, meg roskadozó házikói a mai napig is Chagall alkotásainak alapját képezik. Abraszimov hozzátette, hogy ha a művész elfogadja a meghívást, akkor személyesen kíséri el a „háza” látogatásra.

A Jewish Chronicle, amely ezt a hírt közölte, hozzátette, hogy Chagall kerek 50 évvel ezelőtt, pontosan 1922-ben hagyta el szülőfaluját és addigi alkotásainak javarészt a nagy szovjet múzeumokban és képtárakban őrzik.

Marc Chagall nyolc lánytestvérrel lakott és a művészvilágban lelkét és a művészvilágban állandó és rendszeres támogatásból él. A szovjet kormány meghívása minden szempontból csábító ajánlat, de Chagallnak nem áll szándékában elfogadni. Formálisan még nem mondott nemet Moszkvának és párizsi nagykövetének, de közeli barátai már közölték, hogy Chagall tartja az ötletet, hogy abba a Vityebszkbe utazzon és annak az utcának a követ táposa, ahol született. A sors ironiáját ként ezt az utcát Dzerzsinszkijről, a CSEKA rossz emlékü a lapidárióról és véreskezű vezetőjéről nevezték el.

A Chagall és Oroszország közötti kapcsolatnak hosszú története van, amely rányomja és ma is rányomja bélyegét művész alkotásainak javarészt, beleértve a nemzsidó folklórt és az

orosz irodalomból merített témákat. Az „Oroszország” című festményét több variációban készítette el, mint ahogy néhány változata ismeretes a „Vityebszk felett” nevű világhírű képének is. Chagall nemcsak a zsidó Vityebszkben, hanem a „másik” falu is megfestette, sőt a korai alkotásai között gyakran találunk az orosz folklór nyomait. Hetven rajzból álló illusztrációsorozatot készített Gogol Holt lelkek című könyvéhez, amelyek híven visszaadják az orosz szülőföld jellegét.

lősökkel”, kénytelen volt falujából is távozni, mert az általa létesített képzőművészeti akadémia növendékeit és tanárait ellene uszították. Ilyen légkörben, érthető keserű szájjal hagyta el Chagall a Szovjetuniót.

A kommunista rezsim szellemi gettóba kényszerítette Chagallt, aki elutazása előtt néhány nagyszabású freskót készített a moszkvai zsidó színház számára, ahol elfogadták néhány díszlet- és ruhatervét is. Főleg Sálom Aléchem dramatizált elbeszélé-

bezárták a moszkvai zsidó színházat, kiszállták az NKVD emberei, leszakították a falról az értékes festményeket, a padlóra hajították a már földön heverő könyvek közé és összetaposták azokat. Azt nem tudjuk, hogy mi lett ezután az alaposan megromló festményekkel. Lehetséges, hogy a Puskin múzeum, vagy az Ermitage pincéjében őrzik azokat.

Amikor mintegy másfél évvel ezelőtt Párizsban találkoztunk Chagallal, a művész keserűen mondomta, hogy azóta sem mutatják be képeit a Szovjetunió múzeumaiban, vagy a hivatalos tárlatokon. Amikor 1969-ben a párizsi Grand Palais-ban rendezték Chagall műveinek retrospektív kiállítását, a szovjet kormány a művész három korábbi festményével képviselte magát és gazdagította a tárlat anyagát. Chagall festményeit Furceva szovjet művelődésügyi miniszter személyesen hozta Párizsba és mint a kiállítás díszvendégét, Chagall személyesen kalauzolta.

A művész akkor szeméremre vetette Furceva asszonynak, hogy a Szovjetunió bojkottálja őt és művészetét. A miniszternek beismerte, hogy a Szovjetunióban nem nézik jó szemmel Chagall művészi felfogását.

Chagall 1910-ben, 23 éves korában, Párizsba utazott, ahonnan a háború kitörésekor tért vissza Vityebszkbe. Ezután kerek nyolc éven át ismét hazájában dolgozott, amíg véglegesen kivándorolt. Két termékeny periódus volt ez Chagall életében, amit az Oroszországban maradt festmények, a vázlatok és kicccok tucatjai bizonyítanak. Munkáinak jelentős része a múzeumok birtokában van, de nem a kiállítási tervekben, hanem a raktárakban őrzik őket. A Furceva által Párizsba hozott három festményt 1915–1917 között készítette a művész.

Chagall elmondta, hogy Furceva 1969-ben már meghívta látogatásra, de a meghívást ő csak azzal a feltétellel volt hajlandó elfogadni, ha ott tartózkodása idején a szovjet hatóságok kiállításra rendeznek műveiből. Furceva akkor nem válaszolt a zsidó művész feltételére.

Chagall ugyanezt a kikötést most Abraszimov-val is közölte,

ZELK ZOLTÁN:

SÓ ÉS EMLÉKEZET

Marc Chagall köszöntése

A háztetőn szeretnék ülni
amikor városunkba érsz
és hegedülni hegedülni
azt hegedülni jó hogy élsz
édes aggyastán édes édes
édes mint az édesapám
hatvanhatezer színeid ragyognak
hatvanhat éveim falán
szakállas ég szakállas hajnal
szakállas füst gyermekkorom
gyertyáid égnek ablakomban
s a holtak csontjából nőtt dombokon
batyut cipelő méla árnyak
a batyukban só és emlékezet
kilép a téhen hasából a borjú
hogy megnyalja kezét.

Chagall még mielőtt elhagyta faluját, 1914 és 1922 között néhány díszletet tervezett és festett szovjet írók színdarabjaihoz és színházi tevékenysége főleg a kommunista forradalom után vált élénk, amikor igyekezett beilleszkedni a forradalmi alkotói művészek táborába.

Chagallnak szerencséje volt, mert ez a „beilleszkedés” kudarcot vallott. 1919 és 1922 között az orosz színházak három díszlet-kicccét utasították visszsa, mert nem találták eléggé „vonalasnak”; realistának. Lunacsarszkij, a Szovjetunió első kultur főkomisszája, aki meghívta Chagallt és művészetét, meg akarta akadályozni a művész elutazását és ezért Vityebszk kulturfelelősevé nevezte ki, remélve azt, hogy ott megtalálja helyét.

A művész, aki hamarosan szembe került a különféle ellen-örökkel, komiszárokkal és „fele-

seinek díszleteit tervezte. A Ef-rát, aki már 1918-ban könyvet írt Chagallról és munkásságáról, említi munkájában a zsidó színház számára készített freskókat, díszleteket és kosztümöket. Sőt rámutat arra, hogy Chagall a négy művészeti ágban: a zenében, a táncban, a színházban és az irodalomban, egyaránt élénk tevékenységet fejtett ki.

Chagall, mint a moszkvai zsidó árvaház rajztanára kereste a kenyerét, s örömmel végezte munkáját. A mai napig is szívesen emlékszik vissza rá.

Joszef Kerler költő, aki a közelmúltban alijázott a Szovjetunióba, elmondta, mi lett a hajlandó elfogadni, ha ott tartózkodása idején a szovjet hatóságok kiállításra rendeznek műveiből. Furceva akkor nem válaszolt a zsidó művész feltételére.

CHAGALL: EGÓ FENYEK

Az itt közölt kép egyike annak az 59 rajznak, amelyet Ida Meyer-Chagall, a művész Bazelben élő lánya az Izrael Múzeumnak ajándékozott. A rajzok eredetileg Bellának, Chagall első feleségének és Ida anyjának, az „Egő fények” című könyvet illusztrálják, amelyben a szerző gyermekkorát és a „stéll” életét írja le.

de ezáltal nem kapott választ. A jelek szerint, Moszkvának főleg reprezentációs célokból van szüksége a nagy zsidó művész oroszországi látogatására, mert a meghívással és nem képei bemutatásával akarja Moszkva igazolni „haladó” képzőművészeti nézetét...

A Szovjetunióval ellentétben, egy másik ortodox-kommunista csatlós-állam — Magyarország — legutóbb novemberben rendezett nagyszabású tárlatot Chagall műveiből. A kiállításra a francia és a magyar kormány kulturális együttműködése keretében került sor és a megnyitón mindkét részről miniszterek képviselték kormányukat. A magyar sajtó nem tulzolt

örömmel számolt be a Chagall kiállításról, viszont annál nagyobb volt a zsidók lelkesedése akik a tárlatban a kulturális kereteken túlmenő eseményt láttak. Néhány zsidó származású költő, közöttük Zelk Zoltán — a veterán kommunista, akit az 1956. évi forradalomban való részvételéért hosszabb börtönben tartásra ítélték —, külön versben köszöntötte a nagy művészt.

Mint ismeretes, Chagallnak „izraeli meghívója” is van. Golda Méir miniszterelnök 1971 januárjában személyes levelében invitálta hazánkba az agg művészt. Simon Peresz telekommunikációs miniszter legutóbbi párizsi útja alkalmával ellátogatót Chagallhoz és többek kö-

zött megszerezte a művész hozzájárulását ahhoz, hogy néhány izraeli bélyegen az ismert festményei szerepeljenek. Peresz is több ízben meghívta a művészt, aki egyik legutóbbi levelében — egy hónappal ezelőtt — azt írta: „Lehetséges, hogy jövök”.

Chagallra dus program vár Izraelben. Közötte elsősorban a tel-avivi egyetem díszdoktorátusa, Jeruzsálemben pedig a nevet viselő nagyszabású szépművészeti múzeum alapköveté-ly szertartása. Ez a múzeum nemcsak tartalmaz, hanem állítólag hazánkba az agg művészt. Simon Peresz telekommunikációs miniszter legutóbbi párizsi útja alkalmával ellátogatót Chagallhoz és többek kö-

Golda Meir önmagáról beszél

(Folytatás a 11. oldalról)

Jen, mikor férje meghalt?

— Nem, soha. Mindig a feleségének tartottam magam. Különélelűnk után is gyakran találkoztunk, amikor meglátogattam az irodámban. Jóllehet különváltunk és nem tudtuk együtt élni, mindig szívesen volt közöttünk. Nagy szívelem volt ez, amely arról a naptól kezdve tartott, amikor megismerkedtünk és addig, ameddig ő meghalt. És egy ilyen szerelmet nem lehet pótolni.

— Méir asszony, igaz az, hogy Ön nagyon rendezes ember, puritán és fanatikusan erkölcsös?

A VIZ LEGYEN TISZTA...

— Mint ahogy megmondtam már Önnek, mindig férfiak között éltam és soha egy férfi nem engedte meg magának jelenlétben, hogy egy piszkos viccet meséljen el, vagy hogy tiszteltlen ajánlatokkal, vagy meghívásokkal megsértse. En mindig azt mondom, ha nekem egy pohár vizet adnak, az a víz legyen tiszta, különben nem iszom meg. Ilyen vagyok: szeretem a tiszta dolgokat. Egy kedves barátom mondta egyszer: „Golda, ne légy ilyen merev. Nincsenek erkölcsös, vagy erkölcselen dolgok, hanem csak szép és csunya dolgok vannak”. Valószínűleg igaz volt az is, hogy valamely egységben szép és csunya legyen. Fejezzük magunkat így ki: a szerelmem mindig szép, de a szerelmi aktus egy prostitúciós csunya.

— Azt is mondják, hogy Ön nagyon kemény és hajlíthatatlan.

— Kemény, én? Nem! De van néhány pont a politikában, amelyek tekintetében keménynek lehet engem nevezni. Nem vagyok hajlandó kompromisszumokra és én ezt fenntartás nélkül ki is mondom. Hiszek Izraelben és Izraellel kapcsolatban nem lehetek engedékeny. Ilyen értelemben illik rám a hajlíthatatlan kifejezés. Ami azonban a többi dolog, ami a magánéletet, az embereket, az emberi problémákat illeti, boldonság volna engem keménynek nevezni. Én vagyok

a legérzékenyebb teremtés a világon. Nem véletlen, hogy sokan szememre vetik, hogy az érzelmeimmel csinálom a politikát, nem a fejemmel. Na és? Nem találok ebben semmi rosszat. Sajnálom azokat az embereket, akik félnek az érzelmeiktől, akik elrejtik érzékenységüket és nem tudnak szívóbbá válni. Aki nem tud szívóbbá válni, az nem tud igazán nevetni sem.

— Valóban előfordul, hogy Ön sir?

— De még mennyire! De ha azt kérde télem, hogy életemben többet sírtam-e, mint nevettem, mégis azt kell mondanom: azt hiszem, hogy többet nevettem, mint sírtam. Családi tragédiáimtól eltekintve, nagyon boldog életem éltm. Finom emberek ismerem meg, nagyon érdekes emberek barátságát élveztem, különösképpen az ötven év alatt, amelyet Izraelben töltöttem. Mindig a szellem örömei között forgolódtam, értékelték és szerettek. Mit lehet ennél többet várni a sorsától? Hálátlan volnék, ha nem tudnék nevetni.

— Nem nehéz egy asszony számára, akit Izrael szimbólumának tartanak?

— Én lennék a szimbólum? Ki akar engem nevetni? Ön nem ismerte az igazán nagy embereket, akik valóban Izrael szimbólumai voltak, akik Izrael megalapították és akiknek befolyása alatt álltam. Ezek közül már csak Ben Gurion van életben, de megésküszöm Önnek gyermekeimre és unokáimra, sosem soroltam be magam Ben Gurion és Katzenelson kategóriájába. Nem vagyok örült! Amit tettem, az rendben van, de ha nem teszem, Izrael akkor sem lenne más.

— Miért mondják azt, hogy Ön az egyetlen, aki az ország egységét fenntartja?

— Butaság. El kell valamit mondanom Önnek. Amikor Eskol 1969-ben meghalt, közvéleménykutatást hajtottak végre, hogy megállapítsák esetleges utódjának népszerűségét. Tudja, hogy hányan szavaztak mellettem? Egy százalék, talán másfél. Természetesen krízis volt pártomban, azt mind külügyminiszter is megéreztem, de — egy százalék!

Egy asszony, aki három évvel ezelőtt ilyen népszerűlűn volt, lenne az, aki most az országot egybetartja? Az ország önmagát tartja egybe. Ehhez nem kell egy Golda Méir nevű miniszterelnök. Ha az ifjuság azt mondaná: „Elegeit harcoltunk, nem akarunk több háborút, meg akarjuk adni magunkat”, — Nincs az a Golda Méir, aki bármit is cselekedni tudna. Ha a Bét-Seán-völgyi kibucok azt mondták volna: „Elegünk volt abból, hogy a terroristák rakétáinkat robbanásá középtette aludjunk a bunkerekben, el akarunk menni”, ez ellen Golda Méir semmit sem tehetett volna.

— Egyébként ez a Golda Méir véletlenül került a kormány élére. Eskol meghalt, be kellett tölteni a helyét. A pártnak az volt a véleménye, hogy én ezt megtehetem, mert minden frakció elfogadott. Én egyáltalában nem akartam elvállalni a pozíciót. Már visszavonultam a kormánypolitikától, fáradt voltam. Kérdezze meg gyermekeimet és unokáimat.

— Nem akarja talán azt mondani nekem, hogy nem ismeri fel saját sikerét?

— Természetes, hogy felismerem. Nem szenvedek nagyzási mániában, de kisebbségi komplexumaim sincsenek. És ha az ellen védekezem, hogy szimbólum legyek és az országot én tartom össze, ez még nem jelenti azt, hogy kudarcnak tartom önmagammat.

— Néha mégis úgy beszél Ön, mint aki nem tetszik önmagának. Mondja meg őszintén, tetszik-e önmagának?

— Melyik okos ember tetszik önmagának? Sokkal jobban ismerem magam, semhogy tetszenék. Tulságosan jól tudom, hogy nem vagyok az, aki szeretnék lenni. Aki az én hivatásomat űzi, készen kell legyen bizonyos koncessziókra, nem képes százszerűen hí maradni ideáljaihoz. Már ennél az oknál fogva is nyugalomba kell vonulnom.

„VISSZAVONULOK A VÁLASZTÁSOK UTÁN”

— Valóban nyugalomba akar vonulni?

— Erre szavamat adom. Májusban leszek 75 éves, ki vagyok merülve. Egészségi állapatom általában jó, a szívem működik, ezt

a munkát azonban örökké nem viselheti el. Ha tudná, hányszor mondtam ezt magamnak: az ördögbe is, én a magamát nem megtehetem, folytassák mások, elegendem van belőle. Vannak napok, amikor legszívesebben összecsomagolnék és eltűnnék anélkül, hogy bárkinek egy szót is szólnék. Ha mindmáig maradtam és ha még tovább is ezt teszem, ez csak kötelesség tudásomból ered. Nem tudok mindent egyszerűen eldobni magamtól. Tudom, sokan nem hiszik, hogy elmegyek. De én megjelöltem a dátumot is: 1973 október. Akkor lesznek a választások. Amikor ezek lefolyanak, ágyó.

— Az öregedés tehát nem tölti el félelemmel.

— Nem, ez sosem ijesztett el. Az öregség olyan, mint egy viharba kerülő repülőgép. Amikor az ember benne van, nem tehet ellene semmit. Egy repülőgépet nem lehet feltartóztatni, a vihar is feltartóztatatlan, az időt nem lehet megállítani. Az ember öregedjen meg nyugodtan és bölcsen.

— Ez a bölcsesség teszi, hogy Ön gyakran kifakad az ifjuság ellen?

— Nem. Én örömmel veszem tudomásul, hogy a fiatalok mások, mint én vagyok. Amit elítélek bennük az az, hogy így beszélnek: „Minden, amit csináltak rossz, mindent elölről akarunk kezdeni”. Nem ellenzem, ha ők aztán azt valóban jobban csinálják, többnyire azonban rosszabbul sikerül nekik, mint nekünk. Az évek száma nem a mértéke a jónak és a rossznak. Ismerek fiatalokat, akik reakciók és önzők, valamint öregeket, akik nagylelkűek és progresszívek. Még valamit elítélek és progresszívek: azt a mániát, hogy mindent lemosoljanak, ami kívülről jön. Viselkedésük idegesítő. Mi ez a zene, ami egyáltalában nem zene és csak fejféjást okoz? Minek ez a hosszú haj és a rövid ruha? Gyűlölöm a divatot, mindig is gyűlöltem. A divat kényszerítés. A szabadság korlátozása. Valaki Párizsban valamilyen ornál fogva elhatározza, hogy az asszonyok mini-szoknyát viseljenek és máris mindenki mini-szoknyát hord, hosszú lábúak, rövid lábúak, kövér lábúak, vékony lábúak, csunya lábúak... És látja azokat az öreg urakat, akik vällig erő hajjal járnak?

— Az Ön generációja hősiés volt, Méir asszony.

— Még ma is az. Az én gyermekeim generációja is az. Amikor 40-50 éves férfiakat látok, akik husz-harminc éve háborúban vannak... De tudja mit? A mai generáció is hősiés. Ha az ember arra gondol, hogy már 18 éves korukban katonák és az, hogy nálunk a katonaság nemcsak egyszerű kiképzést jelent, a szíve elszorul. Amikor középiskolákat látogatok és arra gondolok, hogy Szádának valamelyik szeszélye ezeket a diákokat kiragadhatja az iskola-padokból, sírom kell. Igaz, gyakran türelmetlen vagyok és veszekszem velük. De öt perccel ezután már ezt mondom magamnak: „Golda, ezek egy hónapon belül a fronton lehetnek, ne legyél velük türelmetlen, hadd legyenek bekapcsolva, arrogánsak. Hagyd őket miniszoknyát és hosszú haját viselni!”

— Méir asszony, öit-e már valaha embert?

— Nem. Természetesen löni megtanultam, de soha sem kellett senkit megölnöm. Ez nem megkönnyebbülés a számomra. Nincs semmi különbség aközött, ha valaki öl, vagy olyan határozatot hoz, amelynek következtében mások ölnék. Ez igazán azonos, talán még súlyosabb.

— Hogyan néz a halál elé?

— Ezt azonnal megmondhatom Önnek: csak egy dologtól félek, túlságosan sokáig élni. Az öregség nem bűn és nem öröm. De egész sereg kellemetlen dolgot hoz magával. Nem szabad emeleketet járni, tilos szaladgálni. Egyes dolgokhoz hozzácsózik az ember. Ezek a test gyengeségei, amelyek nem alacsonyítják le az embert. De lesújtó dolog elveszíteni a szellemi frissességet, borzostó a szénlítés. Ismertem embereket, akik túl korán haltak meg és az nagyon fájdalmas. Ismertem embereket, akik túl későn haltak meg és az éppen olyan fájdalmas. Látni, amint egy finom lélek széthull, számomra olyan, mint egy átok. Nem szeretném, ha ez az átok sújtana.

BUCSU A NEGEV RENDŐRFŐNÖKÉTŐL :

«AZ IZRAÉLI RENDŐR TÖBB MEGBECSÜLÉST ÉRDEMEK...»

— mondja Micháel Bochner rendőrezredes, aki 24 évvel ezelőtt közrendőrként kezdte pályafutását és ma a rendőrség országos szövívoje. —

Irta: BOROS GYÖRGY

Azok közé tartozik, akik hiába öltenek magukra egyenruhát, nem tudnak hivatalossá, merevvé válni benne — „begombolkozni”. Jól áll rajta az uniformis — mintha beleszűletett volna — karcsúsítja, fiatalossá teszi, de megőrzi egyenruhában is karakteres vonásait, az egyenes, nyílt tekintetét, derűs mosolyát. Élő cefolata az ismert mondásnak: ruha teszi az embert. Széves civilben, nyílt szívű egyenruhában is és híján van minden mesterséges póznak. Uniformistát nem tekint a hivatalos hatalom jelvényének, hanem csak egyszerűen a rendőr öltözékének. Munkaruhának — amelyet 24 évvel ezelőtt öltött először magára és azóta sem vált meg tőle.

Három évvel ezelőtt jött le Micháel Bochner, rendőrezredes (akkor még csak rendőrezredes rangban volt) Beér-Sávára, felsővezető Petách Tikva, illetve a Saron kapitányságát, a negevi rendőrpáncsnokszággal. Már az első találkozáson, bemutatkozó sajtókonferencián, megnyerte magának az újságírókat, barátságos, megnyerő, lefegyverző modorával (nem is szövívo e sorok írójáról, aki már az első percekben, a közös anyanyelv révén, különleges kontaktusba került a magyarjarku rendőrfőnökkel és a későbbiekben a kapcsolatot csak szorosabbá vált és nélkülözött minden hivatalos formáliságot).

Jóllehet akkoriban, bemutatkozásakor, még fenntartásokkal, óvatos szkepticizmussal fogadták őt — „... új seprő, jól sper” alapon —, de a későbbiekben bebizonyosodott, hogy az első benyomások személyével, ráteremttségével, intellektuális képzettségével kapcsolatban, helyesnek bizonyultak. És ezekben a napokban, amikor Beér-Sáva és a Negev szervei, intézményei, bucsuztatják a távozó rendőrfőnököt, akit a rendőrség országos szövívoévé léptettek elő, jellemző az egyik bucsúünnepélyen elhangzott ösztinte mondat:

„Három évvel ezelőtt nagyon félaltuk, hogy Tábori megé és Bochner jön helyébe. Ma sajnáljuk — hogy Bochner nem marad...”

Súlyos örökséget vett át három évvel ezelőtt elődjétől, Chajim Tábori rendőrezredesétől (ma rendőrfőtábornok és a dőkerített rendőrpáncsnok), aki 16 éven keresztül szolgált államhivatalban, egybeformálva Beér-Sáva és a Negev lakosságával, a semmiből megteremtve a közvet rendőrpáncsnokszágot és magas szakmai színvonalra emelve azt. Köszönetet kell mondani, szerették, megbecsülték.

Az utód helyzete tehát nem volt irigylésre méltó, hiszen könnyű ott kijavítani a hibákat, megreformálni a munkamódszereket, ahol a távozó főnök nem állt feladatát magaslátán, de nehéz az új embernek „megmutatni mit tud”, ahol a dolgok rendben voltak és jóformán nem akad javítani való.

Azonban éppen Tábori 16 éves, egy helyben való szolgálata, tette indokolta a negevi rendőrpáncsnokszágot többnyire átszervezését, felújítását. Három év alatt Bochner új munkamódszereket, új, modernbb szisztémák bevezetésével, továbbfejlesztette, tökéletesítette a közveti rendőrség munkáját és ezáltal jelentősen hozzájárult a közrend megszilárdulásához és az alvilág megfékezéséhez. Olyan bűntetteknél, amelyek számban országos viszonylatban az utóbbi évek alatt emelkedés mutatkozik (például nemi erőszak, fegyveres rablás, autóplopás, kábítószer használata) a Negevben csökkenés következett be.

Ez a biztató eredmény a rendőrség tevékeny működésének tudható be a bűn megelőzése terén — gátol, preventív intézkedésekkel.

A közönség abban a tudatban van, hogy a rendőrség többnyire csak akkor lép működésbe, amikor a bűnös már megtörtént és a polgár panaszt, feljelentést tesz — mondja Micháel Bochner. — Ez igaz, de ezenkívül erőfeszítést tesznek a bűnselekmények megelőzésére, megakadályozására is. Sokkal több időt, munkát fordítanak erre a vonalra, mint ezt a lakosság elképzelte. Konkrétan: a megrogzított, notórius, priuszos bűnözőket állandó megfigyelés alatt tartják és ezzel elejét veszik annak, hogy újból „munkába” álljanak az alvilágban. Razzikkal, rajtaütésekkel is operálnak. Ejjelenként külön őrsjárat cirkál a negyedekben, de nem rendőrautón, hanem polgári kocsin és civil ruhás rendőrökkel. Ez a módszer jó eredménnyel járt és magával hozta azt, hogy a rendőrségi nyilvántartóban szereplő, általunk jól ismert alvilági alakok, visszarettennek éjjeli, kockázatos vállalkozásoktól. Ezzel együtt, naivság volna azt hinni, hogy teljesen elejét tudjuk venni a bűnselekményeknek — bűn mindig lesz, amíg a világ fennáll...

Bochner rendőrezredes kifejti még, hogy a rendőrség sokszor kénytelen foglalkozni olyan ügyekkel is, amelyek tulajdonképpen nem tartoznak szigorúan a hatáskörébe. Megfelelő cím híján a polgárok panaszaiakkal, érvelmeikkel, a rendőrséghez fordulnak és segítséget kérik — tudja azt, hogy ez az állami hivatal — a lehetőségekhez képest — valamilyen uton-módon, segít megoldani bajait.

Megtisztelő számunkra a polgárok bizalma, és ez azt is bizonyítja, hogy a lakosság a rendőre nem úgy tekint mint a hivatalos hatalom képviselőjére, aki nemcsak „a portókkal” zaklatja, pénzünetéseket sóz a nyakába, hanem mint segítőtársára, barátjára. De ezzel együtt, a közönség egy tekintélyes része hajlamos arra, hogy lenéző a rendőrt és lebecsülje képességeit. Vagyis — érdemtelenség — negatív a véleménye az izraeli rendőrségről. Szeretnénk azt elérni, tudatosítani a lakosságban, hogy nem több tisztelettel — de több megbecsüléssel, tekintettel azon emberekre, akik élet- és vagyonbiztonságuk fölött öröködnék...

Micháel Bochner (48), volt jugoszláviai földalatti harcos, aki három éven keresztül harcolt a németek ellen Tito partizánjai sorában. Izraeli karrierjét 24 évvel ezelőtt közrendőrként kezdte. Évről-évre emelkedett a ranglétrán és elvégezte az összes rendőrtanfolyamokat, köztük a biztonsági, valamint a kisebbbbségi kérdésekkel foglalkozó kurzusokat. És a sajtótiszti tanfolyamot is. Ez utóbbi kurzuson szerzett képesítése bizonyára hozzájárult ahhoz, hogy elnyerje új beosztását, az országos sajtófőnöki tisztségét, a rendőrség jeruzsálemi főparancsnokságán.

Három éves negevi szolgálata alatt szembeérték a különösen nehéz, fejtehető okozó rendőrségi problémákkal, bűnselekmekkel? — Minden bűnös, a legegyszerűbb betörés is, fejtehető okozó a rendőrségnek — válaszolja mosolyogva. — Ne felejtsük el: mi mindig talányok, rejtvények, megfékezésével foglalkozunk, megoldásokat keresünk, kutatjuk a hiányzó támpontot, amelynek segítségével el lehet indulni a képzelt, feltételezett vonalon

— Minden bűnös, a legegyszerűbb betörés is, fejtehető okozó a rendőrségnek — válaszolja mosolyogva. — Ne felejtsük el: mi mindig talányok, rejtvények, megfékezésével foglalkozunk, megoldásokat keresünk, kutatjuk a hiányzó támpontot, amelynek segítségével el lehet indulni a képzelt, feltételezett vonalon

— Erre büszke vagyok, büszkébb mintha egy nehéz, bonyolult bűnselejt sikerült volna kinyomoznunk — teszi hozzá. — Lehet, hogy

a bűntény felgöngyölítéséhez. És a ki nem derített, megoldhatatlan bűnselejt azt bizonyítja, hogy sokszor nem tudjuk a rejtvényt megféjteni. A tudás, a tapasztalat, a rutin nem elég — a sikerhez egy kis szerencse is kell...

— Visszatérve a kérdésre: ami több gondot okozott nekem, személy szerint, negevi működésem alatt, az nem egy szokványos bűnsejt volt. Nem bűnözőkkel kerültem szembe, hanem egy csoport fiatal házassal, asszonyaikkal, gyerekeikkel, akik törvényellenesen, illegálisan, beköltöztek egy új lakótelepbe. Miután a ház törvényes urai feljelentést tettek ellenük, a rendőrségre hárult kilakoltatásuk. Rendőri szempontokból nézve, ez nem jelent nehéz feladatot; kiküldünk a helyszínre kellő számú rendőrt és ők egy félóra alatt a parancsot már végre is hajtották.

A probléma ott volt, hogy nem szerettem volna az erőre támaszkodva eltávolítani őket. Kerestem a megoldást, hogy ne kelljen az erőszakhoz folyamodnunk. Vagyis szép szóval, rábeszéléssel odahatni, hogy saját akaratukból költözzenek ki. Ennek érdekében megmozdítottam az összes érdekelt szerveket: a városzhátat, a szociális intézményeket, a lakásügyekkel foglalkozó személyiségeket, akik igyekeztek meggyőzni a fiatal házastársakat. Két napos szüntelen tárgyalások után siker koronázta az akciót: a 16 család saját jószántából elhagyta a lakótelepet, nem kellett erőszakkal eltávolítani őket.

— Erre büszke vagyok, büszkébb mintha egy nehéz, bonyolult bűnselejt sikerült volna kinyomoznunk — teszi hozzá. — Lehet, hogy

NEM FOGY A KÁRMIÉLI WHISKY

A szeszital kedvelők táborára harsány üdvözléssel fogadták a sokat sejtető Ascot nevű első izraeli whisky „megszületését”. Az örvendetes eseményről részletes beszámót a sajtó, a rádió és a tévé, sőt a plakátokról is mosolyogtak ránk az elegáns estélyruhás hölgyek és a rak, amint a „2000 év után először Izraelben gyártott” eredeti skót whiskyvel köccintettek.

Azóta egy év telt el és az italos pohárba fulladtak mind azok a szép tervek, amelyek a Kármielben létesített whisky-gyártáshoz kapcsolódnak. Az üzemi megnyitások a tulajdonosok azt ígérték, hogy az izraeli gyártmányú skót whisky 90 százaléka exportálni fogják, de a mai napig mindössze 10 palackot küldtek külföldre a nemes italból.

Eredetileg egymillió palack gyártására készült fel a kármiel, eli üzemi, amelynek az elmúlt esztendő folyamán csak 120 ezer üveg Ascot whiskyt sikerült Izraelben előadni.

Pedig a whisky palack „jó benyomást kelt”. A dugóját az angol szalagon rajta van az angol nemesi címerekről ismert oroszlan és pajzs és mellette a gömbösis felirat „Eredeti skót whisky”. A palack „hasára” ragasztott négyzetes címke is a Kármielben gyártott ital eredeti szar mészát hirdeti, de ha valaki alaposabban megvizsgálja az apróbetűs szöveget, felfedezi az „előállítás” és palackoztatás a Nemzeti Destillars telepén, Kármiel, Izrael” szöveget!

A kármiel eredeti skót whisky először kizárólag héberbetűs címkével ellátva került a piacra, s csak néhány hónappal később ragasztottak angolbetűs feliratot a palack másik oldalára. Néhány hónappal később nagyobbodott az angolbetűs felirat és ugyanolyan arányban lett kisebb a héberbetűs címke, amíg teljesen elűnt. Ennek a „címke játéknak” az volt a célja, hogy felkeltse a whisky-ivó izraeli polgár érdeklődését az aranyos színű itallal teli kármiel palackok iránt és felvegye a versenyt a külföldről importált eredeti whiskyvel szemben.

Aki a múlt héten a kármiel whisky-gyártást járt, meglepetten látta, hogy a jellegzetes szagon kívül, amely megülte a desztilláló és palackozó termet, nyoma sem volt a nemes italnak. A hatalmas lepároló kazánok, ahol a külföldről hozott whiskyt kivonat felhígításához szük-

séges vizet desztillálják, hidegben, dologtalanul álltak a terem sarkában. A szelepekből ugyanis nem sűrűen a lepárlás egyik jellegzetes „mellékterméke”, a forró gőz. A desztilláló berendezés mellett asztalban néhány üveg üres és félig telt whiskys palack állt, de nem több, mint amelynyi egy átlagos izraeli ház összefojetelén található.

A vállalat titkárnőnek megvan a gyors, valószínűleg jól betanult magyarázat: „a raktárak zsúfoltság miatt kész áruval és ezért elhatároztuk, hogy néhány napra szabadságot adjunk a dolgozóknak” — mondotta a titkárnő. A whisky gyár 12 állandó munkása közül csak kettő tartozott a gyárban és ezek sem a whisky gyártásával kapcsolatos munkálatokkal foglalkoztak.

Dr. Viktor Rosenblatt igazgató, aki Egyiptomban született és onnan hozta magával a whisky gyártásához szükséges ambícióit és pénzeink egy részét, ezt válaszolta:

„A munkásokat Tel-Avivba küldtem, hogy résztvegyenek a Hilton-szálló előtti óriás sátorban megnyíló nemzetközi élelmiszeripari kiállítás whisky-részlegének előkészítésén”.

Vegyeszmárnóki diplomájának megszerzése után dr. Viktor Rosenblatt megalapította Egyiptomban az első whisky-gyárat. Rövid faggatás után beismeri, hogy az akkori Egyiptomban államosozó angol hadsereg parancsnokainak összeköttetésével sikerült kapcsolatot teremtenie a nagy skóciai whisky-gyárakkal és így kapott kizárólagos jogot arra, hogy az általa előállított esszenciából egyiptomi vállalatában „eredeti skót whisky” gyártson. Emec kapcsolatainak segítségével rövidesen Egyiptomban és környékén államosozó angol csapatok kizárólagos whisky-ellátója lett.

Amikor hűségét fogyasztói, az angolok, kivonultak Egyiptomból, kellemetlen helyzetbe került dr. Rosenblatt, mert a helyi mohamedán lakosság nem iszik szeszitalt. Helyzete akkor sem javult, amikor elhagyta, mert az izraeli lakosság évi maximális whisky-fogyasztása sem tette rentálissá egy helyi whisky-gyártást.

Olyan alacsony volt a whisky-fogyasztás Izraelben, emiérték vissza a 60 éves Rosenblatt — hogy még a gyártásához elengedhetetlen fontosságú jóminőségű vizet sem

KÜLVÖNVELEMÉNY

EGYENLŐ MÉRTÉKKEL

Irta: KÁRMIEL JOCHANAN

Méir Káhána rabbi, a Zsidó védelmi Liga vezetője, az utóbbi időben határozottan nem tetszik nekem. Jó véleményem és szimpátiám csak addig volt Káhána iránt, amíg Amerikában működött. Ott valóban nagyon hasznos és jó munkát végzett mindkét téren, amely működésének középpontjában állt.

Hasznos és okos dolog volt nagyjából külvárosi zsidó fiatalok megszervezése abból a célból, hogy az elburjánzott antiszemita hullámmal szemben a saját erejüket vegyék igénybe. A legtöbb helyen ez az akció el is érte a legreménytel. Antiszemita betyároknak általában az a tulajdonságuk, hogy csak akkor hősködnék, ha az rájuk nézve semmi veszéllyel nem jár. Ha észreveszik, több esély van arra, hogy az ő fejüket törjék be, mint hogy ők törjenek be más fejeket, akkor hamarosan elkorotródnak az ilyen „nem tisztességes játékszabályok” színhelyéről.

Még inkább tetszett nekem Káhána rabbi és a Liga akciója Amerikában a szovjet zsidók alijizásá mellett. Először is tevékenységükkel aláhúzták azt a tényt, hogy itt olyan problémáról van szó, amely az egész világ zsidóságára tartozik, másodsor pedig kiderült, hogy működésük a legkomolyabb

szövívoévé léptettek elő, jellemző az egyik bucsúünnepélyen elhangzott ösztinte mondat:

ez az eljárás — egyes vélemények szerint — a rendőrség gyengeségét bizonyítja, pedig éppen fordítva van: a humanitás az izraeli rendőrség erős oldala. Nem tudok megelégedezni a tanításról, amelyet a szülői házban szívtam magamba és amely végigkísért egész életem át. Édesnyámtól az emberszeretetet, az ember megbecsülését tanultam — édesapától a munka tiszteletét...

Beér-Sáva és a Negev lakossága sikeres és gyümölcsöző munkát kíván távozó rendőrfőnökének új és fontos beosztásában — felfelé ívelő karrierje egy újabb állomásán.

mértékben zavarja és bosszantja az oroszokat. Ez pedig már önmagában véve is komoly eredmény.

A legszembizonyíték erre éppen az egyik, az oroszok által a Szovjetunióba meghívott küldöttség benyomásai voltak. Ziva Jávri szövívoaloldali beállítottsága, tel-avivi újságíró-nő gunyolódva számolt be arról, hogy Moszkvában Mose Daján mellett a leggyűlöltebb és leg többet szidalmazott ember Káhána rabbi. Ziva Jávri — aki a „nagy szovjet nép” vendége volt, ezt persze Káhána ellen hozta fel, az én szememben azonban ez a legnagyobb kitüntetés, ami a rabbi csak érthet.

Az is dicsőretelmű, hogy Méir Káhána nem tartozott azok közé, akik vízet prédikáltak és hort isznak. Ő azt hirdette, hogy a zsidóknak nincs helyük Amerikában, tehát levonta ebből a személyes következtetéseket és alijizott.

Amióta azonban Méir Káhána rabbi itt él közöttünk, úgy látszik, nem képes egy-lettore megtalálni a helyét a teljesen más körülmények között, és hibát hibára halmoz. Jó szándékáról ma is meg vagyok győződve, de ennek csak akkor lenne értéke, ha az, amit cselekszünk, nem árt többet annak az ügynek, amelynek szolgálatában állunk, mint amennyit használ.

Itt van például azoknak a leveleknek az ügye, amelyeket Káhána rabbi és a Liga küldt különböző izraeli és a felszabadított területeken élő araboknak, kivándorlásra próbálva rábeszélni őket és egyben anyagi segítséget is ígér nekik a kivándorlászhoz.

Először is semmi esetre nem írnek alá egy ilyen levelet, mert én nem élek a demográfia félelmében és azt hiszem, hogy az araboknak módjuk van szabadon és békésen élni izraeli uralom alatt, anélkül, hogy az, akár Izraeli biztonságát, akár annak zsidó jellegét veszélyeztesse.

Persze, ha egy nacionalista érzelmű arab azzal fordulna hozzám, hogy ő nem árt jól magát zsidó uralom alatt, és ki akar az országból kivándorolni, nem beszélném le erről. Ez az ő dolga, joga van hozzá, mint ahogy joga van maradni is. Eppen ezért nem beszélnek rá senkit a kivándorlásra.

Tul azon, hogy elvileg nem értek egyet Káhána rabbi akcióival, még az a kifogásom is van ellene, hogy komolytalan, hatástalan, izléstelen és éppen ezért ártalmas is. Tegyük fel, hogy valaki tényleg azt hiszi, csökkenteni kell az Izraelben élő arabok számát. Annak valóban az a módja, hogy a telefonkönyv alapján kikeresett címekre leveleket küld, s rábeszéli őket a kivándorlásra? Azonkívül, akinek egy lyukas vasa sincs a zsebében, az hogyan engedheti meg magának, hogy anyagi segélyt helyezzen mások kivándorlásához kiltátsba. Káhána rabbi, gondolom, már az első konkrét esetben zavarba jönne, ha teljesítése kellene ígértét, azonkívül arra is kíváncsi vagyok, hogy talán a befizadó országok, amely per se az arab kivándorlónak is alkalmas lenne.

Szóval, mint mondtam, ilyen nehéz és érzékeny dologban nem szabad könnyelműen, felelőtlenül, komolytalanul és izléstelenül viselkedni.

Másrészt viszont, ha a könnyelműség, komolytalanság és izléstelenség bűnselekmény lenne, akkor az államnak sürgősen újabb hatalmas börtönöket kellene építenie abból a célból, hogy mindazoknak, akik ezt a főbenjáró bűnt elkövetik, legyen fedél a fejük fölött. Eppen ezért megletenéssel és csodálkozással vettem tudomásul, amikor a rendőrség házkutatást tartott a Liga irodájában. Az irózetpet, amelyen az említett leveleket gépteltek, mint „bűnsejt” lefogalták és bejelentették, hogy bűnügyi eljárást indítanak Káhána rabbi ellen.

Nem vagyok jogász és így nem tudom, hogy lehet-e találni paragrafust, amelynek alapján az eljárás el lehet indítani. Miután tanácsot — még rossz tanácsot is — szabad adni, ha valaki nem fenyegeti meg az illetőt, nehezen tudom elképzelni, miként lesz ebből bűnper. Mégkevésbé ítélet.

Ez azonban nem különösebb gondom. Amit nem értek, hogy mi az a mérték, amelynek kell a törvény és a jog fegyverét alkalmazni a polgárokkal szemben.

Lehet, hogy a Liga a levelek szétküldésével valóban megsértett bizonyos paragrafusokat. Nem tudom, bár nem hiszem. Abban azonban biztos vagyok, hogy a rendőrség és az államügyesség tucatnyi — szintén politikai jellegű — esetekben nem avatkozott be, és nem indított eljárást, amikor százezrek több ok lett volna erre, mint Méir Káhána rabbi esetében.

Csaknem unalmas és felesleges már felsorolni, hogy különböző „haladó” körök részéről hány esetben történt a legsúlyosabb és a legújabbabb uszítás az állam, a hadsereg, mindnyájunk ellen. Itt azonban a hatóságok csak akkor léptek közbe, amikor ezek a haladó elemek a nagy haladásukban eljutottak a szriait kémszervezetig. A katonai szolgálat megtagadására való uszítás nem volt elegendő házkutatás és eljárás indítására.

Egy jogállamban annyit el lehetne várni, hogy egyenlő mértékűségeket alkalmazzanak a szólásszabadság és a véleménynyilvánítási szabadság alkalmazásánál. Az eddigi gyakorlat ilyen téren távolról sem meggyőző.

EZÉRT HÁBOROG A VATIKÁN...

Irta: BARKAY ZEEV

Háborognak tehát a vatikáni diplomata-
déltek Golda Meír nyilatkozatai körül, kü-
lönös tekintettel a Mááriv mult pénteki szá-
mában közölt interjúra, amely részleteket közöl
a pápával folytatott beszélgetésről. Bizonyos
szempontból indokolt e megrökönyödés: poli-
tikások általában nem szokták felfedni leg-
belsőbb személyes érzéseiket partnereikkel foly-
tatott beszélgetéseik során, vagy, ha igen, ezt
legfeljebb kései emlékirataikban teszik, ami-
kor az esemény már aktualitását veszítette,
az érintett személyek pedig vagy nincsenek
az élők sorában, vagy rég visszavonultak a
közéletől. Ez érthető is: a politika rideg, cin-
ikus, számító játék. Hogy milyen gondolatok
húzódnak meg a mosolygó diplomata-álar-
c mögött, azt jobb, ha nem tudja meg a kö-
zönség. Mindenesetre, őszinte, meleg emberi ér-
zéseknél vajmi kevés keresni valójuk akad
ezen a téren — a játékszabályok nem is erre
épülnek.

Az említett vatikáni körök leplezetlen meg-
újítószellel hangoztatják, hogy eddig minden
állam- vagy kormányfő, beleértve Johnson, Ni-
xont, Podgornijt, Títót, Heath-t, a legteljesebb
titokban tartotta az Öszenteséggel folytatott
beszélgetés részleteit — míg ugyanakkor Golda
Meír nemcsak, hogy szakított ezzel a kö-
télőz diplomáciai hagyományával, hanem azt a
pápára nézve sértő módon tette.

Valóban ilyen anti-diplomata volna az a Golda
Meír, aki nem ma kezdte politikai pályafu-
tását, s akinek éles esze, józan ítélőképese-
ge, nem túl csillogó, de kiegyensúlyozott
beszédstílusa őszinte tisztelőket szerzett szá-
mára a világ minden részén?

De hiszen, ha végigolvasunk ezt az inter-
jú, megállapíthatjuk, hogy Golda Meír egyet-
len részletet sem árult el a megbeszélés ugye-
nevezett „erdemleges” részéről — ezt csak
olyan nagy vonalakban érintette, mint minden
más politikai tette volna helyében. Ami rend-
hagyó és egyben megkapó ebben az interjú-
ban, az, hogy csupa érzés: csupa szívből fakadó
tisztá indulat; csupa eszköztelen, őszinte
felhőre a zsidó sorstragédiának. Ebből a
szempontból valóban precedens nélkül álló a
miniszterelnökök által adott nyilatkozatok tör-
ténében: olyan emberi, mintha nem is hiva-
tásos politikus szájából hangzott volna el:

„...Es akkor azt mondtam neki: Megeskü-
dünk, hogy soha, de soha többé nem fog-
nak zsidókat gázkamrába terelni, minden

főünk telhető elkövetünk, hogy soha többé
ne legyenek zsidó menekültek! És nincsenek
többé zsidó menekültek, mert minden zsidó-
nak van már hová mennie, ahol egyenjogú
polgárként élhet.”

Igaz: nem diplomata iskola retorika-óráján
tanult kifejezésmód ez. Semmi kétségünk az-
iránt, hogy, mondjuk Aba Even megfogal-
mazásában egészen másképp hangzott volna
mind ez, mind pedig a többi részlet: s ta-
lán akkor kisebb lett volna a megrökönyö-
dés is a hivatásos diplomata-körökben.

Csak hogy — ha már külügyminiszterünk-
nél tartunk — Aba Even Délafrikában szüle-
tt és nem Kiebben; ennél fogva, minden tisz-
ta zsidó érzése mellett — amihez kétség nem
fér — sem érezheti azt, mint amit Golda
érezett, akiben a kievi pogrom még mindig
kiírthatatlan és sajgó fájdalom, olyan emoci-
ókat lobbant fel, amelyek senki másban nem
lakozhatnak! Bennünk, magyarországi zsidók-
ban sem, mert habár mi is átvészeltük a náci
pokol kínjait, az üldözöttség ez a fajtája
elkerült bennünket.

„...Voltak feszült pillanatok. Éreztem, hogy a
kereszt emberének mondom ezeket a sza-
vakat, aki annak az egyháznak az élén áll,
melynek szimbóluma a kereszt: az a kereszt,
melynek nevében zsidókat öldösket a nemze-
dékek során. Nem tudtam szabadulni ettől
az érzéstől: hozzám tapadt, kísért egész idő
alatt. S ő érezte, hogy egy zsidó asszony ül
vele szemben. Ekkor mondtam: Történelmi
pillanat ez!”

Johnson, Nixon, Podgornij, Tito, Heath!
Hozzák hasonlítják a Vatikán keneteljes
stílusú diplomatái a kievi pogrom menekült-
jét! Mintha ezen államférfiak népei ugyan-
olyan kapcsolatban állnának a katolikus egy-
házzal, s általában, a kereszténységgel, mint
a zsidó néppel!

Azt várta volna el talán a Vatikán Golda
Meírtől, hogy ugyanolyan kifejezésetlen lár-
va-arccal folytassa le a beszélgetést a pápá-

val, ahogyan nyilvánvalóan Podgornij tette,
aki szintén nem tartozik a Szentszék legrajon-
gobb hívei közé. Csak hogy Podgornij meg-
engedhette ezt magának — neki a kievi, vagy
az évszázadok során ismétlődő egyéb pog-
romokhoz legfeljebb annyi köze lehetett, hogy
valamelyik őse, hozzátartozója talán maga is
a zsidó kisvárosokat feldúló, lakosait kard-
éltre hányó hajdemákokhoz tartozott... Mit
jelentett neki szembenézni a pápával? Még
egy ideológiai-politikai ellenfél a sok közül,
akivel rideg megfontolások, érdekek szem-
előtt tartásával lehet és kell tárgyalni: minden
személyes érzelem nélkül. Milyen egyéni kap-
csolatai, emlékei is lehetnének a pápával, aki
mégiscsak nem is a görögkeleti, hanem a ró-
mai katolikus egyház feje.

Biztos, hogy ő s a többi említett politikus
nem tárt fel semmit belső érzéseiről a pápá-
val történt találkozó után — mert ilyen ér-
zései sem voltak, nem is lehettek.

És Golda Meír?

„...Átható tekintettel nézünk egymást. A sze-
membe mélyesztette pillantását, s én nyílt, e-
gyenes, kemény tekintettel viszonoztam. Elha-
tároztam, állom a tekintetét, nem sűrűm le a
szemem; nem, semmiképp, semmi módon! S
nem vettem le tekintetem róla, álltam végig
a pillantását!”

Ime, néma, hősi és dicsőséges küzdelem, ame-
lyet csak az érthet meg, aki, vagy zsidó,
vagy nagyon ember: A galut kétezzer éve alatt
hányszor álltak megalázott és megvalázott,
megtiport zsidók lesütött szemmel egyházi
és világi hatalmasságok előtt! Hiszen már
fel sem merték emelni tekintetüket, legfeljebb

az égre, ahonnan az egyre keslekedő megvál-
tást remélték!

S a pápa öszentesége? Nincs-e hozzászokva
ahhoz, hogy előtte földre sül mindenki pillan-
tását — különösen, ha még asszony is az il-
lető. De farkasszemet nézni vele s ezzel együtt
a Gyözedelmes Anyaszentegyházzal; majd utá-
na még közhírré is tenni — nem kihívás-e
ez a Vatikánnal szemben, ahol minden szer-
tartás, tradíció, szimbólum??

Ha a Vatikán megengedhette magának,
hogy vulgárisabb nyelvezetet használjon, nyí-
lvan így fejezné ki magát: „Hogy jön ahhoz...?”

Ezt persze, nem teheti meg Federico Ales-
sandrini vatikáni szövívő sem, aki, most, mel-
lesleg, — római lapjelentések szerint — „iga-
zolja látja magát” előző kijelentéseiről, mint-
ha csak mondaná: „Látjátok, én rögtön tud-
tam, kivel van dolgom...”

Hogy azonban mégse tűnjünk teljesen el-
fogultaknak önmagunkkal szemben, megállá-
píthatjuk, hogy volt ennek az interjúnak né-
hány sora, amely nyugodtan kimaradhatott
volna, annál is inkább, mert nem magát a
találkozót, hanem annak előzményeit érint-
tette.

„Mielőtt a vatikáni találkozóra mentem vol-
na, azt mondtam kísérőimnek: — Nézzétek
csak, mi történik itt? Én, Mose Mosovits
asztalos lánya, találkozóra megyek a Szent-
székkel, a római pápával. Megjegyezte erre
egyik emberünk: — Ugyan, ugyan, Golda!
Az asztaloság nagy tiszteletnek örvendő szak-
ma itt.” (Célzás Szent József, az ács” néven em-
leget, a héber szöveg azonban a „nágár” azaz

„asztalos” kifejezést használja).
Közepesen szellemes anekdóta ez, mely ar-
ra jó, hogy szájról szájra terjesszék, esetleg
helyet kapjon a lapok „Apróságok” rovatá-
ban. Ebben az esetben nem is kell komolyan
venni. De így, miniszterelnöki nyilatkozatban,
még ha mégoly közvetlen hangú is, határozot-
tan van benne némi tapintatlanság, amely o-
kozhat bizonyos visszatetszést a Vatikán kö-
reiben, habár semmiesetre sem olyan méltal-
ankodást, amelynek tanúi vagyunk.

És semmiesetre sem von le semmit mind-
abból, amit Golda Meír említett interjúja so-
rán kifejezésre juttatott. Mert van egy tör-
vény: az igazságot ki kell mondani, annak
valaha, valahol, valamilyen formában el kell
hangzani; nem fontos, milyen közvetlen kö-
vetkezményekkel jár!

Golda Meír az igazságot mondta, a mi
igazságunkat, az a helyén és azon személy
előtt, ahol ez az igazság már rég megért a
kimondásra. S ha ezt közhírré tette — mi a
kivétel ebben?

Eljön majd az idő, hogy Izraelnek olyan
miniszterelnöke legyen, akinél nem kísért már,
személyi élmény formájában, sem pogrom,
sem gettó, sem sarga csillag, sem Auschwitz.
Ezt akarjuk, ezért vagyunk itt! O úgy ill
majd a pápával szemben, mint minden más
politikus: Johnson, Nixon, Podgornij, Tito,
vagy Heath: Ő már nem fogja érezni az évez-
redek igazság kimondásának kényszerét —
mert megtette ezt helyette Golda. De addig —
addig joga van Golda Meírnek, és nekünk
mindannyiunknak, akikben a vér és könny
emléke még elevenen lüktet, hogy szabályt
és konvenciót félretéve alapvető emberi jogai-
nkhoz híven s emberi érzéstől fűtte közöl-
jék igazságukat, ott, és abban a formában,
ahol szükségesnek tartjuk. Ha nem így ten-
nénk hűtlenné lennénk önmagunkhoz; ez
pedig nagyobb és megbocsáthatatlanabb bűn,
mint kiváltani a Vatikán diplomatáinak roz-
szállását.

ESIK ESŐ, HULL A HÓ

— MIT OLVASUNK RÓLA A TNÁCHBAN ÉS A TALMUDBAN —

Mire e sorok nyomdafestéket látnak, el-
ál az eső és elolvad a hó, de az emléküik
megmarad jó ideig bennünk, különösen fővá-
rosunk lakóinak emlékében.
Az eső szót a Bibliában Bóresit 7. fejeze-
tének 12. versében a vízözönnél találjuk elő-
ször. Ez az eső azonban elütött az azóta
megszokott esőtől. Akkoriban a vízár min-
denúgyon tápanyagot nyert, úgy a földalati
forrásokból, mint a szakadó felhőkből.
(Deutsch) „A hatszázadik évében Noé éle-
tének a második hónapban, a hónap tizen-
kettedik napján, ezen a napon felfakadtak
a nagy mélység minden forrásai és az ég
csatornái megnyiták. És volt az eső a föld-
ön negyven nap és negyven éjjel.” (7, 11, 12).

A galutban városi embernek terhes volt,
ha esett az eső, megdölt a mozgásában,
a kedvtelésében. Nem így azonban Izrael-
ben, itt mindenki össze van növe a földdel
és itt ritka vendég is az eső. Itt naponta
háromszor is esőért fohászkodik a zsidó a
téli hónapokban. Itt őszutóján a szomsz-
os föld a hasadékokon keresztül kintja a szá-
ját eső után, mintha ő maga is esőért kö-
nyörögne.

Volt az úgy, hogy büneiért szárazsággal
sújtotta az Örökkévaló a népet. Achábot is
azzal büntette, hogy nem volt az országban
sem harmat, sem eső, még a patakok is ki-
száradtak. Most kegyes hozzánk az Ég, bő-
ségesen hullajtja ránk áldását.

Megrendítő szavakban írja le Jeremiás a
szárazságot: „Gyászol Jehuda, kapui pedig
elkorhadnak, busulva ülnek a földre és Je-
ruszalemet jalkiáltása felzár. És hatalmasai
vizért küldték jobbágyaikat, odajöttek a göd-
rökhez, nem találtak vizet, visszatértek üres
edényekkel, szegyenkeztek, meggyaláztattak
és beborították fejüket a szégyen miatt). A
föld miatt, amely megrettent, mert nem volt
eső az országban, szegyenkeztek a földmive-
sek, beborították a fejüket. Mert a száraz-
ság is, amit szült, elhagyta, mert nem volt
pázsit. És a vadzamarak a hegycsucokon
álltak, levegő után lihegtek, mint a saká-
lok, epedtek a szemeik, mert nincsen fű.”
(14, 2—6)

Ennek ellenkezője Joél jóvendőlése: „Ne
félj, föld, ujjongj és örvendj, mert nagyokat
mivelt az Örökkévaló! Ne féljtek, mező vad-
jai, mert megöldültek a pusztá yanái, mert a fa
megsteremtettem gyümölcsét, fügefa és szőlő-
lőtő adták erejüket. És ti Cion fia, ujjong-
jatok és örvendjétek az Örökkévalóban, a ti
Istenetekben, mert adta nektek az igazsá-
ga tanítóit és hullatott nektek esőt, meg ő-
sz esőt és tavaszi esőt az első hónapban.
És megtelnek a szőlők gabonával és áradoz-
nak a prészházak mustóval és olajjal... Es
enni fogtok, enni és jóllakni és dicséritek
az Örökkévalónak, a ti Isteneteknek a nevé-
t, ki csodálatosan cselekedett veletek s nem
fog megszégyenülni népem örökre.” (2, 21-
24, 26)

A Példabeszédek azt is megmondják, mi
hozza az esőt, vagy ahogy azt Salamon o-
lyan gyönyörűen kifejezi: szüli. „Az északi
szél esőt szüli.” (25, 23)

Jechezkél az esőt romboló eszközzel állít-
ja be az Örökkévaló kezében Góg ellen: „És
ítéletre szállok vele dögvésszel és vérrrel, ára-
dó esőt és jégeső köveit, tüzet és ként hull-
latok rá és csapataira és a vele lévő sok
népre.” (38, 22)

A felhős ég és a táncoló szél nem min-
dig hoznak esőt: „Felhő meg szél, de nincs
eső” — mondja a példabeszéd. (Példab.
25, 14)

Ezekiel Izrael szebb jövőjét a következ-
képpen festi: „És teszém őket... áldással
és lebecsölöm az esőt a maga idejében, ál-
dáos esők lesznek. És megadja a mező fá-
ja az ő gyümölcsét és a föld megadja ter-
mését és biztonságban lesznek földülkők; és
megtudják, hogy én vagyok az Örökkévaló,
midőn eltöröm jármuk rudjait és megmentem
őket leigázóik kezéből. És nem lesznek töb-
bé prédál a nemzeteknek... és biztonság-
ban laknak és nincs, ki feljleszti. (34, 26,
33)

Ma sem tudná az izráeli tavaszt így be-
mutatni a legnagyobb költő sem: „Kölj föl,
kedvesem, én szépem és jöjj. Mert ime a
tél elmúlt, az esőzés elvonult, elment. A vi-
rágok mutatkoztak az országban, az ének
ideje érkezett és a gerle hangja hallat-
szott országunkban, a fügefa érlelni kezdte
gyümölcsét s a szőlők-vők virágban állnak,
illatot adnak, kelj föl, kedvesem, én szépem
és jöjj.”

De mit kell tennünk, hogy esőt kapjunk?
Egyszerű a dolog: „Énekeljétek az Örökké-
valónak hálaszóval, zengjétek Istenünknek há-
rfával. Aki felhőkkel borítja az eget, ki esőt
készít a földnek, ki fűvet sarjaszt a hegye-
ken; megadja kenyérét a baromnak, a hol-
lófiaknak (Zs. 147, 7-9) (Lásd még Vajikrá
26, 4-14 stb.).

Persze, az Irás a hóról sem feledkezik
meg. Vajon fölseng-e a Líbanon hava? —
kérdi Jeremiás. (18, 14)

A zsoltóros király is, amidőn Jeruzsálemet
arra biztatja, hogy dicsőítse az Örökkévalót,
azzal is kiemeli többek között jóságát, hogy
békét tesz a határain, buzának javával jól-
lakatja. De aki havat is ad, akár a gya-
p (Folytatása a 16. oldalon)

LÖWENKOPF KÁLMÁN

11777 : 10777

»FIATÁL PÁROK«

Sikun Ovdim akkor kezdett lakásokat épí-
teni, amikor ez a házaspár még fiatal há-
zas volt. Ma a Sikun Ovdim több lakást
épít fiatal pároknak minden más közismert
közintézménynél vagy magánvállalatnál.
Az a fiatal pár, amely ma lakást vesz a Si-
kun Ovdimnál, érvényesítheti lakhat ebben a
lakásban, mint ahogy ma sokezer, évtizedek

előtt épült lakás szolgálja megelégedett la-
kóit.
Mert a Sikun Ovdim minden lakása a leg-
jobb minőségű és az építkezés terén sok év-
tizedes gyakorlattal és tudással rendelkező
vállalat felelősségével és felügyelete alatt
készült.

A Sikun Ovdim lakás — nemzedékekre szól

A HETI SZIDRA

— J I T R Ó —

És meghallotta Jitró, Midján papja, Mózes apósa mindazt, amit Isten Mózesnek és népével, Izráellel cselekedett, hogy kiválasztotta az Örökkévaló Izráelt Egyiptomból... És ment Jitró, Mózes apósa Mózeshez, annak fiaival és feleségével a sivatagba, ahol táborozott. Isten hegyéhez... És örvendett Jitró mind a jó miatt, amit az Örökkévaló művelt Izráellel, hogy megmentette az egyiptomiak kezéből. És szólott Jitró: Legyen áldott az Örökkévaló, aki megmentett benneteket az egyiptomiak hatalmából és Fáraó kezéből, aki megmentette a népet az egyiptomiak hatalma alól... (Sémot 18, 1—10)

Az egyiptomi kivonulás olyan világesemény volt, hogy az akkori primitív hírközlési technika mellett is messze földön tudomást szereztek róla. Reakció szempontjából bővebben három példát tanulmányozunk: a közel-keleti népeket. Amellett és Jitrót.

Mi volt az akkori Közép-Kelet reakciója? Amikor híre járt annak, hogy az Örökkévaló kiszámította a Sásteneget a zsidó nép számára, a népek szörnyen megijedtek. Valóságilag remegtek féltelmükben. Tény azonban, hogy nem kezdtek akcióbá, nem alakult ki egységes zsidó-ellenes front. Más volt azonban Amalék reakciója: a hír hallatára mozgósította hadseregét és minden ok nélkül megtámadta Izráelt. Jitró volt az egyetlen, aki logikus következtetéseket vont le az eseményekből. Elhatározta, hogy látogatást tesz a zsidóság főhadiszállásán és esetleges gyűjtőcéljából behatóan tanulmányozza a zsidók hitét és életmódját.

Gyakran halljuk manapság: ha ma mutatna az Örökkévaló ilyen kézzelfogható csodákat, csupa százaszázalékos hívő lélek járna a földön. Az egyiptomi kivonulást követő reakció épp az ellenkezőjét bizonyítja. A többség egyszerűen megbénult, várakozó álláspontba helyezkedett, az egyik nép ok nélkül provokálta a zsidóságot, míg Midján papja volt az egyedüli, aki helyes lépésre határozta el magát.

★

Vájchád Jitró, és örvendett Jitró — mondja az Irás és nyomban megtudjuk az okát is: Nem azért, mert az egyiptomiak megbűnhődtek, hanem azért, mert Isten sok jót tett Izráellel.

A Midrás nem tartja olyan természetesenek Jitró örömét. Ezért a „vájchád“ szót úgy értelmezi, hogy „a hír valósággal helyesített Jitró husabá“. Borzasztón szívére vette Egyiptom katonái kudarcát. Fájálta a dolgot. Ezért is vált közmondássá: „Prozelita (zér) előtt ne mondj rossz szót arról a népről, amelyből az illető származik, még akkor sem, ha nem ő maga, hanem üggyök, tiz nemzedékkel előbb tért át a zsidó hitre...“

Újkori magyarázók azt fejtetik, hogy a szó szerinti fordítás és a Midrás-féle magyarázat között nincs ellentét. Mindkét verzió történelmi tényeken alapszik. Így viselkedik minden „gói“, akinek lánya zsidóhoz ment férjhez és „főzsidó“ unokákat szült neki. Az ilyen ember természetes módon minden idegesség nélkül, szívének egész megléve a góji világhoz tartozik, szereti ezt a világot, de ugyanakkor szereti a lányát is, aki sorsát a zsidókhoz kötötte. Ugyanúgy szereti unokáit is. Amikor konfliktus robban ki a zsidó-góji között és azok áldozatai, a zsidók között, az ilyen góji családok lelki ürvessébe kerül. Nem tudja, kinek a pártját fogja, kinek drukkollon. S ha esoda folytán a zsidók megmenekülnek, az egyik oldalon örvend a győzelemnek, de ugyanakkor úgy érzi, mintha éles késsel hasítanának a husába.

A magyarázók a sorrendből is messzenem következtetéseket vonnak le. Előbb azt olvassuk, hogy Jitró tudomást szerzett az egyiptomi kivonulásról. Ekkor még nem örvendett, mert nem tudta: hajlandó lesz-e Mózes visszafogni a feleségét, vagy sem. Viszont amikor megérkezett a zsidók főhadiszállására, és látta, hogy fejedelmi pompával fogadják, ugyanakkor Móse boldog, hogy viszontlátja feleségét és gyermekeit, csak akkor „örvendett Jitró mind a jó miatt, amit az Örökkévaló művelt Izráellel“. Ekkor nyilvánult meg nála az említett lélekhasadás: míg egyik oldalán örvendett a zsidók szerencsés megmenekülésének, a másik oldalán öszintén fájálta, hogy az egyiptomi hadak üldözés közben elpusztultak.

★

Véget ért a nagy dráma, az egyiptomi kivonulás. A zsidó nép már utban van az ősi ország felé. Tenger választja el őket Egyiptomtól, és csak most, hogy a rablincsek végleg lehallottak kezükről, és új, szabad népzeti élet felj mennek, — csak most képesek felfogni az ézi hanzot: „Es ti lesztek számomra papok bíróid és megszentelt nép!“ Csak most vannak lelkiileg abban az állapotban, hogy vállalják a Tant, amely a nép nemzeti függetlenségének az alapja: „En vagyok az Örökkévaló a te Istened, aki kivettetlek Egyiptom országából, a szolgaság házából“.

Bővebben az Örökkévaló alaposan szemügyre vette az összes népet, de egyik sem volt annyira alkalmas és méltó a Színáj Szövetségre, mint a zsidó nép. Az Örökkévaló végig tekintett az összes generációkon, de magában a zsidó népben sem talált még

egy nemzedéket, amely annyira alkalmas és méltó lett volna a Színáj Szövetségre, mint az Egyiptomból kiszabadult nemzedék. Bővebben azt is megírták, hogy az Örökkévaló sorra vette a világ különböző országait, de nem talált még egy országot, amely annyira alkalmas és méltó a zsidó nép számára, mint Erec Jiszrael.

„Most tehát, ha hallgató hallgatók hangomra, megtartjátok szövetségemet, akkor értékes kincs lesztek számomra az összes népek közül, mert enyém az egész föld“. Akadnak közöttünk is csoportok, amelyek viselkednek arról a gondolattól, hogy mi vagyunk az Örökkévaló kiválasztott népe. „Ata báhártanu mikol háámim...“ Ezek a szűzlelkek nyilván kétségbeesnek, amikor hallják Rábi Simon Bár Jocháj véleményét. Ő állapította meg ugyanis, hogy az Örökkévalónak nem volt más kintja. Alaposan körülnézett a népek között, de nem talált se jobbat, se méltóbbat, se alkalmasabbat. Kénytelen volt a zsidóság mellett dönteni. A döntés mellett azt Avrahám Avinu példája, aki felismerte az egy élő Isten. Ennek fia, Jicchák aki hajlandó volt feláldozni magát az istenhit és hűség oltárán, továbbá Jákob, aki semmilyen veszélytől és kockázattól nem riadt vissza, csakohy visszatérhesen az ősi földre. Nem utolsó sorban a döntés mellett szóltak az ő fia is, akik atyjuk halálós ágyánál fennhangon vallották: „Halljad Izráel, Isten, a mi Istenünk, az egyetlen egy Isten!“

Szabad ég alatt vállalták a zsidók a Tórá, a legnagyobb nyilvánosság előtt, nehogy bárkinek is oka legyen panaszra. A Tóra törvényei közzismertek, ez nem titkos tan, aki akarja, — e törvények szerint rendezheti be életét. A zsidó nép ragaszkodását a Tórához azonban csak akkor tudjuk kellőképpen értékelni, ha meggondoljuk, mennyire hatástalan maradt, mennyire nem fogott a népeken az erkölcsi tan.

A mi nemzedékünk két diktatúrával ismerkedett meg közelebbről: a hitleri és a sztálini rendszerrel. S jöhetne meg és föld választotta el őket egymástól, mindkettő a Tórában látta a rendszerére leselkedő legnagyobb veszélyt. Az a szemlélet, amelyet a zsidóság évezredek óta merit a Tórából, elmentmond a zsarnokságnak, az önkénynek, az erőszaknak. Hitler úgy akart megszabadulni ettől a veszélytől, hogy halálra ítélte ennek a szemléletnek a hordozóit, a zsidó népet, míg Sztálin előbb asszimilációval próbálkozott, erőszakos módszerekkel igyekezett elfojtani a zsidó szellemet, a Tóra hatását. Élete alkonyán már arra vetemedett, hogy fizikailag is elpusztította a zsidó kultúra hordozóit, a zsidó irókat, költőket, tudósokat, művészeket. És most, két évtizeddel a zsarnok halála után, szemtanúi vagyunk annak a nagy drámának, amelynek az orosz zsidóság önmegmészé és zsidó hittvallása a neve.

★

Kétségtelen, hogy a Goida Méir miniszterelnök és a pápa közötti találkozás — amelyet maga a pápa is „történelmi pillanatként“ nevezett — fordulópontot jelent Izráel állam és a Vatikán viszonyában. Érthető módon minden idegesség nélkül, szívének egész megléve a góji világhoz tartozik, szereti ezt a világot, de ugyanakkor szereti a lányát is, aki sorsát a zsidókhoz kötötte. Ugyanúgy szereti unokáit is. Amikor konfliktus robban ki a zsidó-góji között és azok áldozatai, a zsidók között, az ilyen góji családok lelki ürvessébe kerül. Nem tudja, kinek a pártját fogja, kinek drukkollon. S ha esoda folytán a zsidók megmenekülnek, az egyik oldalán örvend a győzelemnek, de ugyanakkor úgy érzi, mintha éles késsel hasítanának a husába.

A magyarázók a sorrendből is messzenem következtetéseket vonnak le. Előbb azt olvassuk, hogy Jitró tudomást szerzett az egyiptomi kivonulásról. Ekkor még nem örvendett, mert nem tudta: hajlandó lesz-e Mózes visszafogni a feleségét, vagy sem. Viszont amikor megérkezett a zsidók főhadiszállására, és látta, hogy fejedelmi pompával fogadják, ugyanakkor Móse boldog, hogy viszontlátja feleségét és gyermekeit, csak akkor „örvendett Jitró mind a jó miatt, amit az Örökkévaló művelt Izráellel“. Ekkor nyilvánult meg nála az említett lélekhasadás: míg egyik oldalán örvendett a zsidók szerencsés megmenekülésének, a másik oldalán öszintén fájálta, hogy az egyiptomi hadak üldözés közben elpusztultak.

Véget ért a nagy dráma, az egyiptomi kivonulás. A zsidó nép már utban van az ősi ország felé. Tenger választja el őket Egyiptomtól, és csak most, hogy a rablincsek végleg lehallottak kezükről, és új, szabad népzeti élet felj mennek, — csak most képesek felfogni az ézi hanzot: „Es ti lesztek számomra papok bíróid és megszentelt nép!“ Csak most vannak lelkiileg abban az állapotban, hogy vállalják a Tant, amely a nép nemzeti függetlenségének az alapja: „En vagyok az Örökkévaló a te Istened, aki kivettetlek Egyiptom országából, a szolgaság házából“.

Bővebben az Örökkévaló alaposan szemügyre vette az összes népet, de egyik sem volt annyira alkalmas és méltó a Színáj Szövetségre, mint a zsidó nép. Az Örökkévaló végig tekintett az összes generációkon, de magában a zsidó népben sem talált még

Jozsef Nászival együtt, megkezdte Erec Jiszrael újiból való betelepítését és így került sor Tiberiás újijépítésére. Sok volt a zsidó politikai önállóság kezdete százszáz évvel az első és a második altája előtt — jóval Goida Méir altijázása előtt.

Dr. Pinchász Lapid, az izraeli tudós-generáció egyik reprezentatív képviselője, aki számos művet írt a keresztény teológia tárgyában. „A Szentésk Jeruzsálem-komplexuma“ címmel írt figyelemreméltó cikket a Dávár hasábján. A cikk bevezetőjében dr. Lapid kimutatja, hogy a keresztény vallás 1800 éves viszonyát a zsidósághoz a székizofrenia jellemzi: az egyik oldalon a szeretetet hangsúlyozta, míg a másik oldalon feneketlen gyűlöletet táplált iránta.

„Nem szabad megölni őket... csak elnyomni és megalázní“ — vallotta III. Inocent pápa, aki egyuttal utat mutatott utódai számára. Az okot igen egyszerűen magyarázta meg:

„Mert a zsidókat, jöllehet Jézus vére lázad ellenük, nem szabad megölni... csak szét kell szórni őket bolygó menekülteként az egész földeteken, hogy a szegényfolt mélyen arukba vésődjék“.

Az indok világos: „Isten-gyűlölkösség“, az az elképzelhetetlen bűn, amellyel az összes zsidókat vádolták az idők végételenéig (per nélkül, tanúhallgatás nélkül és minden logika ellenére) és amelyet példa nélküli szigorral kell megtorolni. Hogy miképpen lehet „istent“ megölni a földön — ezt a kérdést nem tették fel maguknak azok az egyházatyaik, akik külön-külön is hitet tettek a monotheizmus mellett.

Három történelmi eseményben látták a keresztény egyház vezetői a megtorlást hirdető teológusaink igazolását: az egyik a Második Templom pusztulása volt, a második, hogy a Bár Kochhá-féle felkelés kudarcot vallott, a harmadik pedig, hogy a Templom újijépítésével kapcsolatos munkálatok, amelyeket Julianus császár idejében a IV. században kezdtek meg, alig néhány hónap után megszakadtak.

Ez a harmas történelmi „aproháció“ a zsidó nép bünével és bünhődésével kapcsolatban, számtalan keresztény készített arra, hogy sajátkezüleg is részt vegyen az „isteni“ büntetés végrehajtásában. Ez a lelki hátere a zsidó-ellenes uszításoknak, pogromoknak, meszárlásoknak. Ez az évszázadok vonal, amely az auschwitzi gázkamrához vezetett.

Dr. Lapid ezután azt fejtegeti, hogy csak a hatvanas években merültek fel bizonyos kétegyes keresztény teológusoknál: hátha van valamilyen kapcsolat a zsidó nép évezredes szenvedésének kezdete és vége között. Ekkor hívták össze a vatikáni zsinatot, amely — mint tudjuk — langyos határozat-

ban próbálta kissé enyhíteni az évezredes verdikt súlyát.

Auschwitzet a keresztény világ még meg tudta „emészteni“, a zsidó állam megalakulása már fejfájást okozott számára, viszont a hatnapos háború igazai lelki sokk volt. Hát nem különös: ez az 1800 éven át megvetett, legyűzött és elpusztított Jeruzsálem életre mert kelní és az egész világ szeme látára fővórasa lett a zsidóságnak és a keresztényiségnek egyaránt.

Közél hat év telt el Jeruzsálem felszabadulása óta és az idő mélyreható változások idezett elő a keresztény teológusok lelkében. Olyan vallásszabadság uralkodik azóta Jeruzsálemben, amilyenre sohasem volt példa a multban. Izráel állam minden lépése beszédesen bizonyítja, hogy ez a korszak

ESIK ESŐ, HULL A HÓ

(Folytatás a 15. oldalról)

ju, deret szór, akár a hamu. — Jeruzsálemben ritka a hó, a dér, a fagy. Meg is jegyzi a költő: „Dobja jegét (jegesőt), akár kenyérdarabok (morzsák), fagyva előtt ki állhat meg?“ (Az izraeli ember nehezen viseli el). (Zs. 147)

Jó a maga különleges, érdekes stílusával jellemzi a hó olvadását: „Szárzság meg hőség elrabolják a hó vizét.“ (24. 19)

A hóviz tisztította a tetet, lelket. (U. o. 9. 30)

Jób szerint az egekben nagy tárházakban tárolják a havat és a jegesőt, hogy a gonoszokat harc idején azzal büntessék. (38. 22. Lásd Sémot 9. 22. 26. Jezs. 28. 11; Jechézkiel 13. 13; Chág. 2. 17)

A hősés ritka dolog volt. Az Irás dátumának is használja: „A hősés napja“ (Sám. II. 23. 20)

A bűntől megterisztult ember fehér, mint a hó: „Ha vetkeitek olyanok volnának, mint a hó, megfehérlőnétek, mint a hó.“ (Jes. 1. 8)

Megteszik a havat is példabeszédek: „Mint a hó nyáron és mint eső aratáskor, úgy nem illő a tiszteltet a balgához“. (Példab. 6. 1)

A derék, szorgalmas asszony: „Nem fételt-zsinba (meleg ruhába) van öltözve“. (U. o. 31. 21)

A hó a tisztaság jelképe. (Siralnak 4. 7)

A hónál nincs fehérebb, csak az, akit az Égben Lakó mos meg fehérre. (Zs. 51. 9)

Sokat foglalkozik a Talmud is az esővel és a hóval, de egy újságnak a terjedelme nem engedi meg, hogy azt is hozzuk. Egy-két példát mégis:

további türelmet, megértést, közeledést és együttműködést igényel.

Dr. Pinchász Lapid érdekes cikkét a következő szavakkal fejezi be:

„A miniszterelnök találkozósa a pápával, nemcsak azt a hajlamot juttatta kifejezésre, hogy a Vatikán új fejezetét akar nyitni Jeruzsálembel való kapcsolatában, hanem lendületet is akar adni a kapcsolatok javulásának. Abban a világban, ahol két Németország létezik és találkozik, ahol két Korea és két Vietnam van, ott helye van a magától „új Izraelnek“ nevező keresztényiségnek és Izráel zsidó államának is. Ezeknek az alapvető tényeknek a józan felismerése alkalmas arra, hogy létrehozza a formális elismerést a Szentésk és a Szent Város között“.

Ráv szárzság idején egy helységbe került. Bőjtöt rendelt hát el, de csak nem esett. Erre a hitközség egyik megbízottja lépett az előlindákozó-asztal elé, aki el kezdett fohászolni: „Aki selet fuvat és esőt hullat“, az ezt erre elkezdett fújni, majd megmereget az eső. Kérdé tőle Ráv: Mi a foglalkozásod? Felelé neki: Abécés gyerekek tanítok és foglalkozom a szegényen ép-penugy, mint a gazdagok gyermekeivel. Akite házat a hótól, mert egész háza karmának nincs módjában, attól nem fogadok el semmit. Van halastavam és abból tartom fenn magam. A lusta, hanyag gyerekeknek kedveskedem egy-egy hallal és igyekszem ez-ze rávenni, míg megtanul olvasni. (Támit 24.)

Abhá Chikijához, a nagy esőthöz Choni Hámágal unokájához eljöttek a mesterek, hogy esőért könyörgőjen. Elment hát a feleségével a tetőre, hogy ott imádkozzának. A felesége imájának hamarabb volt foganatja. Abhá Chikijá szerint ennek az a magyarázata, mert az asszony élelmet adott a szegényeknek, amit mindjárt elfogyaszthattak, ő meg csak pénzt és ezért meg el kellett fáradozniok a holiba, hogy szükségleteiket beszeressék. (U. o. 23.)

Smuél Hákátán bőjtöt rendelt el esőért és még is jött azonnal az eső. A hívők maguknak tulajdonították a dolgot, szóit erre nekik: Mondok én nektek egy példát: Tudjátok, mihez hasonlít ez? Egy szőlőház, aki jutalmat kér a gazdájától. Odaszólt hát a környezetének: Adjatok neki, hogy ne zaklasson annyit. (Az Ezek Ura benneteket is le akart rázni.) (Uo. 25.)

LOWENKOPF KÁLMÁN

KIÁLLÍTÁS

JERUZSÁLEM
IZRÁEL MUZEUM — Ráfi Lávi 21 festménye — „Beszedés feliratok“ (Az állam jubileumi ünnepeinek keretében) — Franz Bernheimer vázlatai és akvarelljei; — Mohamedán festmények a Jeruzsálemi óvárosból. — Az ifjú sági szárnyban: Gyerekek szoborjáratok — Babák. — Hozvan kézzel a filiz. — Rembrandt új tárlat. — Renőir két kis bronzszobra. — **ROCKEFELLER MUZEUM**. — Te-metkezési, áldozati eszközök a Tel Gezer-i ásatásokból. — **BEIT AZERON** (Első és második szobor). — „Náv“ festők. — Jeshájhu Sajnfeld. Sálom a efati orajavitó és Angela Szelihter munkái (Január végéig). — **EREZEM VÁROS** (Belgium épülete). — Jeshájhu Sajnfeld „Náv“ festményei (Január végéig). — **GILAT KEPTÁR** (Pinszer 4) — Tíz fiatal, részben kezdő festőművész kollektív tárlata: Aron Hon, József Abu Szakra, Ráchel Adonjelo, Chana Altomaz, Jákob Chéfoe, Siko Katz, Náchum Miller, Michál Neeman, Vita Armoni és Mira Schori munkái (Január végéig). — **NORA KEPTÁR** — Bettina Oppenheimer absztrakto főt-festményei. (Január 30-ig). — **ENGEL KEPTÁR** — Földes György festményei. — **SCHATZ KEPTÁR** (Schatz 8) — Rut Bamberger, Jicchák Grünfeld, Kurt Dublin, Ráchel Landes, Felice Pazner-Malkin, Avrahám Natón, Sabin, Miron Szima és Farió, kollektív tárlata (február 6-ig). — **CHAN KEPTÁR** — A Becálál képzőművészeti főiskola növendékeinek arany és ezüst ötvösmunkái és festményei (február 7-ig). — **RINA KEPTÁR** (Herz 9) — Műgyűjtők kollektív és modern grafikai munkái. — **ÓVÁROSI KEPTÁR** (Óváros, Zsidó-negyed). — Jeshájhu Sajnfeld, Dibilan Rábiá, Gur, Ozen, Jáchim és Szár festményei és vázlatok. — **HAMPRKAZ KEPTÁR** (Háemek 6) — Neves izraeli grafikák állásai. — **TEL AVIV**
VÁROSI MUZEUM: — **AZ UJ ÉPELET** (Saul király fasor 27—29) — Modern svájci művészek — Elis (Párizs) művészeti fotói — Az állandó építmenyéből, hazai és külföldi festők és szobrászok munkái. — **HELENA RUBINSTEIN PAVILON** (Társasági fasor 6) — Ahima és Jáir Garbuz festményei. — **MUZEUM HAAREC** — **MUZEUM-VÁROS**
KERÁMIA MUZEUM — Kiállítás az állandó gyűjteményből: — Neves, égetett és festett cserép-édek és homik készítése az óskortól napjainkig. — **UVÉGMUZEUM** — Izraeli művészek üvegszobrai és üvegfestme-nyei. — Szilvázi háztartási üvege-holmik a „Lenoi“ gyár kivitelé-zésében.
REGESZETI MUZEUM (Jaffa, Ó-Város) — Állandó kiállítás a Tel Aviviában és Sáfirban talált somronita (szamaritánus) lete-tek.
BEIT NECHUSTAN — A tímmá ásá-tások legújabb leletei, köztük a 3200—3300 éves „Návta“, aran-yozott félfé rézküty (a ezüst forraszkban emittett „nehus-tán“), amely áldozati célokra-
TECHNOLÓGIAI ÉS TUDOMÁNYOS MUZEUM (A Lasky planetárium esarnokában) Jacques Kaszma-cher geometrikus acrylic festme-nyei (Január 27-ig).

IEL KASZLIA REGESZETI MUZEUM — Asatások (ideiglenesen zárvá). — **NEPAZAJI MUZEUM** — Európai esküvői öltözékek a 19. század végéről. — **KADMAN NUMIZMATIKAI MUZEUM** — Primitív pénzek. — **FELEZEM VÁROS JÓRTENELMI MUZEUM** (Bialik 21) — Állandó kiállítás. — **IRAS MUZEUM** (Bialik 26) — A betűi és az iras története (állandó kiállítás). — **BEIT SZOKOLOV** (Káplán 4) — Arje Seligfeld (Givát Brenner) olajfestményei és akvarelljei (Január 31-ig). — **LIT KEPTÁR** (Ben Jehuda 170) — „Dokumentum“: Nátán Zahavi rajzai. — **GALERIA „49“** (Reiness 49) — Ráchel Szávir kerámiál szobrai, domborművei és különféle köz-biztonsági tárgyai (február 6-ig). — **BERGMANN KEPTÁR** (Ben Jehuda 97) — Valentina Sápira új ola-
festményei (Január 27-ig). — **BEIT RECHAJAL** (Weizmann 60) — Jozsef Áius festményei. — **BEIT SALOM ALECHIM** (J. D. Berkovitz u.) — Slovo Grün szobrai (február 2-ig). — **BEIT MANJA BIALIK** (Bialik 20) — Micháela Tarszi acrylic és olajfestményei (február 4-ig). — **CAVTA KLUB** (Ibn Gvirol 30) — Szráz Weil festményei. (Január 30-ig). — **BÁR KOCHBA KEPTÁR** (Bár Kochba 42) — Danzig Rutí és Siko Katz festményei (február 8-ig). — **GORDON KEPTÁR** (Gordon 29-ig) — Michál Eismann vázlatai (február 7-ig). — **AVI KEPTÁR** (Reiness 32) — Mose Avni akvarelljei és vázlatai (február 9-ig). — **CHEMERINSZKI KEPTÁR** (Gordon 36) — Ahuva Ben-Dror festme-nyei (február 8-ig). — **STERN KEPTÁR** (Gordon 22) — Neves európai művészek olajfest-ményei és akvarelljei. — **HARAMÁTI KEPTÁR** (Israels 23) — Januári olajfestményei.

DOIGOZÓ ANYAK SZERVEZETE (Dizengoff 213) — 21 új ólé művész kollektív bemutatkozó tárlata (Január végéig). — **GALERIA „19“** (Rothschild 119) — Leon Zeldis esztét új ólé be-mutatkozó tárlata. — **BÉIT LEVIK** (Dov Hoz 30) — J. Hár-Even festményei (Január 27-ig). — **JAFFA MŰVÉSZETI KEPTÁRA** (Jaffa, Óváros, Kikár Kúdim 3.3) — Sosáná Finkelstein fest-ményei (Január 27. — február 17.) — **BEIT CIONE AMERIKA** (ZOA-ház, Dániel Frisch 1) — Simon Ká-p-lán olajfestményei (Január 30-ig). — **MODERN MŰVÉSZETI KEPTÁR** (Jaffa, Óváros, Mázál Dágim 4) — Festmények és grafikai mun-
Ék (kiállítás az állandó gyűjte-ményből). — **MŰVÉSZET KEPTÁRA** (Alcháriz 9) — Kizárólag papírra festett képek és vázlatok (a képzőművé-szek szervezete tagjainak állandó

sor 142) — Jehosua Rotter olaj-festményei (február 7-ig). — **GOLDMANN KEPTÁR** — Op-art és kinetikus munkák. — „GRAFIKA 3“ KEPTÁR (Derech Hájam 8) — Thomas Kroner festményei és vázlatok. — **MISKAN KEPTÁR** (Balfour 3) — Ismert izraeli festőművészek mun-kái. — **RAMAT GAN**
JAD LEVANIEM EMEKHAZ — Zál-mán Gázit festményei. — **GILON**
MISKAN LEOMANU (Choma Umig dól 41) — Simon Avni és Odéd Felingersz festményei. — **JAD LEVANIEM EMEKHAZ** (Kugel fasor 11) — Jozsef Kozkorszki festőművész noshumaz tárlata. — **BÁT JAM**
VÁROSI MUZEUM (Sztruma 2) — Márk Zsitnikov festőművész retrospektív tárlata. — **ROS HAJIN**
VÁROSI KOVYAR (Chál u.) — Hely fiatal tehetségek kollektív tárlata. — **HERZLIA**
SCHLEIFER KEPTÁR (Szokolov 31) — Ismert izraeli festők, kö-zöttük Koszonozi Jozsef, Rodán István, Smuél Katz, Jonatán Szim-on, Avniel, Mula Ben-Chajim és mások munkái. — **NATANJA**
MODERN MŰVÉSZETI KEPTÁR (Herz 2) — Reggie Weston, Náchum Gilhó, Smuél Lamm, Rut Schloss, A. Kánján és mások fest-ményei és vázlatok. — **PEACH TIKVA**
JAD LEVANIEM EMEKHAZ — Kur-laender Jákob (Givát Oz) váz-la-tal. — **RECHOVOT**
RECHOVOT KEPTÁR (Herz 169.) — Kiállítás az állandó gyűjte-ményből: Izraeli festők munkái. — **KESZARIA**
MODERN MŰVÉSZETI KEPTÁR (a kikötői Citadellában) — Náchum Gilhó realista olajfestményei. — **BEER SEVA**
NEGEV MUZEUM — Michél Grob-mann új ólé festményei, váz-la-tai és lenyomatok (február 1-ig). — **BEIT HAAM** — Fuchs Pál grafikai munkái. — **NAHARIA**
VÁROSI REGESZETI MUZEUM — A környékbeli archeológiai ásatások leletei. — **CFAT**
MŰVÉSZNEGYED — Sámuel Pá-ma olajfestményei, akvarelljei és szénvázlatok (Állandó tárlat). — **ASDOL JAKOV** (MELUCHAD)
URI ÉS RAMI NECHUSTAN EM-LEKHAZ — Kibucokban élő kép-zőművészek kollektív tárlata — (február 3-ig). — **HAZOREA**
BEIT WILFRID ISRAEL — Ma-rianne Ahlfeld-Heimann (Halifa) faszaszok (Január 30-ig). — **EJY CHARD**
MISKAN LEOMANU — Népek napitári — a multban és a je-lenben.

SCHLEIFER KEPTÁR

HERZLIA, SOKOLOV-U. 31.

Ismert izraeli művészek:

JOCHANÁN SZINRON, ALEXANDER, MULA BEN-CHAJIM, SMUEL KATZ, KOSZONOZI, RODÁN ISTVÁN és mások művei.

ZENEÉLET

FILHARMONIKUS ZENEKAR

— 5-ik bérteli sorozat, I. műsora — Schubert: Kamara-koncert; Beethoven: 2. szimfonia — Vezényel: Walter Weller (Bécs) —

Josef Krips, kinek ezt a sorozatot vezényelni kellett volna, betegsége miatt hirtelen kénytelen volt lemondani látogatását, mindannyiunk ószinte sajnálatára. Szezon közepén nagyon nehéz karmestert találni, aki ilyen igényes műsor vezénylésére vállalkozna, de Krips kérésére ottani helyettese, a 33 éves Walter Weller ugrott be helyette. Ő is megszakításokkal kénytelen itteni koncertjeit megtartani, mert közben hazai kötelezettségei Bécsebe szólítják, onnan tér majd hozzánk vissza.

Krips, a bécsi zene megszállottja és predestinált képviselője, bécsi műsort állított össze, melyet Weller teljes mértékben átvett. Az első Schubert „befejezettlen”, h-moll szimfóniája nyitotta meg, egyike a szerző számos maig megfejtetlen titkainak, miért tette félre 1822-ben írott két tételét, anélkül, hogy élete további hat évében, egy torzán maradt scherzo-törödéken kívül, kiegészítette volna. Kéziratát is több, mint negyven évvel keletkezése után, 1865 áprilisában kötötte ki Johann Herbeck egy hatalmas papírmasszából, barátjánál, Anselm Hüttenbrennernél tett látogatása alkalmával annak íróasztalából egy Graz melletti faluban. A nagy C-dúr-szimfónia hátrahagyott kéziratát Felix Mendelssohn szintén véletlenül találta meg a szerző bátyjánál és 11 évvel Schubert halála után mutatta be. Az u.n. Gasten-szimfóniának pedig végleg nyomra vesztett, csak feljegyzésekből tudunk létezéséről.

De mégis, a „befejezettlen” marad a legnagyobb rejtély, hiszen esztétái egyhangúan Beethovennel egy sorba állítják. Első tételének sejtelmes, a mélységből felszálló csel-lómélménye, vagy a második, Andante-tételnek panaszos, szivbemarkoló klarinét-szó-ló-

ja, majd fájdalmas kitörései a 25 éves lángelme életének egész tragédiáját vetíti előre... Azt állítják, hogy ennek az Andan-tének nem lehetett méltó folytatása, ezért is hagyott fel volna a torz scherzo-kísérlét után szerzője...

Weller nagy átérzéssel, decensen, de a lassu tételét kissé vontatottan hozta ki, a mint általában lassu tempói hajlamosak a terjengőségre. Beethoven 2-ik szimfóniájának nagyon korrek, izléses és jólhangzó előadásánál is. Nem várhatunk genialitást minden előadótól, vagy hogy egyéniségével új ötletekkel gazdagítson ilyen közismert művet...

Az est újdonsága Alban Berg (1885-1935), a Schönberg-iskolának Anton Webern kívül legjelentősebb tagjának „Kamara-verse-nye” volt, zongora, hegedű és 13 dúvós-hangszerre írva 1925-ben. Előző este a tel-avivi Német Követség által rendezett előadásban Berg híres operájának s főművének „Wozzeck”-nek (nagyon rossz) filmfel-vételét néztünk meg „bemelegítés” gyanánt. Ez a még „atonális” korszaka előtt írt ope-ra csekély vonatkozásban áll a sokkal ra-dikálisabb, későbbi „Kamara-verseny”-nyel.

Alban Berg, 50 életéve alatt aránylag nagyon kevés művet hozott ki, s ezt azzal a körülménnyel alaposan áll a sokkal ra-dikálisabb, későbbi „Kamara-verseny”-nyel.

„Wozzeck”, a legexpresszívebb korszerű mestermű, egész zenetörténeti tanulmányt igényelne, ha formái analízisét — mint azt a korszerű zene alapvető fontosságú kéziköny-

vében: „Musik im 20. Jahrhundert”-ben Josef Haessler teszi, — követni akarnánk. E helyett egy megrendítő, izgalmas zenedráma ragadja magával a hallgatót, anélkül, hogy „anatómiai” strukturáját tudatosítaná. Hasonló a helyzet a most nálunk első ízben előadott „Kamara-verseny”-nyel is: alapelve a misztikus (Otto Weininger tanulmányára gondolunk a hármastétel magikus vonatkozásáról) hármastétel:

A mű Schönberg 50-ik születésnapjára készült, és a bécsi iskola hármastétel-átvételével: Schönberg, Webern és Berg nevéből vett anagramma-szerű hangjain épül fel harmonikailag. Három a tételek száma, három csoportból tevődnek össze előadói: hegedű, zongora és fuvósokból. Az 1. tételnek témája, — három részből álló téma, öt variációval. A 2-ik tétel is három részre tagozódik: A-B-A, s végül a 3-ik tétel, melyben első ízben egyesül az addig szólistikus szerepet játszó zongora, és hegedű a fuvósokkal, tökéletesíti a „szentháromság”-ot. Az 1. tételben előbb futamokkal, akkordokkal szólistikusan, majd a zenekarral egyesülve kamarazeneszerűen lép fel, Ilana Vered által rendkívül ügyesen, könnyed, görögülény technikával uralva, a zongora. A középső, Adagio tétel meditációjában Menachem Breuer meghatározó hegedűszólistája andalítja el a hallgatót. A tétel hosszadalmassága Berg erősen intellektuális hajlamának terméke. — Végül a 3-ik tételben előbb a két szólistahangszer kamarázik, majd rafinált ritmikus folyamatot követve, egyesülnek a fuvósokkal.

Ha a mű analízisét követjük, hasonlóan járunk, mint a nősülendő ifjú, akinek a sádehen az ajánlott leány röntgen-felvétele mutatja meg. S ez alaptörvénye sok matematikailag konstruált zeneműnek: az alaprajz, a struktúra és az eleven zene közötti kapcsolatok a mű hallgatása közben a legri-kább esetben merülnek fel a hallgatóban. Berg komplikált szerkezetű műve is — első hallásra — inkább részletességével és eredeti ötleteivel férdőzik hallgatójának közle-lébe, anélkül, hogy mélyebb benyomást ten-ne rá. De minden bizonnyal a mi erős zenei visszamaradottságunk is sokban járult hozzá, hogy 47 évvel ezelőtt bemutatott ze-nemű megértése nehézségeket okoz nemcsak az átlaghallgatónak, de még a zenéleg kép-zetebbeknek is. Walter Weller és zenekarunk, a két szólistával együtt, dícséretreméltó oda-

adással és lelkiismeretességgel, azt lelkes-séggel közvetítették Alban Berg zenéjét.

KAMARAZENE

A Tel-Aviv-vonóségyes és Pina Salzman a Tel-Aviv-Muzeumban —

Az új, szép Rechanati-terem akusztikája, mint azt éppen ennek a vonóségyesnek avató-hangversenyén is tapasztalhattuk, kamarazene számára különösen kiegyensúlyozatlan, s a hegedűk nem érvényesülnek benne a két mély hangszerezelle szemben. Ennek a hendycapnek ellenére, igen értékelni tudtuk a nagy külföldi turnéka előtt bucsu-hangversenyét adó kitűnő együttes lelkes, lendületes, minden részletében finoman kidolgozott és szíves előadását Schubert G-dúr-négysesben. Szünet után Brahms zongora-ötöse állott a műsoron.

TEL-AVIV-ZENEKAR

Szekely Andrét Mozart-előadását mindenkor szívesen hallgatjuk; a hét tételből álló F-dúr Divertimento, K. 247, menüettjei iz-lésesen, s amellet ritmikus elevenséggel, a lassu tételek szépen kiénekelve szólaltak meg az odaadón játszó zenekar kivételé-ben. A jó kürtös, s a hegedűk meleg tónu-sa külön dícséretet érdemel. A hangverseny többi részét a fenti Muzeum-koncert miatt, nem hallgathattam meg.

CHOPIN-EST A TEL-AVIV MUZEUMBAN

— Irena Zaritzkaja zongoraestje az új olék-sorozatában —

A művésznő Ukrajnában született, s Moszkvában Fliernél végezte tanulmányait. 1960-ban a varsói Chopin-verseny 2. díját nyerte el, ami igen figyelemreméltó ered-ménynek tekinthető. Hogy a járványszerű-en elharapódzó zenei versenyeknek, a világ-kereskedeleme eme nagy zenei mintavásárai-nak, rendszerint kiváló művészekből álló zsűrije gyakran inkább a technikai készség, mintsem a zenei intelligencia és művészi egy-éniség alapján dönt, arra ezuttal is követ-keztethetünk: Irena Zaritzkaja igen jól kép-zett zongorista, sok lírai érzéssel és jó iz-léssel: de a tőle hallott g-moll-balladában, két finoman, de álmosan játszott nokturno-ban, vagy a „gyászindulás” b-moll szoná-tában Chopin lángoló géniusza csak pislá-

koit és sohasem érvényesített csapongó fantá-ziaja. Elismerem a művésznő komoly felké-szültségét, — de Chopin-játéka nem köti le a hallgatót.

MÁS OROSZ OLEK

Egy szervezet új orosz olé-muzikusok szereplését tűzi ki céljává, s ennek rendezé-sében hallottam a ZOA kistermében Ale-xander Labko hegedűművésztől, immár a Filharmonikusok primhegedűsét. Öszinte élvezettel, egy öttételes Veracini-szonátát, na-gyon szép, meleg, olaszosan behelzítő tónu-sal, nagy kulturával és abszolút kiforrott technikával. Kitűnő kamara-muzikus, akit ebben a minőségben mindig örömmel hallgatnánk meg. — Az estén Netanya Dav-rat, Operaházunk kiváló szólistakészsége mű-ködött közre, hogy a vatikok támogatásával segítse elő egykori honfitársa beilleszkedését. Izraeli dalokat és opera-áriákat adott elő, rendkívül szépen csengő hanggal, elragadó előadóművészzel, mely énekesgárdánk leg-első sorába állítja.

ÁRIA VARDI DEBUSSY-ESTJE

— A francia sorozat kétében, a Tel Aviv-Muzeumban —

Kevés megbízhatóbb, izlésebb és képzet-tebb megszólaltatója akad nálunk a kotta-fejeknek, mint Árie Vardi, aki a Muzeum francia sorozatának utolsó estjét Debussynek szentelte. Műsorán a Bargamesque-szvit, és a 2. Prelüid-sorozat állott. Egyetlen hangsúly, dinamikus árnyalat, előírt ritmus nem tért el a szerző jelzéseitől, s művésznünk kitűnő zongorázó-készséggel közvetítette azokat.

Persze, Debussynél egy Menüett, vagy Pas-sepiéd többet jelent táncritmusok hullámzá-sánál: költészet a természetfestés mellett telve van szimbólumokkal, titkos, misztikus sejt-léssel, olykor mámorosan érzéki, bőbítő szí-nekkel. S ha a mi korunk, mint arra művé-szünk is emlékeztetett, a realizmus jegyében elkerüli ezeket a saját korukban „dekadens”-nek ócsárolt lelki rezdüléseket, s ha nem is igyekszik az őt kottavonal börtönrácsát szét-törve a fantázia szabadságába szárnyalni, Vardi előadása akkor is mintaképp szolgálhat a kivétel korrektségét és tisztaságát illetőleg.

BACH E-dúr hegedűversenyét, melynek egyik tételét Fenyves Lóránd adta elő a Zene-akadémián tartott ázkárán, a szeszélyes nyom-dagép mult heti beszámolómban ESZ-durba transzponáltam.

PATAKI LÁSZLÓ

Nemes Veronika kiállítása „GALERIA 220”

(Tel-Aviv, Ben Jehuda u. 220.)

Nemes Veronika párizsi festőművésznő, aki több izraeli ki-állításával szimpátiát és elismerést vívott ki magának hazánkban is, ez alkalommal végleges letelepedésre jött Izraelbe. Kiállítást nagy érdeklődéssel kísérik, elsősorban azok a műkedvelők és műértők, akiknek már birto-kában van a festőművésznő egy,

minden festményének alap-és uralkodó színe a mély, meleg barna, mint ahogy évekként eze-lőtt a „fehér korszakát” lát-tuk.

A jobbára lírikus expresszionis-ta képek témája gazdagabb lett, a tartalmuk is kímélyült, kiszé-lesedett. Ez alkalommal is állít ki csendéleteket, de ezek ma „é-

NEMES VERONIKA „A PIHENÉS” c. képén dolgozik

vagy több képe és újra megrá-dadják az alkalmat, hogy gaz-dagítsák „Nemes-gyűjteményü-keket”

Nemes Veronika új művészeti jelenése, ami annak külső meg-nyilvánulását illeti, a „barna pe-diódusnak” nevezhető. Csaknem

SZO SE LEHET RÖLA

A hamiskártyások klubjában nagy pókeresata folyik.

— Te — böki oldalba társát az egyik kibic —, Joe belés Jim lapjába.

— Ne beszélj bolondokat! — mondja a másik. — Minek les-keledne a lapokba, ő osztotta azokat.

EZ IS EGY KIKÖTÉS

A vádoltat életfogytiglani fegy-házra ítélték. A bíró megkérdezi:

— Befenyugszik az ítéletbe?

— Bele, tisztelt bíró ur, de csak egy kikötéssel.

— Éspedig?

— Ha a vizsgálati fogságot beszámítják az ítéletbe.

»VITA« ISMÉT AZ ELSŐ HELYEN

KÉT KÖZVÉLEMÉNY KUTATÁSON

„A KIVÁLÓ LEVES” 1973

ÉS „A LEGJOBB VÉTEL” 1973

Nem tévedett ez — „Vita” tyúklevés

EGYSZER FIZET, NÉGYSZER HIRDÉT

UJ KELET
 4 * **תוב**
 VIA NAOSTRA
 Nostray Kuzice

MONDJA KUKIDENT

és a csodás szerek sorozatát ajánlják fogprotézise rögzítésére, tisztítására és üdéségének megőrzésére.
Mondja Kukident és ismét nyugodt érzéssel beszélhet.
Mondja Kukident üde és kellemes illattal. Érdeklődjön fogorvosánál vagy a gyógyszerüzletben a

Kukident

csodás protézisrögzítő, tisztító- és őrzszerének sorozata iránt.

„DANAT”

elsőrendű női konfekció,
 T. A., Háavodá-u. 14.,
KERES
álef-álef szabókat
 jó feltételekkel.

EGYMÁS KÖZÖTT

(Folytatás a 6-ik oldalról)
 getről — vitelt képekkel. Nagy hallgatósága volt az előadásnak.

Sok jókívánságot kapott Avni Jákob (Steiner György — Mezőkövesd) az 50-ik születésnapján. Az ünnepelt a Tfáchof Bank főtisztviselője, s a szabadkőműves páholy tisztségviselője.

Az állam és a vallás kérdéseiről volt szimpozium Kfar Atán, a WIZO kereténél között. Dr. Scheer Mose, Rüssel Mordechaj, Dr. Deutsch Ferenc és Székely Sándor adott elő. A vendégeket Hoffmann Juci, az elnöknő és Landau Szárá, a titkárnő köszöntötte. Berkovics Magda, Hartmann Böske és Markovics Stefi volt az est háziasszonya.

Nagy részvét mellett temették el szerdán délután a tel-avivi Lövi Jakabot. A margittai születésű Lövi Jakab 63 éves korában hirtelen elhunyt. Nagy tisztelnek örövendett ismerősei körében. Nyugdíjazásáig a munkügyi minisztériumban osztályvezető volt.

«0» HAIFA «0»

(Folyt. a 18. oldalról)

● **UJ KELET**, Viata Nostra, Nostray Kurier, Letzte Nájesz 4 X apróhirdetés rovata és az összes többi újságokra kereskedelmi és csatlós hirdetések felvétele a „Sachar” hirdetőirodában. Haifa, Shapira u. 13. Tel. 662-453. Nyitva naponta 8-20-ig, este 20 óra után tel. 531-981, 520-562.

● **FIGYELEM!** Régi és új lakások átadó kulcsperzert és habiherbe. Mindenféle üzletek. Leib Szruloivits, Haifa, Gideon 2. Herzia u. sarok, d.u. 2-4 és este 8-tól. - 521-764. Málaid.

● **MANDEKCSOMAGOK** külföldre. Citrusgyümölcs, bor, Cannaantours. Tel. Aviv, Ben Jehuda 113, telefon 229125.

● **„JOHUS” PAPANOK**, pehely, csapju, Daerolen takarók, ágycakarók, agnenu, alakítások, pehely- és tolltöltés. Haifa, Nordau 5, tel. 642074.

● **FOLYTATÓDIK** a heiratkozás a manikür- és pedikür kurzusa. — „Sonja” iskola 04-81301.

● **„SZONJA”** esti bőgőfodrász iskolában a legújabb módszerekkel tanul, az ismert fodrász Gladys vezetésével. Elismert bizonyítványokat a végzeteknek. Kintuoneknek ingyen továbbképzés Európában. Kikar Heinrich Heine 10, telefon: 04-81301.

● **ÖZEREFTK** — Metapeletek Fried iroda által Haifa, Herzl 55, telefon 664710.

● **„ALFA”** egzisztenciák, lakások, üzletek, telkek. Haifa, Hechaluc 18, tel. 666041.

● **HAZTARTÁSI** alkalmazottak, gyermekgondozók. Schweitzer közvetítő iroda által. Haifa, Bialik u. 7, tel. 663-523.

● **FERFIKALAPOK**, elsőrendű minőség, külföldi gyártmányú, exkluzív forma, angol posztó sídés sapkák, javítások, elsőrendű kivitelzés, kedvezményes árak. Carmel Hats, Aurel Weissman, Rech, Shapira 10. (Herzl 29. sarok).

● **FRIEDMANN**, Haifa, Pevzner u. 23. Vállal pehely-, grappjapaplanokat és tollmósságot.

● **FIGYELEM!** Lakások, üzletek, irodák, üzlethelyiségek, fűszerüzletek, házak kulcsperzert eladók és habiherbe. Telefon: 668812, Benis Szruloivits, Haifa, Hechaluc 7.

● **LAKASOK**, üzletek, Eladás, vétel, bérlet. „Miskán” által. Bialik u. 7. sz. (a haifai vár-széna mellett) Tel. 660-274.

● **HIRDETÉSI IRODA**, Jaffa u. 34. Szárá Moskovits vezetésével, minden nyelven kedvező árakon. Tel. 524408. Nyitva 8-19.

● **VESZUNK** antik bútor, lakásfelosztást. Haifa, tel. 532861, 662066.

● **ELADÓ** szép lakás Kirját Jámában. Tel. 04-232910. Hélen. Reggel 8-12, vagy este 8 után.

● **KIRJÁT MOTZKINBAN** átadó tervekkel rendelkező rövidáru üzlet. Haifa, telefon 711100.

● **ELADÓT/NÖT** keres rövidáru üzlet. Haifa, Tel. 665320. Jó fizetés.

● **KÖZÉPKORU** asszonyt keresünk kisgyermek mellé, orosz nyelvtudással. Jelentkezés Haifa, Rech Lea 58. sz.

● **HAIFA, FIGYELEM!** Hechaluc utca 28 alatt szörmeüzlet nyílt. Szörmekabátok rendelés után, galériák alakítások, kézek, hosszabbítás valódi vagy műszörmével. Oleo árak.

● **ALKALMILAG** eladó szobabútor és frizidér kitűnő állapotban. Tel. 04-524408.

● **TELI KOSZTUMOK**, ruhák, kabátok, Jersey nadrágok nagy választékban — minden számban — mérték után is. „Carmel” confectio Haifa, Herzl utca 47/I.

● **HERMAN VARAR** házasságközvetítő. Haifa, Mossul u. 4. Hágrefen u. 1. sarok. Fogadóórak 17-20. Megbízható és becsületes. Telefon 521127.

● **UJ OLE** szobafestő, vállal festés, lépcsőház meszelést, tapétázást, alkalmi áron. Haifa, POB. 44458, tel. 913611.

● **BUTORT, FRIZIDERT** alkalmi vételt vesz, jó árat fizet. Telefon: 04-668847.

● **SZOMBATTARTÓ** idősébb családnál vagy magános nőnél kivenne butorozott szobát saját agnenuval (butoron is van). Pontosan fizetek. Jicchák cukrászda, Haifa, Rech, Keszára 14.

● **NEVY-SÁNANBAN** 2 szoba hallos lakás eladó. Érdeklődés Haifa, telefon 222-129, vagy 231-462.

Modern aggokháza nyílt Tivonban,

fenyőliget szívében * Tágas, összkömfortos szobák * Fűtés * Változatos étrend — kóser.
 Egyéni, udvarias bánásmód, Szárá Weisz vezetése alatt. Beszélünk németül, magyarul, románul és ivritül.
 Helyek korlátozott számban. Kirját-Tivon, Hácpornim u. 2. tel. 932954 — 931420

TEXTIL-SZALAG NYOMÓ GYÁR
TEL-AVIV KERES
gépész
vagy mérnököt
 gépek üzemeltetésére
 A megfelelő technikai és adminisztratív képességekkel rendelkező személynek előrehaladási lehetőség.
 Telefon 57816 és este 264798

JERUZSÁLEM

● **JERUZSÁLEM** — komoly házasságkötési teljes titoktartással. Lazare, Talpiot 2/34, d.u. 17-20, tel. 262437.

● **JERUZSÁLEMBEN** metapeletet keresünk 8 órára, hetenként három szor, 63221, este.

● **JERUZSÁLEM**, Kirját Jovelben keresünk metapeletet gyermekhez, háztartással 5-6 órára, ivrit tudás ajánlatok szükségesek. — Telefon 02-68949.

● **ASSZONYT** keresünk, aki idős novel lakna. Vallásos ház, vallásos schuna. Jiddis, angol nyelvtudás, könnyű ápolás. Elsőrendű feltételek. Tel. Jaffa Helpern, 02-226206, 8-15-ig.

● **JERUZSÁLEMBEN** keresünk szak ma nélküli asszonyokat, 50 évig, tiszta, könnyű, esetleg részbeni munkára. Niszán, tel. 39860, 15-17 óráig.

HALOSZABA ÁGYAK
 fejámlák, gumávir és Paradise matracokkal, gyári árbar
ADLER
ÁGY-GYÁRBAN
 T. A., Náchlát Benjámin 134.
 telefon: 82 55 36
 Magyarul beszélünk

EZÜSTARU
 javítása és felújítása.
 Rozsdás késpengék kicserélése
 nirostszára. Ezüstáru és érmék vétele-eladása.
SACUM, Tel-Aviv
 Náchlát Benjámin 8,
 telefon: 58581

JERUZSÁLEM

● **JERUZSÁLEMBEN** metapeletet keresünk 8 órára, hetenként három szor, 63221, este.

● **JERUZSÁLEM**, Kirját Jovelben keresünk metapeletet gyermekhez, háztartással 5-6 órára, ivrit tudás ajánlatok szükségesek. — Telefon 02-68949.

● **ASSZONYT** keresünk, aki idős novel lakna. Vallásos ház, vallásos schuna. Jiddis, angol nyelvtudás, könnyű ápolás. Elsőrendű feltételek. Tel. Jaffa Helpern, 02-226206, 8-15-ig.

● **JERUZSÁLEMBEN** keresünk szak ma nélküli asszonyokat, 50 évig, tiszta, könnyű, esetleg részbeni munkára. Niszán, tel. 39860, 15-17 óráig.

Varrodákat keresünk

NŐI FELSŐ RUHAZAT
 szabására és varrására
 Jelentkezés telefon 824224
 168-as vagy 170-es vonal

CHEVRÁT „HÁSMIRÁ” B.M.
 keres
HAIFAI FIÓKJÁBA
AUTÓBUSZ-SOFŐRÖKET
 éjszakai munkára.
JÓ FELTÉTELEK
 Jelentkezés haifai fiókunknál,
 Derech Háacmáut 19. • 08.00—18.00 közt
 ★
FIÓKOK ORSZÁGSZERTE

Modern,
 vallásos, érettségizett, katona-ság utáni, jó foglalkozással bíró, állandó állásban lévő fiatalember hozzáilló, erdélyi származású leányt keres házasság céljából.
HAIFA, P.O.B. 4094
 „12782” jeligére.

51/165
özvegyasszony
 lakással és jövedelemmel,
 keres komoly, modern vallásos, egzisztenciával rendelkező urat házasság céljából.
 Haifa, POB. 4094, 57 évesig

KERESÜNK VARRÓNÖKET és ELDOLGOZÓNÖKET KÖTÖTTÁRUHOZ.
 Jó feltételek a megfelelő személyeknek.
 Jelenekezés: „REKEM” Mifáléj Szrigá B.M.
 Tel-Aviv, Benvenisti-u.7. telefon 823483.

CHEVRÁT CHÁMEJ TVERIA KERES
 ★ **KÖNYVELŐT/NÖT**
 német nyelvtudással
 ★ **MASSZIROZÓKAT/NÖKET.**
 Jelentkezés levélben: Chevrát Chámej Tveria, Chámát, Tibériás

KERESÜNK VARRÓNÖKET KEZI MUNKÁRA ÉS SZABASZÓNÖKET.
 Jelentkezés: MEZA, T. A., Sd. Hár-Cion 110,
 tel. 826117-8-9

KÖTÖTTÁRUGYAR KERES
elsőrendű ketlizőnöt és Singer varrónöt
 Jó feltételek.
O FER, TEL-AVIV, LEVANDA-U.18

Küldjön vámmentes **IKKA** ajándék-otlványt
MAGYARORSZAGI ROKONAINAK ÉS BARATAINKAK
 A januári (1 sz.) listát február közepén történő kiosztásra
 január 28-ikán vasárnap zárjuk.
MEGRENDELOHELYEK
JERUZSÁLEM: JERUZSÁLEM KÖNYVTAR, Javec u. 2. Üzleti órák 9-1 és 4-7. (Kedd d.u. zárva)
TEL-AVIV: G. Kemény, Ben Jehuda 27. i. em., a.e. 9-12.30, d.n. 4-6.30 óra közt. — Telefon: 55052.
HAIFA: Léber Dávid ékszerüzlet, Nordau 21. (Kedd d.u. zárva)
BEER SEVA: Frankfurter István, Háacmáut 29/51. Levelezést kizárólag G. KEMENY, Tel-Aviv, Ben Jehuda 27. címre kérünk.
IKKA az egyetlen vám- és minden egyéb költségöl mentes küldési lehetőség MAGYARORSZAGRA ●
FIGYELEM!
CSEHSZLOVAKIABA VALÓ KÜLDÉSRE TUZEX ajándék-bónok kaphatók

ATA Chevrá L'textil B.M.
KERES:
 1) **Fűtőt,** kazánok, és víz és sűrített levegő berendezések kezelésére.
 Követelmények: ivrit nyelvtudás, gyakorlat hasonló berendezések kezelésében.
 2) **Ipari villanszerelőt**
 Állami engedéllyel, érdekes munkára, egyenes- és váltoóram felszerelések és kapcsoló rendszer karbantartására.
 Irásbéli, vagy személyes jelentkezés a személyzeti osztályon: Ata gyár, Kirját-Ata, POB. 83., Ácmáut-u. 10., tel. 04-721321

Tel-Avivi textil vállalat
 keres
MESTERT
KÖRKÖTŐ GÉPEKHEZ
 Gyakorlattal rendelkezők forduljanak írásban
POB. ,7095 T.A. címre, no. 67 részére.

Nagy cipőgyár az ország északi részén
 keres
bőrcipő osztály vezetőt
 Követelmények:
 * Akadémiai képzettség a cipő és bőrszakma terén
 * Kb. 10 éves gyakorlattal cipőgyártásban
 * Gyakorlat és hozzáértés 100-150 munkás irányításában
 Irásbéli jelentkezés: Haifa, POB. 4868, „188” számra életleirással és előző gyakorlat feltüntetésével.

KITÜNO. MEGALAPOZOTT JÖNEVŐ KÖNYVKÖTŐ ÜZEM
KERES:
 1) **MUNKAVEZETŐT**
 legalább 10 éves szakmai gyakorlattal. Kemény kötéshez értők előnyben.
 2) **MUNKÁSOKAT ÉS MUNKÁSNÖKET**
 a könyvkötő szakmába.
 Irásbéli ajánkozás: Tel-Aviv, POB. 26442, „Krichá kásá” jeligére.
 — Titoktartás biztosítva —

MARKER — MAKERT/NÖT (rajzoló)
 keresünk ruhákhoz.
 Jó feltételek a megfelelőeknek.
 Komoly ajánlatok: T. A., tel. 37725
 Titoktartás biztosítva.

Chevrát Sámir B.M.,
KERES
sofőröket tenderrel
öröket nappalra és éjszakára
takarító munkásokat
 A jelenkező utazásáról gondoskodunk, vagy utiköltséget térítünk az ország bármely részéről.
 Jelentkezés 8-16 óráig
Derech Petach-Tikva 7, I. A., tel. 615545
 1973. I. 26 UJ KELET 19

A tel-avivi egyetem orvosi karán

Ujabb 21 ösztöndíjat ítéltek meg az Antl-alapból

Tegnap tartotta ülését a százezer dolláros alapítvány kuratóriuma — A tel-avivi egyetem orvosi fakultása fogadást készít elő Antl Ödön és felesége tiszteletére

Tegnap délelőtt ült össze az Antl-féle Alapítvány kuratóriuma, hogy döntson az 1973-as ösztöndíjak ügyében. Mint ismeretes, Antl Ödön, volt magyarországi parlamenti képviselő mint egy hat évvel ezelőtt százezer dolláros alapítványt létesített azzal a feltétellel, hogy annak tíz százalékos évi kamatját ösztöndíj formájában a tel-avivi egyetem orvosi fakultásának diákjai között osztják szét. Az Alapítvány ügyében Antl Ödön Tel Aviv városával kötött szerződést, s annak feltétele, hogy a magyar származású diákok előnyben részesülnek. Ha nincs elegendő magyar-zsidó jelölt, úgy a fennmaradó összeg az orvosi fakultás többi, támogatás-

ra rászoruló diákjai között kerül elosztásra. A százezer dolláros alapítvány néhai dr. Antl Imre nevét viseli. Dr. Antl Imre (az alapítványozó testvéröccse) orvos volt és a vészidőszak idején ölték meg. Az ő mártir-emlékét hivatott az Alapítvány megörökíteni.

Amint annakidején jelentették, tavaly vettek fel első ízben oroszországi új olékat a díjazottak sorába. Ezek a diákok Munkács, Ungvár, Beregszász, Nagyszőlős és a régi Kárpátalja más vidékeiről alijáztak és amikor tudomást szereztek az Antl-alapítvány működéséről, benyújtották igényüket. Amennyiben az ösztöndíjas komolyan veszi tanulmányait, felelősséggel készíti az orvosi pályára és tanulmányi osztályzatai kielégítőek, az Alap hat éven át — azaz tanulmányai nak befejezéséig — biztosítja számára azt az összeget, amely lehetővé teszi tanulmányainak folytatását.

Mint hogy a díjazottak közül az elmúlt évben négyen befejezték tanulmányaikat, ezidén az ő

helyükbe is új ösztöndíjasok kerültek. A tegnapi kuratóriumi ülésen a következő 21 diáknak

ANTL ÖDÖN
75 éves lett

hagytak jóvá ösztöndíjat az Antl alapból az 1972/73 tanévre:

Stark Pinchász, Asáref Albert, Mose Nátánél, Puncsák Márk, Rosmann Pál, Chén Jehuda, Sapira Jicchák, Kurkusz Jozsef, Mitelmann Mose, Kohn Herman,

Vered Cvi, Szela Mihály, Anbár Dov, Langenthal Áron, Agránati Avrahám, Guttman Jakob, Keren Gerson, Gilon Gávril, Holzmann Mose, Berger Máriusz Áriél és Ingber Árje.

A kuratórium ülésén dr. Noách Kaplinski, az orvosi fakultás dékánja elnökölt, és a diákság képviselőin kívül jelen voltak a kuratórium alábbi tagjai: dr. Herskovits Fábán, Salpéter Julius, Farkas Tibor és Schön Dezső.

Dr. Kaplinski dékán a legnagyobb elismerés hangján beszélt Antl Ödönről és Bözsiről, akik alapítványukkal komoly támogatást nyújtanak az izraeli orvosképzésnek, és külön megemlékezett az Antl-házaspár élénk és meleg érdeklődéséről, amellyel a tel-avivi egyetem működését kísérik. Egyben bejelentette, hogy az egyetem fogadást ad az Antl-házaspár tiszteletére május elején — izraeli látogatásuk idején — abból az alkalomból, hogy Antl Ödön 75 éves lett és elérkeztek házasságuk 50-ik évfordulójához is.

Meggyilkoltak egy vallásos zsidó fiút Brooklynban

„Leverték vagyunk, mert éreztük, hogy valóságos emberi dzsun gelben élünk” — mondotta kedden Shoor rabbi New Yorkban. Richard Kupferman 19 éves vallásos zsidó ifjú temetésén, akit hétfőn este ölték meg, apja üzletének kirablása során. A temetésen mintegy 1000 vallásos zsidó vett részt és az bizonyos mértékben az Amerikában annyira elhanyagolt erkölcseket cselekedetek elleni tüntetés jellegét viselte.

A rendőrség szóvivője közölte, hogy két, mintegy 20 év körüli fiatalember hatolt be az áldozat apjának üzletébe és löfölgégyrel arra kényszerítette az apát, hogy átadja neki az üzletben lévő készpénzt. Amikor a mellékhelyiségből belépett a fiatal fiu, az egyik bandita szó nélkül rálőtt, majd mindketten elmenekültek.

Verekedés amerikai náci és zsidók között

Los-Angeles (STA). — Az amerikai Zsidó Védelmi Liga mintegy 20 főnyi csoportja Los-Angelesben összeverekedett az amerikai náci párt horogkeresztes karszalagot és sötét inget viselő tagjaival.

AZ IDEI NORDAU-DIJASOK

Napi tudósításban már beszámoltunk az idej Nordau-díjak kiosztásának ünnepségéről, amelyet hétfő este rendeztek meg a HOH tel-avivi központi termében.

Kaczer Illés, a zsüri elnöke gyengélkedvén — Barzilay István, a zsüri titkára vezette le az estét. Az Izraelben tartozkodó Nánási Miklós, a Magyar Zsidó Világszövetség központi elnöke szintén megbetegedett, ezért személyes jelenlét helyett levélben közönte a kitüntetettek, a zsürit és az est közönségét.

Dr. Rotkirchen Livia, a Jád Vásem emlékiratosság tudományos kutatójának tevékenységéről dr. Martin Lajos történész irt méltató előadást, de akadályoztatva lévén, Benedek Pál olvasta fel.

Barkay Zeév újságírói tevékenységéről és íróvá fejlődésének lehetőségéről Abádi Ervin beszélt.

A néhai Reichentl Ferenc festőművész által megteremtett anyagi alapból az idén két művész jutalmazott meg a Nordau-zsüri.

Bindisch Viola festőművész tevékenységéről

(MARTIN-foto, Spiegel Béla felvétele.)

Az idén mult 50 éve, hogy elhunyt a díj névadója, Max Nordau, akinek életművéről két méltató előadás hangzott el az est folyamán. Gréda József műfordító és Weissburg Etus, a HOH tel-avivi szervezőtárselnöke elevevitte fel Herzl legkövetlenebb barátja és harcostársa emlékét.

A Nordau-díjak diplomáját Barzilay István nyújtotta át a kitüntetetteknek, majd rövid értékelések hangzottak el, mintegy a zsüri határozatának indoklásaként.

Katzburg Nátánél professzor, a Bár I-lán egyetem professzorának, a magyar-zsidó történelemkutatás egyik legmértékadóbb izraeli művelőjének munkásságáról dr. Zehávi Cvi történész tartott előadást.

get Farkas Tibor, a HOH főtájkára ismertette. Kun Zeév festőművész képeinek világáról pedig Rodán István festőművész beszélt.

A kitüntetettek nevében Barkay Zeév szólt fel.

Képünk az idej kitüntetettek mutatja be. Balról jobbra — Katzburg Nátánél, Barkay Zeév, dr. Rotkirchen Livia, Barzilay István, a zsüri titkára, Bindisch Viola és Kun Zeév.

A zsüri — precedens nem teremtő határozat alapján — az idén Weissburg Etusnak, hosszú közéleti tevékenységének elismeréséül jutalmat szavazott meg, amely a kitüntetetteknek átadott pénztudalommal összegszerűen megegyezett.

EXPORT RUHÁK ÉS KOSZTÜMÖK ÁRVERÉSE

amelyek nem sérültek meg a tüzesetnél és amelyeket a biztosító társaság nem vesz át.

TEL-AVIVBAN

Náchlát Jicchák u. 59 sz. a., (az udvarban)

Autóbuszok 53. 63.

ÓRIASI, KITÜNÖ MINŐSÉGŰ ARURAKTÁR.

GROSZ ELIEZER KIADASABAN MEGJELENTEK A

magyar-héber szótár

Az eddig megjelent füzetek már 58.000 szót tartalmaznak •

57-58-ik füzetei

Kapható az UJ KELET megbízottainál és GROSZ ELIEZER-NEL — P. O. B 4127 — TEL-AVIV.

ÁRA 2.— IL.

A MIFÁL HÁPÁJISZ SORSOLÁSA

A Mifál Hápájisz tegnapi 4/73 számú sorsolásán 150 ezer fontot nyertek: 368203, 458607

50 ezer fontot nyert: 206189

12.500 fontot nyertek: 239234, 320991

6250 fontot nyertek: 122761, 413615, 417131, 451103

1250 fontot nyertek: 010080 076373

100143 134623 191006 238221 269778

327600 342011 382644 383923 452485

483579 470259 475724 533994 567938

610921 666135 701760 754843

Az alanti végződésti sorsjegyek a következő nyereményeket kapták:

600 font

05304 11749 14566 18815 19294 47905

65663 78855 9224 92562,

250 font

04901 05247 09804 10845 18886 21504

22174 34605 42647 51792 52120 54409

56037 36769 63791 86375 86451 89740

74915 74973 77588 88362 93649 94471

95251

100 font

1704 5670 5941 6240 6639 8364 9840

50 font

0446 0612 0824 1085 1864 1948 2130

2185 2439 2991 3292 3827 4368 4740

4880 5120 5296 5398 5404 5587 5600

5877 5878 6150 6600 6696 7118 7209

7522 8021 8150 8353 8339 8390 9036

9204 9597 9812 9980

A 8-cal végződő sorsjegyek viszsanyerték a 4 fontot.

505 új település

A Szochnut települési osztálya az ország fennállásának 25 éve alatt 505 új mezőgazdasági települést létesített. Ezek a települések ma az ország mezőgazdasági termelésének mintegy 65 százalékát szolgáltatják — közölték a Szochnut illetékes körei.

ÁVNI JAKOV (Steiner György)

Mezőkövesd — Petácz-Tikva

OTVENEDIK SZÜLETÉSNAPIJARA

SOK SZERETETTEL KIVÁN MINDEN JÓT, EGÉSZSÉGET, BOLDOGSÁGOT 120 ÉVIG

CSALÁDJÁ

»OUMAN« Mifaléj Szrigá B.M., keres

KIRJAT-GATI ÜZEMÉBE:

1). GYÁRTÁSI TECHNIKUST

két-három éves gyakorlattal

2). KÖTÖTTÁRU VARRÁS TECHNIKUS-TECHNOLOGUST/NŐT

Jó feltételek a megfelelő embereknek és jó előmeneteli lehetőségek.

Jelentkezés a személyzeti osztályon, ételleírással: KIRJAT-GAT, POB. 89.

— Titoktartás biztosítva —

VENDEGHÁZ A HOLT-TENGERNÉL AJÁNL ÖNNEK

TELJES PENZIÓT KÉNES FÜRDŐKET UTAZÁST A FÜRDŐIG ÉS VISSZA

NAPI **49.-** FONTÉRT

EZ A KÜLÖNLEGES AJÁNLAT CSAK 1973 JANUÁRBAN ÉS FEBRUÁRBAN ERVÉNYES

Helyek korlátozott számban — kérjük, rendelje meg helyét előre

SHEFECH ZOHAR, SZDOM

Tel. 057-96014

„On”, Jeruzsálem, Rech. Hámelech George 19, tel. 226075

„Tel-Aviv”, Rech. Allenby 113, tel. 612567, Rech. Reiness 4, tel. 248306.

Haifa, Rech. Herzl 22, tel. 669640

Natanja, Rech. Herzl 4, tel. 22947.

„Kal” Tel Aviv, Rech. Gordon 28, tel. 222042.

„Rámát-Ofek”, Givátajim, Rech. Szirkin 18, tel. 725450.

Használja ki az alkalmat — egészsége megóvása érdekében